

**SZOLNOK VÁROSI TEHETSÉGGONDOZÓ
SZAKKOLLÉGIUM
SZOLNOKI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM**

TIZENHAT ÉV A SZAKKÉPZÉSBEN

**AZ ARANY JÁNOS
KOLLÉGIUMI- SZAKKÖZÉPISKOLAI
PROGRAM SZOLNOKON
2007 – 2023**

Szerkesztette:

Dr. Hajdúné Kovács Tünde, Tóthné Mészáros Ágnes,
Sipos Edina, Csirke József

A kötet fotóit az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program
fotóarchívumából válogattuk, illetve a Szolnoki Szakképzési Centrum
tanáraitól kaptuk.

Olvasószerkesztő:

Csirke József – Simon Cs. József újságíró

**Kiadja a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium
és a Szolnoki Szakképzési Centrum**

Szolnok

Felelős kiadó:

Tóthné Mészáros Ágnes intézményvezető

2023

ISBN: 978-963-88932-6-0

Tartalomjegyzék

Tóthné Mészáros Ágnes: Előszó	5
Jusztin László: Büszke vagyok útkereső kollégáimra, sikeres diákjainkra	7
Brahmi Ilona: A kollégium, mint örömforrás	15
Kalmár Andrea: Egyre többen igénylik a segítséget	19
Dr. Hajdúné Kovács Tünde: Felzárkóztatás hozzáadott értékkel	23
Darázs Tibor: Tibi bácsi hármasszabálya	27
Sipos Edina: Mit viszünk tovább?	31
Berényi Ildikó: Tanultak - és ma már dolgoznak	35
Csernyánszky Erzsébet: Mentori munkámat az elhivatottság segítette	41
Csirke József: Tizennégy tanév, húsz félmaraton	45
Domokosné Budai Anna: Mélyült a szociális érzékenységem	53
Fejes Edit: Boldogabb embereket nevelhettünk	55
Horváth Henriett: Együtt sírtunk, és neveltünk!	61
Kocsis Orsolya: Esélyt kaptak tanulóink a jobb élethez	65
Kovács István: Az AJKSZP számomra is jó lecke volt	67
Nagné Majercsik Erzsébet: A világnézetemet is formálta	71
Pöstényi Attila: Élményekkel teli közösségépítés	75
Sánta Mihály: Tanulságos hat év a programban	77
Szilágyiné Bánlaki Gabriella: A boldogságot hozó fülbevaló	81
Torzok Klára: Az utolsó évben sem hagyom el őket!	83
Vatai Soma: Segítő program, valódi tettekkel	85
Bense Mariann: Nagy kaland volt, szép emlékekkel	87
Czakóné Farkas Erzsébet: Sok jót átéltem, szerencsés vagyok	89
Hamar Adrienn: Életem legjobb időszaka volt a kollégiumi program	91
Nagy Gréta: Építem, fejlesztem az üzletemet	93
Nagy Márta: Nyaralás a Fülöp-szigeteken	95
Nagy Richárd: Jó társaság lettünk a végére	97
Nyerges Klaudia: Nem hagytak elkallódnai a tanárain	101
Puzsoma János: Van munkám - „sínen” vagyok	103
Suki Anita: Imádtam minden pillanatát!	105
FOTÓALBUM ... Volt egyszer egy AJKSZP	107

*Arany János portréja Nagyszalontán,
a „Csonkatoronyban” berendezett
Arany János Emlékmúzeumban*

Tóthné Mészáros Ágnes

Előszó

Kedves Olvasó!

Nagy szeretettel és örömmel adjuk kézbe „**Tizenhat év a szakképzésben - Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program Szolnokon**” című kötetünket, amely a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium és a Szolnoki Szakképzési Centrum közös kiadásában látott napvilágot.

Négyfős szerkesztőbizottságunk arra törekedett, hogy egy fotókkal gazdagon illusztrált kézirat kiadványban bemutatva méltó emléket állítson a 2007 és 2023 között Szolnokon is működő országos esélyteremtő, felzárkóztató programnak. A 16 évig futó program működése során beigazolódott, hogy a legreménytelenebb helyzetből hozzánk érkező, motiválatlan, addig tanulásra is alig-alig képes 14-15 éves gyerekek nagy részét piacképes szakmához lehet juttatni.

Beigazolódott, hogy a programba belépő tanulók szociális, kulturális, mentális és tanulmányi helyzete terén mutatkozó óriási hiányosságok leküzdhetők a szakközépiskolák tanáraival, egyéb fejlesztő szakemberekkel és a kollégiumi nevelőtanárokkal összefogva. Különösen a kollégium védő- őrző- nevelő sajátos világa, az ott dolgozók fáradtságot nem tűrő, éjjel-nappal önzetlenül gondoskodó odafigyelése kellett a tanulói sikerek eléréséhez.

Bízunk benne, hogy az emlékkötetünkben megszólaló, a programban korábban, vagy az utolsó tanévben is aktív pedagógusként dolgozó iskolai és kollégiumi tanárok, valamint az egykori, már dolgozó és sok esetben családot is alapító diákjaink elbeszélései, visszaemlékezései, őszinte vallomásai hitelesen bemutatják a kívülállók számára is, hogyan élték meg a programéveket, milyen nehézségeket, örömeket nyújtott

számukra. Köszönjük mindazoknak, akik elfogadták felkérésünket, és szerzőtársaink lettek ebben a rendhagyó módon emlékező kötetben.

A kötetben bemutatkozó diákjaink igazolják: aki megengedte, hogy segítsünk neki, és megértette, hogy ennek érdekében együtt kell működni velünk, az sikeres szakma-szerzés után sikeres felnőtté tudott válni, és jól elboldogul az élet minden területén. Bízunk abban, hogy az emlékező írásokból kirajzolódik az a fajta sokszínű, változatos, fejlesztő oktató- nevelő tevékenységrendszer, amely a programhoz kapcsolódva a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégiumban és a partner szakközépiskolákban több mint másfél évtizeden át folyamatosan zajlott.

Szerkesztőbizottságunk nevében mindenkinek szeretettel ajánlom könyvünket, jó olvasgatást, lapozgatást kívánunk!

*Tóthné Mészáros Ágnes
intézményvezető*

Jusztin László

Büszke vagyok útkereső, emberséges kollégáimra, sikeres diákjainkra

2009. Családi nap a szolnoki Nefag Erdei Művelődési Házban

Az Arany János Kollégiumi – Szakközépiskolai Program (AJKSZP) utolsó, 16. tanéve vette kezdetét a 2022-23-as tanévben. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek a tanulásban, ezzel együtt a felnőttkori életkezdésben esélyt nyújtó program sok-sok gondolatot, emléket, munkasikereket, esetenként – természetes módon – talán nehézségeket is felidéz mindazokban, akik valamilyen módon – az iskolákban, illetve a kollégiumban – bekapcsolódtak a programba. *Jusztin László* címzetes igazgató intézményvezetőként, a program indítójaként, első számú szakmai vezetőjeként „élt együtt” 2007-2012. között a szolnoki AJKSZP-vel, egészen a nyugdíjba vonulásáig. A program kezdeti éveiről faggattam.

Tisztelt Igazgató Úr! Mi volt a legnehezebb feladat 2007-ben a program indításakor? Hiszen kemény „falakat” kellett ledönteni olyan értelemben, hogy ország-világ számára kellett bizonyítani: a nehéz sorsú, súlyos tanulási kudarcokkal küszködő, sokszor mélyszegénységben élő gyerekekből is piacképes szakmához lehet juttatni. Volt ehhez elegendő muníció, tapasztalat a tantestületben?

Kollégiumunk, a diákokkal és a bentlakásos intézményekkel szembeni előítéletes falak lebontását és az ehhez szükséges kompetenciák kialakítását már jóval korábban elkezdte. Szolnokon 1996-ban az országban is elsőként hoztunk létre egy központi irányítással és szervezéssel működő, öt egységből álló intézményhálózatot. Ez a rendszer a már jól bevált kollégiumi hagyományokra, értékekre alapozott. Ugyanakkor megújulva, felfrissülve, egy korszerűbb pedagógiai szemléletmódot és gondolkodást, a projektszemléletet vezettük be. Előtérbe helyeztük a tevékenységek összehangolását,

a pedagógiai, szakmai, emberi együttműködést. Ezt a megújulást, újjászületést tükrözték a dokumentumaink, a pedagógiai alapvetéseink, a minőségbiztosítási rendszerünk. Ezeket országosan is közzétettük és átvettünk másoktól is jó gyakorlatokat. Így kialakult egy megyei, majd pedig egy országos kollégiumi együttműködési, egymástól tanuló hálózat. Hiszem azt, hogy ez az időszak sokat javított a kollégiumok működési hatékonyságán, a társadalmi megítélésén és az elfogadásán is. Hiszem azt, hogy hathatósan és alaposan rácsáfoltunk a „kollégium csak gyermekmegőrző”, illetve a „kollégium az iskola hátsó udvara” előítéletekre.

Működési rendszerünk korszerű volt, pedagógiai alapvetésünk az integráción, az inklúzió és a konstruktív életvezetésen alapult. A tantestületünk ekkorra már sok pályázatban, projektben vett részt, és ne felejtjük el, hogy már volt hét év tapasztalatunk az Arany János Tehetséggondozó Programban. Felkészültek, a kollégiumi nevelés-oktatás ügyében elkötelezték és motiváltak voltak. Ezen túl komoly ösztönzést, ha úgy tetszik muníciót adott az is, hogy nem voltunk egyedül, mert kezdeményezőként aktívan részt vettünk egy országos együttműködésen alapuló, kollégiumi önfejlesztő hálózat kialakításában is.

Mennyire volt, és kinek volt nagyobb „falat” az AJKSZP felé támasztott követelményeknek való megfelelés? A diákoknak? A tanároknak? Úgy tűnik, az évek során nem csökkent a népszerűsége, mindig volt elegendő jelentkező Szolnokon egy-egy újabb tanuló-csoport indításához. Mi volt a legfőbb vonzerő Ön szerint?

Most így utólag elárulhatom, hogy elsősorban nem is mindenáron a felsőbb elvárásoknak akartunk megfelelni. Magunkévá tettük a célkitűzéseket és ehhez igazítottuk a tevékenységrendszerünket. Az eredményesség, a siker érdekében sokkal inkább a szülők, a diákok és a kollégium, valamint az iskola együttes megállapodására voltunk figyelemmel. A fejlesztésre, az ösztönzésre, együttesen vállaltunk kötelezettséget.

Volt vitánk is a felénk megfogalmazott elvárásokkal kapcsolatban. Voltak olyan nézetek, hogy a központi természetbeni, pénzbeli juttatásokat minden feltétel nélkül, normatívan kellett volna a diákoknak kiosztani. A szociális támogatásokat, a részorultságot és a szociális helyzetet mérlegelve természetesen közvetlenül eljuttattuk a tanulóknak. Voltak viszont juttatások, amelyekkel kapcsolatban követelményeket fogalmaztunk meg. A külföldi utazásokon való részvételt például teljesítményekhez, minimum feltételekhez kötöttük. Ilyen volt a bukásmentesség, a tanulmányi eredmények vállalás szerinti javítása, a foglalkozásokon való aktív részvétel, a közösségi munka.

Sokak szerint, mi ezeket a juttatásokat nem köthettük volna feltételekhez. Azon az állásponton voltunk, hogy az életben való boldoguláshoz, a fejlődéshez szükség van a követelményeknek való megfelelésre, a pozitív hozzáállásra, a teljesíteni akarásra, a cselekvési kedvre. Ilyen időtávból már nyilvánvaló, hogy a differenciáltabb értelmezésünk volt a helyes, de akkor nekünk erősen bizonyítani kellett a saját igazunkat. Később a program megvalósításában résztvevő intézmények rendre átvették a gyakorlatunkat.

Ma már sokkal egyértelműbbnek látszik, hogy a halmozottan hátrányos helyzetből, a mélyszegénységben élő sorsközösségből való kitörésnek egyik fontos feltétele az elérhető célok közös megfogalmazása, és a célok eléréséhez való megsegítés, támogatás nyújtása.

A fentiek miatt azt gondolom, hogy a vonzerónk éppen abból adódott, hogy nem gépiesen valósítottuk meg a programot, hanem a körülményeinkre igazítva egy konszenzuson alapuló fejlesztő tevékenységrendszert hoztunk létre. Mindig a diákok érdekeit tartottuk szem előtt. Az igazi vonzerónk pedig az volt, amikor a sikeresen végzett diákok visszamentek egykori vidéki iskolájukba, és elmesélték mennyire kinyílt a világ előttük, mennyi minden történt velük a kollégiumi évek alatt. Így értük el, hogy a diákok, a szülők, a tanárok, az iskola, és a kollégium együttesen juthattak emlékeztető sikerélményekhez.

Egy több telephelyes, nagy létszámú – számos egyéb feladatot ellátó – bentlakásos intézmény vezetőjeként leginkább mire, kikre tudott támaszkodni ennek az országosan is újszerű projektnek a menedzselésében?

Az öt intézményegységből álló, összehangoltan működtetett Szolnok Városi Kollégium legnagyobb erőssége a tantestület aktivitásában, mobilitásában és az elkötelezett pedagógusokban rejlett. Hittünk abban, hogy a kollégium értékközvetítő, inspiráló-motiváló funkciói folyamatosan felértékelődnek.

Elsőként a vezetéssel, majd a tantestülettel beszéltünk meg minden pályázatot, új feladatot, és a várható teendőket. Emlékszem, nem kevés kétség merült fel, amikor a programmal kapcsolatos pályázatról volt szó. Megkönnyítette a döntésünk előkészítését, hogy akkor már elegendő ismeretünk volt egy „házon belüli” másik Arany János programmal kapcsolatban. Ott a tehetséggondozás volt központban, itt pedig a felzárkóztatás. Mindkettőben közös volt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megsegítése, támogatása. Tudtuk, hogy nem könnyű feladatra vállalkozunk. Úgy gondoltuk, hogy az addigi tapasztalatainkat jól fel tudjuk használni. A beiskolázásnál, a működtetésnél pedig számítottunk a szinergia hatások kihasználására is.

Végül a vezetés és a tantestület úgy döntött, hogy érdemes pályáznunk. A feladatra pedig mind az emberi erőforrás, mind a beiskolázási, tárgyi feltételek tekintetében a Bán úti tagintézmény látszott a legalkalmasabbnak. A pályázatot elnyertük. Ugyanakkor nem volt vitás, hogy az ottani elkötelezett nevelőtanárookra tudtunk a leginkább támaszkodni. Nélkülük, a sokszor erőn felüli munkájuk, kiemelkedő szaktudásuk, példamutató emberségük nélkül, a vezetés-irányítás, és az iskolai pedagógusok együttműködése nélkül nem lehetett volna ilyen eredményes a program.

Hogyan sikerült elfogadtatni a megyeszékhely szakképző iskoláival – ahol a sokféle szakmát tanulták a gyerekek – a programot? Az iskolák számára ugyanis nemcsak a tanításban jelentett ez többletmunkát, de a kollégiummal való szükségszerű együttműködés is új szintre lépett. Gondolom, ez jót tett az addigi kapcsolatrendszer fejlődésének.

Általában elmondható, hogy az intézmények közötti munkamegosztás szerint a szakiskola az edukatív, a kollégium pedig a szocializációs hátrányok kiegyenlítésében tud nagyobb szerepet vállalni. Ugyanakkor ez egyáltalán nem különíthető el, hiszen a szoros együttműködésen, az információ folyamatos áramoltatásán van a hangsúly. Nem túlzás azonban azt állítani, hogy az AJKSZP motorja, irányító központja a kollégium, elsődleges működési közege pedig a kollégiumi diákélet, a diákközösség volt. Ellentmondásnak tűnik, hogy a sikerkritérium, a „versenyképes szakma megszerzése” pedig az iskolában teljesül. Éppen ez a lényeg! Az ilyen mértékben halmozott hátrá-

nyok leküzdésére, a feladat összetettsége miatt, összefogás nélkül egyik intézmény sem lenne alkalmas. A lényeg az összehangolt pedagógiai erőter kialakításában, az együttműködésben rejlik. Ez a munka folyamatos szakmai, pedagógiai, emberi erőfeszítést igényelt.

Be kell vallanom, kezdetben nem volt zökkenőmentes a kollégium és a szakiskolák közötti együttműködés, hiszen a program működtetése az eddigieknél sokkal intenzívebb, naprakészebb munkát igényelt mindegyik intézmény esetében. Vezetői szinten még gyakoribb volt az információcsere, de az osztályfőnökök, a csoportvezetők, a szaktanárok és nevelők között már nem volt olyan közvetlen és mindennapi a kapcsolat. Ezért a koordinációs feladatok ellátására kineveztem egy függetlenített kollégát programgazdának. Ez nagy előrelépés volt az intézmények közötti napi szintű kapcsolattartás terén.

Sikerült elérni, hogy a különböző intézmények pedagógusai, szakemberei folyamatosan megosztották egymással a sikereiket, problémáikat. A felhalmozott ismeretek mindenki számára elérhetővé váltak, és ha nem is olyan könnyen, de elindult egy közös útkeresés.

A külső környezet – fenntartó, stb. – mennyire volt megértő, segítőkész? Ekkor már két Arany János Program is működött a szolnoki kollégiumban. Helyi, vagy országos szinten volt-e tapasztalható szakmai féltékenység? Esetleg féltés?

Mondani se kell, hogy az eddig említett emberi erőforrás működtetéséhez, az összetett, gazdag tevékenységrendszer szervezéséhez, az élményt adó programokhoz, a szociális jellegű juttatásokhoz jelentős anyagi erőforrásra is szükségünk volt. Ez központi finanszírozással, a fenntartón keresztül jutott el közvetlenül hozzánk, illetve a szakiskolákhoz. Szolnokon ez példaértékűen megtörtént, nekünk nem volt finanszírozási gondunk. Tudomásom szerint az országban ez nem mindenütt volt így.

Meg kell említenem, hogy nekünk mindig is nagyon hozzáértő, nagy szakértelemmel bíró precíz könyvelésünk, gazdasági vezetésünk volt. Az Arany János Programok külön elszámolást, külön, egyedi szempontok szerint részletezett nyilvántartást igényelnek, költségvetések a költségvetésben. Az Arany János Programok országos értekezletein mindig kiemelték bennünket a pontos elszámolásokért, a pontos költségvetéseinkért. Gyakori volt, hogy a minisztériumból a mi gazdaságvezetőnknek kérték ki a véleményét. Szakmai féltékenységről nem tudok. Talán éppen azért, mert a szakmai konferenciákon mindig beszámoltunk a tapasztalatainkról, közzétettük az eredményeinket, de olykor a kételyeinket, az útkereséseinket is. A programok országos hálózatként működtek, lényegében nyitott könyvek voltunk egymás előtt.

A programba belépő tanulók szociális, kulturális, mentális és tanulmányi helyzete terén óriási hiányosságok mutatkoztak már a program indulásakor. Hogyan birkózott meg ezzel a kihívással a tantestület, illetve a kollégiumi csoportvezető tanárok?

Ahhoz, hogy érzékeltessem a kollégiumi tantestület, a nevelőtanárok előtt álló feladatok összetettségét, a teljesség igénye nélkül szeretnék idézni a programtervből. Ebből látszik, mennyi mindenre figyelve kellett szervezni a kollégiumi tevékenységeket.

-A programba belépő tanuló komplex (szociális, kulturális, mentális és tanulmányi) helyzetének felmérése, az állapot rögzítése,

- A kollégiumi csoportvezető nevelőtanárral, a szakiskolai tanárokkal, szükség esetén pszichológussal, fejlesztőpedagógussal, a szülővel és a tanulóval közösen kialakított egyéni fejlesztési terv készítése, az együttműködés kereteinek, formáinak meghatározása, majd az egyéni fejlesztés megvalósítása,
- Partnerszerű együttműködés a tanulók családjaival, a gondviselőikkel,
- Tanulás tanítása,
- Értékelés, a tanuló egyéni fejlesztési tervében foglaltak megvalósulásának nyomon követése, visszajelzés,
- Szövegértés-alkotás, matematikai-logikai és szociális kompetenciák területén 2-3 fős csoportokban,
- Műhelymunka, művészeti és egyéb alkotó tevékenység 2-3 fős csoportokban,
- Pedagógiai folyamatok mérése- értékelése.

Mindezekből jól látható, hogy a szerteágazó követelmények és ezek teljesítésének dokumentálása - főleg a kezdeti időszakban -, szinte megvalósíthatatlan feladat elé állították a nevelőtanárokat, a csoportvezetőket, és azokat, akik koordinálni igyekeztek ezeket a tevékenységeket. A munka folyamatában jöttünk rá, hogy különböző intenzitással kell dolgoznunk az egyes elemeken, mert különben nem tudunk megbirkózni a feladattal. Megtanultunk fontossági sorrendet felállítani, de a kezdeti nehézség majd nem elvette a nevelőtanáraink kedvét. Azt gondolom, egy projekt megvalósításának gyakran van olyan szakasza, amikor nem látjuk a „fától az erdőt, sőt az erdőtől a fát.” Azon voltunk, hogy a program középpontjában a diák, a gyerek van, és a programot kell hozzáigazítani és nem fordítva. Ez az időszak mind a vezetés, mind a tanárok szempontjából nagyon tanulságos volt.

A nevelőmunkában az a különleges, hogy a tanár a teljes személyiségét használja, mint munkaeszközt. Azt hiszem, hogy nekünk ez volt a szerencsénk, ez a fajta „magamat adó” emberség segített át bennünket a sok-sok nehézségen, megoldandó feladaton.

Az évek során kiderült, szükség van a program folyamatos „finomhangolására”, a kollégiumi szerkezethez való igazítására. Az AJKSZP mindenkori munkaközösségére, a programgazdára, és az egyes pedagógusokra is nagy szükség volt ebben a munkában.

Már az eddigiekben is említettem, hogy folyamatosan értelmeznünk, hangolnunk, és tanulnunk kellett a programot. A visszajelzések nagyon jó alapot adtak ehhez a munkához. Nagy megtiszteltetés, és az addigi munkánk elismerése volt számunkra, hogy felkértek bennünket egy bizottságba, ahol a működési tapasztalatok adaptálása és az országos programleírás Nemzeti Alaptantervbe (NAT) való beépítése, a követelmények alaptantervhez való igazítása volt a feladat. Lehetőségem adódott a Szolnok Városi Kollégium álláspontját képviselnem. A módosítási javaslatainkat szinte teljes mértékben elfogadta a bizottság és azok beépültek a NAT mellékleteként megjelenő új programleírásba. Az önálló projektként induló AJKSZP-nek ez volt a legnagyobb elismerése, történetének talán ez volt a csúcspontja.

A programban végzett pedagógiai szakmai munka elérte a célját? A felvett tanulók szakképzésbe való bevonása, illetve szakmához való juttatása a projektmunka nagy erőfeszítése árán – tapasztalatok hiányában - különösen az első években jelenthetett nagy kihívást. Ugyanakkor néhány tanulónál plusz célként megvalósulhatott az első szakmaszerzés utáni érettségi megszerzése is.

A cél az volt, hogy a résztvevő diákok a program végeztével államilag elismert szakmát szerezzenek. Megítélésem szerint ez a célkitűzés nagymértékben és nagyon sikeresen megvalósult, és ez önmagában is tiszteletreméltó. Az eredmények mögött nagyon sok pedagógiai, nevelőtanári, emberi erőfeszítés, sok kudarc és sok újrakezdés, sok megpróbáltatás van. Én azonban az eredményeket a sikeres szakmaszerzésnél még sokkal tágabban értelmezem. A több mint másfél évtized alatt csaknem félezer diák mutatott jó példát nap, mint nap a családjában, a szüleinek, a testvéreinek, a faluban, az osztálytársainak, a sorstársainak, hogy ki lehet kerülni a nagyon nehéz helyzetekből is, hogy a jó célért érdemes küzdeni.

Átütő erejű fejlesztésnek és eredménynek, ha úgy tetszik szervezeti innovációnak tartom a programban együttműködő intézmények, szakemberek - pedagógusok, nevelőtanárok, pszichológusok, stb. - nevelési hatásrendszerének egy pedagógiai erőterbe való összehangolását. Ilyenek voltak a rendszeres esetmegbeszélések, esettanulmányok, a közösen készített fejlesztési tervek, és minden olyan új munkaforma, amit a diákok megsegítése érdekében alakítottak ki a pedagógusok.

Mindezek által a program magasabb szintre emelte az iskola, a kollégium teljes tevékenységi szerkezetét, és növelte a hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos érzékenységet. Így feltételezhetően az iskolák egészében is csökkenthető volt a képzettség nélküli iskola elhagyás.

Nem mindenkinek sikerült a felzárkózás, a hozott hátrányok leküzdése. A programból való kiesés mindig fájó pont volt az érintett tanulóknak, családoknak, de a pedagógusoknak is. Mennyire volt ez törvényszerű?

Bizonyossággal tudjuk, hogy a munkánk nélkül, a programban résztvevő tanulók nagy részének nem sikerült volna ilyen eredményesen felkészülni a munkaerő-piaci megmérettetésre. Sajnos voltak olyan esetek, amikor nem tudtunk elérni kedvező változást. Leggyakrabban a közömbösséggel, a motiválatlansággal, céltalansággal, a családi körülményekkel és a kortárs csoport kedvezőtlen hatásával voltak problémáink. Az ilyen tanulók környezetében nagyon alacsony az iskolai tudás, a szakma megszerzésének az értéke. Nagyon sok tanuló került hozzánk tanulási kudarcélményekkel, nehézségekkel, motivációvesztéssel, pszichés problémákkal, alacsony önértékeléssel. Ezeket a tapasztalatokat beépítettük a nevelőtanári munkánkba. A foglalkozásokat, egyéni és csoportos megbeszéléseket szinte minden esetben azzal kellett kezdenünk, hogy tudatosítsuk a gyerekekkel, egyáltalán mi értelme van a tanulásnak, milyen haszna lehet a tudásnak, miért érdemes tanulni, stb. A kollégium kiváló terep az ilyen problémák feltárására és feloldására. A nevelőtanári, pszichológusi, mentálhigiénés egyéni, személyre szabott beszélgetések és csoportos foglalkozások nagyon sokat tudnak segíteni.

A kollégiumban hamar rájöttünk, hogy ebben a célcsoportban nem a tantárgyi felzárkóztatással kell kezdenünk a munkát, hanem a tanuláshoz, a tudáshoz való pozitív viszony kialakításával. A szakiskolákban erre a munkára, a differenciált foglalkozásokra az elsajátítandó tananyag terjedelme miatt lényegesen kevesebb idő marad. Ezen a téren is nagyon jól együttműködtünk az iskolákkal, hiszen a cél közös volt.

Az egyik súlyos problémánk az volt, amikor egy-egy tanulóval kiderült, hogy a tanulási kudarcainak oka elsősorban nem az alacsony tanulási képessége, hanem a motiválatlansága. A lemorzsolódásnak, a korai iskolaelhagyásnak is gyakran ez volt az oka.

A kollégium nevelőtanárai sokat tudnának beszélni erről a nehezen megoldható feladatról. A személyes beszélgetések hosszú sora tanulóval, szülővel, pszichológussal, szaktanárral, mind arra irányult, hogy felkeltsék a tanulók érdeklődését, hogy pozitív viszony alakuljon ki a tanulással, a tudással kapcsolatban. Ez nagyon sokszor sikerült, és voltak olyan esetek is, amikor elhagyták az iskolát a tanulók. Azért mindig bíztunk abban, hogy nem volt hiábavaló a munkánk, és később majd visszakerül a diák az oktatásba.

Mi a véleménye az AJKSZP megszüntetéséről? Hogyan látja a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai- kollégiumi esélyteremtő felzárkóztatását a mai Magyarországon?

Az eddig elmondottakból érzékelhető, hogy volt kollégiumi pedagógusként, volt vezetőként kiemelten fontosnak és szívügyemnek tekintettem a kollégiumi esélyteremtést, a tanulók felzárkóztatását, valódi esélyhez juttatását. Ezért pozitív értelemben nagyon elfogult vagyok az AJKSZP-vel kapcsolatban. Őszintén el kell mondanom, amikor ebben az interjúban az AJKSZP-ről szólna a befejezett múlt időt kell használnom, az nagyon nehezemre esik. Hiszem azt, hogy a célzott esélyteremtéssel kapcsolatos további pályázatok, programok során a kollégiumpedagógiai szakma tud még használni folyamatos jelen és folyamatos jövő idejű igealakot is.

Úgy gondolom, az a fajta módszertani kultúra és célorientált együttműködés, ami a kollégium és a szakiskolák között kialakult, nem szűnik meg. Kétségeim talán abban vannak, hogy ez a különleges szakmai kultúra külön forrás nélkül fenntartható-e az intézményekben a pedagógiai programok sokszínűségében. Öröklődik-e, átadható-e ez a felhalmozódott tapasztalat és sikerélmény a pedagógusok között? Bízom benne, hogy igen.

Végezetül arra személy szerint is büszke vagyok, hogy a Szolnok Városi Kollégium mindig is törekedett a tapasztalataink, eredményeink megfogalmazására, átadására. Ezért több országos szakmai konferenciát is tartottunk, és több tanulmánykötetben, kiadványban írtuk le útkeresési törekvéseinket. Büszke vagyok az útkereső, problémamegoldó, emberséges nevelőtanárainkra, vezetőtársaimra, a sikeresen végzett diákjainkra. Külön elismeréssel adózom azoknak a kollégáimnak, akiknek a szakmai munkájuk mellett tudásuk és tehetségük volt és van a tapasztalataik megfogalmazására, átadására, publikációk írására, kötetbe rendezésére.

A korábban megjelentetett szakmai köteteink közül kettőt külön is szeretnék megemlíteni abban a reményben, hogy segítségül szolgálhat a további kollégiumi, szakiskolai esélyteremtő munkához.

Úton, út közben a kollégiumi esélyteremtésért. Kollégiumpedagógiai szakmai kiadvány. Szolnok Városi Kollégium, 2009. REPRO Nyomda. *A kollégiumi esélyteremtés módszertana.* Pedagógiai szakmai kiadvány. Szolnok Városi Kollégium, 2010. Tisza Nyomda Kft.

Simon Cs. József

2010. A Teleki Blanka- díjjal kitüntetett Horváth Henriett tanárnő köszöntése

2011. Börzsöny, szánkótúra a Havas- völgyben

Brahmi Ilona

A kollégium, mint örömforrás

Tisztelt Igazgató Asszony! Tizenhat év után megszűnik az Arany János Kollégiumi – Szakközépiskolai Program (AJKSZP). Úgy gondolom, a 2022-23-as tanévben kifutó program sok- sok gondolatot, emléket, munkasikereket, esetenként – természetesen módon – kudarcokat is felidézhet mindazokban, akik valamilyen módon – az iskolákban, illetve a kollégiumban – bekapcsolódtak a programba. Intézményvezetőként, a program első számú szakmai vezetőjeként „élt együtt” egy évtizeden át a szolnoki AJKSZP-vel, egészen 2021 végéig, nyugdíjazásáig. Hosszú, szép, alkalmanként küzdelmes, nehéz évek voltak ezek.

Így igaz! 2021 végén lettem nyugdíjas, de heti két alkalommal további lehetőséget kaptam kollégista gyerekek mentorálására. Ezzel „kíméletes módon”, fokozatosan tudtam áthangolni magamat a nyugdíjas évekre.

A szolnoki kollégium két nagy programot is működtetett egyszerre. Intézményvezetőként melyik volt a „kedvesebb gyermeke” az Arany János Programok közül? A tehetséggondozó (AJTP), vagy az AJKSZP?

Nem lehet különbséget tenni. Az AJTP régebbi, a hozzá való kötődések is régebbre nyúlnak vissza, az AJKSZP pedig 2007-ben indult. Az utóbbi azért állt közel a szívemhez, mert közreműködhettem a pályázat megírásában is. Nem tudok választani, hogy melyik a kedvesebb. Mindkettő nagyon izgalmas munkát jelentett az elmúlt évtizedek során, más- más feladat elé állított engemet is, illetve a tantestület tagjait. Napi feladat volt a két program nyomon követése, a problémák megoldása. Talán több feladattal a szakközépiskolai program járt. Sokat kellett tanulnunk együtt és külön- külön a kollégáknak is, hogy hatékony legyen a program, mind a tanulók, mind a kollégák számára. Éreztem, hogy érdemes erőfeszítéseket tenni, mert a végén ott lesz az eredmény. Az AJTP-ben másfajta célcsoporttal dolgoztunk és más jellemző az AJKSZP-re, ezért is volt ez a munka nehezebb.

Az AJKSZP, mint szakmai kihívás, mennyiben jelentette a szolnoki kollégiumpedagógia módszertani megújítását? Adott volt-e a szükséges humán infrastruktúra a megnövekedett és újszerű feladatok ellátásához?

Az egyik legnehezebb feladat volt az AJKSZP indításánál a kollégák érzékenyítése. Ez később is feladat maradt, mert, ahogy teltek az évek, újabb és újabb problémákkal kellett megküzdeni. A tanár kollégák folyamatos felkészítése, támogatása, a velük való mindig nyitott együttműködés lehetőségének biztosítása állandó készenlétet jelentett az intézményvezetés számára. Emlékszem, nagyon sok továbbképzésen vettünk részt, sőt, az első években rendszeresek voltak az AJKSZP-s intézmények közötti találkozók is. Beszámoltunk, hogy mi történt a programban, miben haladtunk előre, milyen típusú problémákkal küszködünk. Mi is kaptunk ötleteket, segítséget, jó gyakorlatokat ismertünk meg azzal kapcsolatban, hogy melyik intézmény hogyan próbálja megoldani a felmerülő gondjait. Komoly szakmai kihívás volt a program, ami teljes körű módszertani megújulással járt. Nagyon kellett figyelniük, hogy olyan kollégákat válasszunk ki csoportvezetőnek, akik szociálisan a lehető legérzékenyebbek, mivel tudtuk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nagyon nehéz szociokulturális környezetből jönnek. Tudnunk kellett, az általunk felkért kollégák milyen attitűddel, személyiségjegyekkel rendelkeznek, hogy alkalmasak legyenek a feladatra, és a munkaterhek folyamatos kezelésére.

Úgy gondolom, a meglévő belső szellemi bázis, kompetenciák mellett a projektben végzett sikeres munka érdekében egyes szakmai részfeladatokhoz szükség volt külső szakemberek bevonására is. Ez mennyire volt nehéz?

Komoly kihívás volt, de viszonylag gyorsan sikerült a segítő területekről pszichológus, fejlesztőpedagógus, mentálhigiénés kollégákat találni, akik nagy örömmel vettek részt a munkában. A mindenkori mentorunk mellett a tanulói mérések elvégzésével, a szakmai értékeléseikkel sokat segítettek a gyerekekkel való egyéni foglalkozások megszervezéséhez. A velük történő szakmai konzultációk segítettek a tanulók személyiségének megismerésében, fejlesztésében.

Az 1996-ban alapított, akkor országosan is etalonnak számító, önálló szolnoki kollégium egyre nagyobb országos ismertségre tett szert az elmúlt negyedszázadban. Az AJKSZP működtetése is hozzájárult ehhez?

Nagyon örültünk 2007-ben, amikor a benyújtott pályázatunkat sikeresnek ítélték, és elindíthattuk a programot. Az ország hét városában indult el, és közöttük voltunk! Nagy lelkesedéssel, reményekkel kezdtük a munkát. Soha nem felejttem el, milyen nehéz volt az első csoportot összeverbuválni. A Szolnokon szakképzést folytató iskolák összes kilencedik évfolyamos osztályában megfordultam „toborzás” céljából. Sikerült szeptember végére „tető alá hozni” a kollégiumi csoportot.

A megyeszékhely számos szakképző iskolájában, különféle szakmát tanuló gyerekek nyertek évente felvételt a programba. Az iskolák hogyan viszonyultak a programhoz? Új kihívás volt a kollégiummal való szorosabb együttműködés is. A kollégiumpedagógusok számára sem volt egyszerű – a sok iskola és iskolai osztályok nagy száma miatt – működtetni

ezt a kapcsolatrendszert. Milyennek látta az együttműködést?

Valóban, az összes szakiskolával kapcsolatba kerültünk. Bevontuk a munkába az iskolák vezetőin kívül a szaktanárokat, kezdetben a mentortanárokat is. Újszerű volt mindenkinek a program filozófiája, pedagógiai tartalma, és a kimeneti követelmények. Mindent ki kellett találni, az együttműködési formákat is, amelyek az évek alatt sokat finomodtak. Különösen, amikor az egyes iskolákban programfelelősöket is választottak.

Az oktatásirányítás, a fenntartói környezet mennyire volt segítőkész partner a program működtetésében?

Mindenki segítőkész volt. Mind az önkormányzati, mind a tankerületi időszakban. Mindvégig biztosították számunkra a program működtetéséhez szükséges forrásokat.

Gondolom, a tehetséggondozó programban a hátrányos helyzetű tanulók kollégiumi fejlesztése, nevelése terén összegyűlt tapasztalatok, szakmai- módszertani elemek egy részét is adaptálni lehetett az AJKSZP indításakor. Melyek voltak ezek?

Azért mertünk pályázni 2007-ben, mert voltak már tapasztalataink az AJTP-ből, ám azt is tudtuk, hogy oda hátrányos helyzetű, de tehetséges gyerekeket vártunk, viszont az újabb programban halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek beiskolázására kaptunk lehetőséget. Jól tudtuk hasznosítani például azt, hogyan lehet a kollégisták napi- rendjét, életvitelét úgy kialakítani, hogy helye legyen benne a pihenésnek, tanulásnak, kikapcsolódásnak. Tudtuk, amikor csak lehet, szabadidős programokat kell szervezni tanulóinknak, mert az egész napos iskolai elfoglaltság után a kollégiumi délutáni kötelező tanulószoba és a kollégiumi foglalkozások nagyon megterhelők, ezért lazító programokat is kell szerveznünk. Fejlesztő foglalkozásokra is szükség volt – ebben is volt már tapasztalatunk – a gyenge tanulmányi eredmény, a motiválatlanság, a sok tanulási kudarc feldolgozása miatt. Korábban kevés örömforráshoz jutott ezeknek a tanulóknak a többsége az általános iskolában. Programhétvégéket szerveztünk, mint az AJTP-ben. Tudtuk, hogy ezeken nem csak az alapismeretek bővítése a fontos, hanem játékos, természet közeli, kézműves-, és sportfoglalkozásokat kell szerveznünk, amelyeket szeretnek, és jól is érzik közben magukat. Arra törekedtünk a hétfői és hétközi programokon, hogy olyan ingerek, tapasztalatok ériék őket, amelyek hatással lehetnek a további munkájukra, elköteleződésükre és céljaikra.

Hogyan tudta a kollégium a programban dolgozó pedagógusok napi munkájával járó stresszt, a kifáradásukat „enyhíteni”?

Időnként mi is érzékeljük ezt a fokozott munkaterhelést – volt, amikor a pedagógus is jelezte ezt –, és ha volt rá lehetőségünk, akkor egy-egy végigvitt tanulócsoporthoz után a kollégánk kihagyott egy évet a programban, ami pihentető év volt, csak ezt követően kapott újra AJKSZP-s csoportot.

Az intézmény kezdetben öt, később négy egybeszervezett épületben, tagintézményben működött. Hogyan lehetett ezt kamatoztatni az AJKSZP érdekében?

Ez a körülmény a programgazda munkáját nehezítette, de sok előnye is volt. Minden

helyi tantestület foglalkozott a programos tanulókkal, attól függően, éppen melyik tagintézményben volt elhelyezve egy csoport. Minden pedagógus önkéntelenül is gazdagította a módszertani repertoárját, és szemléletét. Voltak olyan „átdolgozó” pedagógusok is, akik egy-egy foglalkozást tartottak a programos diákoknak. Ezáltal a kollégium egészében hasznosult az egyre gyarapodó tudás, tapasztalat.

Az évek során kiderült, hogy az AJKSZP-s kollégisták között is vannak szorgalmas, jól tanuló gyerekek, akik az érettségi vizsgát is megcélózták. Sikerült ehhez igazítani a programot?

Igen, ők tovább maradtak a kollégiumban, aminek kifejezetten örültünk. Láttuk, hogy a kezdeti nehézségek után, a szakmai odafigyelésünk és támogatásunk mellett, egyre eredményesebbek. A szocializációs készségeik és tanulmányi eredményeik is javultak. Természetesen támogattuk a továbbtanulásukat. Minden évfolyamból voltak ilyen tanulók, akik nyomon követését továbbra is fontosnak tartottuk.

Ha már célokról beszélünk: hogyan látja? Mennyire volt hatékony a szakmai munka? Elérte a program a célját? Ami a felvett tanulók államilag elismert szakmához való jutását, a középfokú szakképzés megszerzését jelentette.

Mindig voltak kimaradók a programból, de mindig sikerült újabb tanulókat bevonunk a helyükre. Összességében úgy látom, eredményes volt Szolnokon a program. Akik eljutottak a sikeres szakmaszerzésig, értékelték a lehetőséget, és megköszönték, hogy segítettünk nekik ebben. Természetesen voltak kudarcaink, de összességében szép eredményeket értünk el a gyengébb tanulók esetében is a vizsgafelkészítések terén.

Ugyanakkor mindig vannak, akiknek azért nem lehet segíteni, mert nem engedik meg. Jól gondolom?

A pszichológusok gyakran mondják, nem lehet mindenkit megmenteni. Aki megértette és megengedte, hogy segítsünk neki, hogy tanuljon meg tanulni, hogy be tudja osztani a délutáni idejét, hogy kérjen segítséget a tanuláshoz, vegyen részt a felkészítő foglalkozásokon, sikeressé tudott válni.

Igazgató Asszony! Milyen emléket, pillanatot őriz szívesen az AJKSZP- ből? Nagyon sok rendezvény, ünnepség, továbbképzés, szakmai találkozó, konferencia részese volt vezetői munkája során.

Nagyon megható volt minden tanév végén a tanulók búcsúztató ünnepsége, gyakran megkönnyeztem. Egyik legemlékezetesebb volt a legelső évfolyam záróünnepsége, mert mindenki sikeresen végzett öt év után. Kezdetben ugyanis még ötéves volt a program. Na, akkor igazán nagyon meghatódtunk, láttuk a munkánk eredményét!

Simon Cs. József

Kalmár Andrea

Egyre többen igénylik a segítséget

Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programmal (Program) 2010-ben kerültem kapcsolatba, mint a Szolnoki Szolgáltatási Szakközép- és Szakiskola igazgatóhelyettese. Akkor ennek az intézménynek több tagintézménye volt, és valamennyi iskolánkban tanultak „Arany János-os” gyerekek. Az oktatási környezet azóta ugyan több ízben megváltozott, de az iskolákban folyamatosan jelen volt a mai napig is a Program. Függetlenül a Programtól, mindig szívügyem volt a középiskolás gyerekek mentorálása, támogatása, kiemelt figyelemmel azokra a tanulókra, akiknek nagy szükségük volt az iskolai segítő kezekre.

Mint pedagógus, mindig is elkötelezett voltam és vagyok a gyermekek jobb jövőjét szolgáló programokban való részvételre, megragadva valamennyi lehetőséget. Ez ugyan a munkakörömből adódóan kötelezettségem is, azonban ezt nem „kötelező feladatként” élem meg. Számomra ez olyan kihívás, aminek a végeredménye – lehetlent nem ismerve – csak „jó megoldás” lehet. Munkám középpontjában mindig a tanulók állnak. Azon dolgozom, hogy megtalálva minden egyes gyermekhez az utat, az életre neveljük őket, hogy az iskolapadból kikerülve a társadalom értékes tagjaként megállják helyüket a „nagybetűsben” és boldog családayaként, családapaként nevelhessék a jövő nemzedékét.

Szociálisan igen érzékeny pedagógusként a legnagyobb „nehézséget” az okozta számomra, hogy nap, mint nap szembe kellett néznem azzal, hogy a gyerekek nem egyenlők a háttérük különbözőségéből adódóan. Kollégáimmal együtt egy csapatban dolgoztunk, mindannyian igyekeztünk valamit hozzátenni – ki-ki a maga területén – a gyermekek életminőségének jobbításáért. Ebben a munkában az egyik legfontosabb dolog a bizalom volt, hiszen számtalanszor kellett szenzitív információkat megosztani

egymással. Ezek szükségesek voltak ahhoz, hogy egy-egy eset kapcsán megtaláljuk a lehető legjobb megoldást az érintett gyerekek számára. Az őszinte beszélgetésekben nem egyszer „külsős” szakemberek is segítettek a munkánkat. A kollégium korábbi vezetőjével, Brahmi Ilonával kiváló kapcsolatban voltam hosszú éveken át. A személye garancia volt számomra. Ilike pedagógiai érzékenysége, személyisége, szaktudása, együttműködése, biztos alapot jelentett a Program megalapozásában, megvalósításában, és kiteljesedésében. Mindkettőnk számára mindig a gyermekek voltak a legfontosabbak. Konstruktívan, nagyon hatékonyan tudtunk együtt dolgozni, hiszen mindketten mindig a megoldást kerestük, azt a megoldást, ami a gyermekek számára a legjobb. Mindig találtunk egy utolsó utáni megoldást is, ha éppen erre volt szükség.

Csak sikerélményekre emlékszem vissza, hiszen minden problémára találtunk megoldást. Volt amikor jót, volt amikor még jobbat. Ezen a területen nehéz megfogalmazni, hogy mi is a siker. Számomra minden egyes olyan tett, lépés, ami előbbre vitte a tanulót, legyen az a tanulmányai terén, vagy a közösségi életben. Bármi, ami sikerként könyvelhető el. Szívesen emlékszem vissza azokra a pillanatokra, amikor a tanulók egy-egy ünnepkör kapcsán szavaltak, énekeltek, vagy éppen gitároztak. Nagyon meghatóak voltak ezek az előadások.

A Program nagyban hozzájárult az eredményes iskolai évekhez, a szakképesítés megszerzéséhez, hiszen a tanulók folyamatos támogató háttérrel rendelkeztek, kezüket fogva segítették az életpályájuk alakulását. A tanuláson túl a kiegészítő programok is nagyon hasznosnak bizonyultak. A gyerekekkel való beszélgetéseim során jó volt hallani, amikor arról meséltek, hogy milyen jól érezték magukat egy-egy kiránduláson, színházlátogatáson, vagy éppen egy karácsonyi közös éneklésen. Életük meghatározó élményeként élhettek meg számos túrát, balatoni napozást, vagy éppen az Országház látogatását.

A Programban a hátránykompenzáció mellett a kompetenciaalapú fejlesztés is hangsúlyos szereppel bírt az évek során. Ez az egyik alappillért is tekinthető, hiszen az adott szakképesítés megszerzéséhez, az odavezető úton mindvégig szükség volt a folyamatos fejlesztő munkára ahhoz, hogy minél jobb eredménnyel zárhassák a diákok a tanulmányaikat. Számunkra nemcsak az volt a fontos, hogy „valahogy” sikerüljön a vizsga, hanem a célunk az volt, hogy minél jobb eredménnyel végezzenek a tanulók. Mindemellett fontos célkitűzés volt az is, hogy a gyerekekkel megszerettessük az általuk választott szakterületet, hiszen alapelvnek tekintettük, hogy mindenki szeresse azt, amit csinál. Személyre szabott egyéni fejlesztési tervek alapján folyt a munka, amelynek alapjául a kilencedik évfolyamon elvégzett bemeneti mérés szolgált. A mentori munka nagyon jól kiegészítette az iskolai tanórákat, foglalkozásokat. A mentor a mentorált tanulókat folyamatosan figyelemmel kísérte, nyomon követte az előrehaladását, fejlődését, azonnal reagálni tudott a szükséges „beavatkozási pontokra”.

A Program során a szakképesítés megszerzésén túl, azaz a tanuláson kívül, egyéb foglalkozásokon is – mint például önismereti tréning, mentálhigiénés foglalkozás, életpálya-tanácsadás, szabadidős tevékenységek – részt vehettek a diákok, melyek közvetetten további segítséget jelentettek számukra a sikerességükhöz. Jelenleg már főigazgatóként, a fentiekben megfogalmazott célok elérésében, a programok megvalósíthatóságában segítettem, illetve segíttem a munkát. *Brahmi Ilonán* túl, az utó-

bi években *dr. Hajdúné Kovács Tünde* kollégiumi programgazda, majd pedagógiai intézményvezető-helyettes segítette, segíti a munkámat. Igaz, a kezdetekhez képest már egy másik szerepben, 2015-től a Szolnoki Szakképzési Centrum főigazgatójaként – még több szakképző iskola koordinálásával – tartom a kapcsolatot Tündével. Vele is kiváló kapcsolatot ápolok, hiszen hozzám hasonlóan minden megoldásra váró feladatot a gyermekek szempontjából közelít meg. A kollégiumhoz szorosan kapcsolódunk, elsősorban azokon a kollégista gyerekeken keresztül, akik a nyolc szakképző intézményünk valamelyikének a tanulói, illetve a Programban részt vevő diákok. Annak is örültem, hogy számos alkalommal lehettem részese a kollégiumi rendezvényeknek, mint például a ballagás, karácsonyi műsor.

A hátrányos helyzetű tanulók magyarországi helyzete egyre nehezebb, hiszen egyre több gyermek igényel megsegítést. Újabb módszerek szükségesek úgy az oktatásban, mint a nevelésben. Sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni a nevelésben a szociális területre. A folyamatos változások, a körülöttünk zajló „külső események” okán egyre nagyobb kihívást jelent a hátrányok csökkentésére, leküzdésére irányuló jó megoldások megtalálása. Az oktatás szereplőinek meg kell tanulni a mostani generáció „nyelvezetét”. Ehhez azonban nélkülözhetetlen a Programban közreműködők képzése, érzékenyítő tréningeken való részvételük biztosítása.

Kalmár Andrea

2011. „Legügyesebb kollégista” vetélkedő a Bán úti tagintézményben

2011. AJKSZP Kiskonferencia Szolnokon

2011. Szakiskolások szolnoki kerékpártúrára indulnak

Dr. Hajdúné Kovács Tünde

Felzárkóztatás hozzáadott értékkel

„Kell valami olyat találnunk, amiért lelkesedünk annyira, hogy kockázatot vállaljunk érte, átugorjuk az akadályokat és áttörjük a kőfalakat, amelyekkel mindig szembetaláljuk önmagunkat. Ha nincs meg ez az érzés azzal kapcsolatban, amit csinálunk, az első nagy akadálynál meghátrálunk.”

(George Lucas)

A szolnoki kollégiumban 1998-ban kezdtem el dolgozni. Karcagról hoztam a szakmai alapokat: a fogyatékosok ápoló-gondozó lakóotthonából, a déli külvárosi általános iskolából, mint napközis tanár, és a gimnáziumi kollégiumból, mint nevelőtanár. A Bán úti tagintézményben szakmunkásképzős gyerekekkel foglalkoztam többféle munkakörben. Voltam nevelőtanár, csoportvezető, munkaközösség-vezető, tagintézmény-vezetőhelyettes. Munkám során támogattam a vezetőség munkáját a projektekből, és szakmai kérdésekben. Gyermekeim születése után 2009-ben tértem vissza a kollégiumba. Főállású gyermekvédelmi felelősként kapcsolódtam be az AJKSZP munkájába.

Ez a munka kiemelt fontossággal bírt, hiszen a hátránykompenzációs feladataink ellátásánál alapelv volt, hogy nevelési módszereinket a tanulói szükségletekhez, igényekhez igazítsuk azoknál a diákoknál, akik szociális, vagy képességbeli hátrányokkal élnek. A családi háttér feltérképezése, megtámogatása prioritást élvezett, hiszen ahhoz, hogy a tanuló belső igényévé váljon a fejlődés, nélkülözhetetlen szerepe volt a szülőnek, a családnak. Fontos feladattá vált a szülők bevonása, érdekeltté tétele a tanuló sikeres szakmához juttatásához. A támogató családi háttér nélkül nem tudtuk volna a szakképzésben tartani tanulóinkat, nem tudtuk volna teljesíteni a program által előírt sikerkritériumokat.

A későbbiekben programgazda, tagintézmény-vezetői feladatokkal bíztak meg. Két éve pedig a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium pedagógiai intézményveze-

tő-helyetteseként koordinálom a szakmai feladatokat. Eddigi munkám során rengeteg segítséget kaptam mindenkori vezetőimtől, kollégáimtól. Nagyon jó és inspiráló volt olyan kollégákkal „vinni hátunkon” a programot, akik elhivatottak, és előre vitték a szakmai munkát. A Szolnoki Szakképzési Centrum a program indítása óta több szervezeti változáson ment át, de a célcsoport iránt elhivatott kollégák szerencsére a helyükön maradtak, és velük vállvetve tudunk és tudunk együtt dolgozni a gyerekekért.

A nevelés- oktatás – szeretném kiemelni a nevelést – szeretetét és az elhivatottságot már Karcagról magammal hoztam. A hátrányos helyzetű, sokféle hiátussal rendelkező gyerekek, fiatalok problémáit a mai napig a magaménak érzem. Vallom, ha bármilyen szinten tudunk segíteni, iránymutatást adni, akár az önkormányzatoktól, szervezeteiktől támogatást szerezni a részükre, akkor bármilyen pozícióban is vagyunk, tegyük meg. Néha magam is elfáradok, de erőt ad a családom a folytatáshoz. A programmal járó munkát sosem éltem meg nehézségként. Voltak nagy örömeim és nagy szomorúságok, sőt kudarcok, de vallom, hogy ezek vittek minket előre.

A kollégiumpedagógia méltánytalanul háttérbe szorult, ezért is tartottam fontosnak az évek során megmutatni a benne rejlő lehetőségeket. Tudtam volna a tapasztalataimat máshol kamatoztatni, de a programot, a célcsoportot soha nem tudtam elengedni. A mai napig feladatomban érzem ezeket a gyerekeknek a jövőjét egyengetni. A kollégiumban valódi nevelés folyik, szemben az iskolai oktatással. A kollégiumpedagógiában nem alkalmazunk hagyományos értelemben vett eljárásokat, mivel kiemelkedően sok az általánostól eltérő módszerek lehetősége. Az AJKSZP-ben szervezett programok országos szinten lehetőséget adtak arra, hogy egyrészt a kollégiumpedagógia és a kollégiumi nevelés elfoglalja méltó helyét a köznevelésben, másrészt lehetőséget adjunk a minden tekintetben periférián lévő gyerekeknek, családoknak sikereket elérni. Mert mi is a siker? Ha a tanuló szakmai bizonyítványt szerez? Ha tudunk neki szemüveget készíttetni? Ha a bizonyítvány megszerzése után öt évvel is megkeres? Ha a szülő segítséget kér saját önéletrajzában a megírásához? De még sorolhatnám ... A siker az AJKSZP-ben nem minden esetben volt mérhető! Úgy gondolom, hogy a program kifutásával a mai napig sincs megfelelő információ a társadalom birtokában a kollégiumokban, illetve a programokban folyó munkáról.

A közoktatás utóbbi években kibontakozó reformja során egyre világosabban és határozottabban jelent meg a tanulók egyéni fejlődésének, felzárkóztatásának igénye. Ez kiemelten jelentkezett a felzárkóztató projekteken résztvevő fiatalok esetében. Tanulóink fejlesztéséhez, érvényesüléséhez rengeteg kulcskompetencia elsajátítására volt szükség. Ezeknek a gyerekeknek nagy része egyáltalán nem sajátította el ezeket a családjában, illetve szocializációja során. A kompetenciák utólagos kialakításában nagy szerepe van a nevelőnek, a nevelésnek. Ezen a ponton „lép elő” a kollégium fontossága.

A kollégiumban, munkánk sarkalatos részeként megtanítjuk tanulóinkat arra, hogy tudjanak élni lehetőségeikkel, váljanak alkalmassá a társadalmi elvárásoknak való megfelelésre. Hiszen el kell fogadnunk azt a tényt, hogy a társadalomnak bizony vannak elvárásai, még ha ezekről nem is szívesen veszünk tudomást. Mindehhez időről-időre látnunk kell, hol tartanak diákjaink e képességek megszerzésében.

Meghatározott időszakonként képet kell alkotnunk minden diákunkról. Ennek alapját a különböző mérések, értékelések jelentik. Csak remélni merem, hogy az évek

során létrejött mérési, fejlesztési munkacsoportok által kidolgozott, kialakított rendszerek nem vesznek a múlt ködébe, és maradtak, maradnak még kollégák, akik az AJKSZP módszertanát, szemléletét tovább viszik.

Az AJKSZP-ben a felzárkóztatás volt az elsődleges célunk, a szakképzési rendszerbe bekerülő gyermekek szociális, mentális felzárkóztatása a lehetőségek függvényében, szorosan együttműködve a partneriskolákkal. Kiemelten figyeltünk a szociális, mentális felzárkóztatásra, mivel sok esetben a szociális hátrányok akadályozták nagymértékben a fejlődésüket. Ezek a tanulók nagyon sok területen ütköztek gátakba, s bizony előfordult, hogy az a közeg amelyben éltek, nem megfelelően támogatta őket. A tanulás, mint érvényesülési forma, nem volt szempont számukra. Alapelvünk az volt, hogy nevelési módszereinket a tanulói szükségletekhez, igényekhez igazítsuk azoknál a diákoknál, akik szociális, vagy képességbeli hátrányokkal élnek. A program által biztosított önismereti, mentálhigiénés, pályorientációs, tanulás-szervezési, szabadidős programok mind a hátránykompenzációt szolgálták. Ezek a programok finanszírozás hiányában már nem valósíthatók meg ugyanolyan színvonalon, így nem szolgálják tovább a célcsoport fejlődését, a jövőbeni sikereket.

A szolnoki AJKSZP élharcosa volt a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatásának, szakmához juttatásának. Nem volt olyan tanév, amikor a szakmaszerzés sikerkritériumát ne teljesítettük volna. Bízom abban, hogy ez az összehangolt munka, amelyet az iskolákkal közösen végeztünk a gyerekek érdekében, a program támogatása nélkül is tovább folytatódik.

Sajnos az évek során azt is megtapasztaltuk, hogy az anyagi támogatás nem minden hátrányos helyzetű tanulót motivál, nem tanul tőle jobban, nem lesz elhivatottabb a szakmaszerzés iránt, nem hiányzik kevesebbet ... A program megszűnésével az a hozzáadott érték hiányzik majd a rendszerből, amit a kollégiumpedagógia, a család-pótló funkció, a felzárkóztatás, a külön óra, a tehetségtámogatás, a nevelőtanár – nem egyszer pótszülőként – erkölcsi, emberi hozzáállásával az átlagosnál nagyobb mértékben nyújtott. Vallom, hogy a ma is halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tanulmányi, szakmai sikerességéhez önmagában nem elég az iskolarendszerű oktatás nyújtotta „törődés”, szükség van arra a pluszra, a hozzáadott értékre, amit a kollégiumi program biztosított.

*„Sok széthúzó ember nagy gyengeség:
kevés egy célra tartó ember is nagy erő velök szemben.
Hát még a sok egy célra tartó ember!”*

(Mikszáth Kálmán)

Dr. Hajdúné Kovács Tünde

2011. Mátraszentistván Sípark

2012. AJKSZP tanévzáró kiskonferencia Szolnokon – jelenet a tanulók műsorából

Darázs Tibor

Tibi bácsi hármás szabálya

Különleges helyzetben voltam 2007-ben – akkori nevén – a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programjának (AJKSZP) indításakor. A szolnoki polgármesteri hivatal kulturális- oktatási osztályán dolgoztam, és hozzám tartozott a Szolnok Városi Kollégium is. Munkaköri feladatomból volt fenntartói oldalról a pályázat nyomán követése. A pályázati kiírást is jól ismertem, és minden ezzel kapcsolatos ügyet. A pályázat beadását nekem kellett a fenntartói oldalról koordinálnom. Emlékszem rá, sokan kételkedtek a pályázat sikerében. Ezért állt elő egy érdekes helyzet, amikor kiderült, hogy befogadta a pályázatot a minisztérium, ugyanis 2007 augusztusában a hivatal számlájára érkezett váratlanul egy nagyobb egyszeri összeg a program indításához. Hirtelen nem is tudtuk, honnan érkezett ez a sok pénz.

Gyorsan elkezdtük a szervezést, indítani kellett az első kollégiumi tanulócsoporthoz. Álomszerű dolog volt, hiszen korábban ennyi pénzt egy kollégium sem kapott még szakmai munkára. Az első tanévben csak a kollégiumban zajlott a program, a szakiskolák a következő évtől kapcsolódtak be a közös munkába. Már ekkor nagyon tetszett nekem a projekt, annak ellenére, hogy a megvalósítás részletei nagyon homályosak voltak. Csupán egy rövid – programleírásnak sem igazán nevezhető – iránymutató dokumentumot küldött a minisztériumi főosztályvezető azzal kapcsolatban, hogy mit is kellene tennünk a program elindításához.

Ettől függetlenül szépen alakult minden. Jusztin László kollégiumigazgató felkérésére 2008 januárjában jöttem az intézménybe dolgozni, miután megkérdezte, lesz-e programgazda? Szívesen vállaltam, mert jól ismertem ezt a tanuló célcsoportot. Nem volt számomra ismeretlen, mit jelent az, ha valaki hátrányos helyzetű. Azt is tudtam, nehéz terepre érkezem, sok problémás gyerekkel kell majd foglalkozni. Annak tudatában fogadtam el a felkérést, hogy tisztában voltam vele, nem lesz egyszerű dolgom.

Amikor megérkeztem a kollégiumba, kiderült, hogy a csoport és a csoportvezető is meg van már, elindultak bizonyos dolgok, de konkrét szakmai tevékenység még alig történt. Először a munkakörömet, a programgazda feladatait kellett tisztáznunk. Annyit tudtunk, hogy mentorral támogatott és monitor által ellenőrzött lesz a program. *Horváth Henriett* csoportvezető, *Szabó Eszter* kollégiumvezető és *Varga Csaba* minőségügyi dolgokban profi tanár kollégám volt a segítségemre. Naphosszat ötleteztünk, hogyan tehetjük átláthatóvá, hogyan tudjuk dokumentálni a programot? Kezdtük kialakítani az egyéni fejlesztési tervek (EFT), az egyéni dossziék tartalmát, végiggondoltuk, ki és hogyan tekinthet bele, elkészítettünk sok egyéb szabályozó elemet. Ebben a kezdeti időszakban egymástól is tanultunk, de bekapcsolódtak a munkába - nagyon sokat segítve - a szolnoki pedagógiai szakszolgálat munkatársai. Úgy tapasztaltam, ők voltak a legnyitottabbak: *Birizló-Szabó Irén*, *Pappné Makóczki Mariann* pszichológusok, illetve *Pityi Mária* és *Tóthné Kocsis Edit* fejlesztő pedagógusok.

Az első tanév végére szépen összeállt az EFT-k tartalma. Nagy alapossággal gondoltuk végig, hogyan ismerhetjük meg leginkább a tanulókat, hogyan találjuk meg a fejlődésben őket addig akadályozó okokat, milyen lehetőségeink vannak segíteni ezek elhárításában az egyéni előrehaladásuk érdekében. *Molnár Lajos*, és *Orosz Lajos* külső mentorok is sokat segítettek, minden hónapban itt voltak. Az első évben Hajdúböszörményben, Vásárosnaményban és Szolnokon indult el a program, a második évtől csatlakozott az AJKSZP-hez Szeged, Nyirbátor, Salgótarján, és Kiskunfélegyháza. A hét intézmény munkáját *Tolnai József* vezetésével az Arany János Programiroda koordinálta. Nagyon jól dokumentált program volt mindvégig. Az intézmények egymással is tartották a kapcsolatot, egymástól is tanultunk. Szolnokon minden tanévben kiskonferenciát szerveztünk tapasztalataink megosztására, kölcsönös átadására.

A tanulókkal sokat utaztunk hétvégén, hogy minél jobban megismerjék a saját környezetükön túlmenően az ország nagyobb városait, tájegységeit. A tematikus utakat a négy évszaknak megfelelően szerveztük. Amikor például északra kalandoztunk el, a zempléni táj történelmi emlékhelyei mellett Kassára is kilátogattunk. A nyugati végeken járva pedig Sopron, Kőszeg mellett egy napra Bécsbe is átmentünk. Hasonlóan érintettük délen Eszéket, vagy keleten Aradot. A történelmi nagy Magyarországra - ahol most is sok honfitársunk él - nagyobb rálátásuk nyílt ez által. Szabadidős és kulturális programokat is szerveztünk. Utóbbiakat az érdeklődő tanulók választhatták egyénileg. Így elvittük őket a Fővárosi Nagycirkuszba, és a MŰPA komolyzenei koncertjére is. Sok mindennel kísérleteztünk. Országos sportrendezvényeket találtunk ki. Ezeket minden tanévben nagy sikerrel szervezték meg az Arany János-os intézmények tanulóinak. A Toldi-tusa ötlete tőlem származik, az első logóját is én készítettem *Kalocsai Mihály* művész-tanár kollégámmal. A kiskunfélegyházi Kolimpia elnevezésű sportvetélkedőt pedig *Molnár Lajos* mentor találta ki.

A program elindítása nem volt egyértelműen sikertörténet, nem mindenki állt hozzá támogató módon még a saját kollégáink közül sem, az iskolai szaktanárok egy részénél pedig heves ellenállást tapasztaltunk. Ez később szerencsére sokat változott. Mint minden újat, ezt is el kellett fogadtatni a kollégákkal a saját berkeinken belül is. Ennek érdekében - a kollégium közös ügyét segítő szemléletformálás céljából - minden tagintézményünkbe kihelyeztünk egy-egy AJKSZP-s csoportot. A többi kolléga is gyorsabban „bevonódott” így a programban tanuló gyerekekkel kapcsolatos feladatokba.

A több tagintézményes elhelyezés bevált, persze az én dolgomat alaposan megnehezítette az utazgatás. A programgazdai munkát a 2010-11-es tanév végén befejeztem, a következő tanévtől a mai napig a kollégium általános intézményvezető-helyetteseként dolgozom. Visszanézve a programban töltött öt esztendőre, megállapíthatom, hogy életemben ekkora idő- és energia befektetéssel, ilyen alacsony hatékonyságot elérő feladatellátásom még nem volt. Ez az időszak ugyanakkor mégsem nevezhető kudarcosnak, de sikeresnek sem. Kemény tapasztalat volt, ami arról szól, hogy nagyon sokat lehet, és kell is dolgozni az eredményességhez. Gyakori volt, hogy reggel nyolctól este 10 óráig láttam el folyamatosan a programhoz kapcsolódó különböző feladatokat. Ennek ellenére nagyon szerettem, mert érdekes, mozgalmas volt, kreatív lehettem a kollégáimmal együtt. A pénzügyi háttér is biztosítva volt.

A gyerekek toborzása, az induló csoportok megszervezése minden tanévben nagy kihívás volt. Sok helyre elmentünk. Előfordult, hogy a tiszaburai önkormányzat egy egész autóbusszt megtöltve utaztatta hozzánk a jelentkező tanulókat. A program szolnoki megvalósítása, különösen az első években minta értékű volt. Másoknak legtöbbit a tanulói mérés-értékelés nálunk bevált módszereinek megosztásával segítettünk. Egyfajta „Mutassuk be!” tartalommal - a horizontális tanulás mentén - szerveztük a tapasztalatátadó szakmai programokat. A tanulók beiskolázása mellett komoly feladat volt a programban való megtartásuk is. Ebben a család szerepe meghatározó volt. Előfordult, hogy egy sikeres tanév teljesítése után, közvetlenül a szakmunkásvizsga előtt vitte el a szülő a gyermekét. A tanulók többsége azért sikeres szakmaszerzést követően, jó emlékekkel távozott tőlünk.

A programmal mintát adtunk arról, hogy minden szakma megtanulható, és ha fogékony rá valaki, meg is lehet tanulni. Hozzám kapcsolódott „*Tibi bácsi hármasszabálya: ne bukj meg, legyél itt a kollégiumi foglalkozáson, legyél sikeres!*” Aki ennek megfelelt, annak lehetett ésszerű határokon belül bármit kívánni. Igyekeztünk teljesíteni.

Nagyon sajnálom, hogy a programban felhalmozott tudásanyagból, a résztvevő hét intézmény tapasztalataiból nem született a köznevelés, közoktatás számára használható összegző anyag, dolgozat. Az AJKSZP-nél kisebb körben működő programok adott esetben nagyobb nyilvánosságot kapnak. Sérelemesnek tartom ezt, mivel ez egy államilag finanszírozott, minisztériumi szinten elismert, programirodával irányított működésű, monitorral ellenőrzött, mentorral támogatott nagy program volt. Senki nem tartotta fontosnak, hogy publikálni lehetne ezt kifelé. Akár egy célzott kutatás alapján. Annál is inkább, mert jelenleg nincs helyette más, hasonló, a hátrányos helyzetű gyerekek tanulását támogató program.

Pedagógusként végig jártam a ranglétrát: képesítés nélküli tanár, osztályfőnök, iskolaigazgató is voltam, minden iskolatípusban tanítottam, oktatásirányítóként pedig hivatalnokként is dolgoztam. Az eddigi teljes szakmai előéletemet áttekintve, az AJKSZP-ben végzett munka volt a legérdekesebb feladatom. Az is örömeimre szolgált, hogy nagyon sok elkötelezett kollégával találkoztam.

Darázs Tibor

2012. AJKSZP tanévzáró kiskonferencia Szolnokon – jelenet a tanulók műsorából

2012. Az AJKSZP tanévzáró kiskonferencia tanár résztvevői

Sipos Edina

Mit viszünk tovább?

Az Arany János programmal csak itt, a szakképzési centrumban találkoztam résztvevőként először. 2016 óta koordinálom, egyeztetem a feladatokat kapcsolattartó referensként. Nem volt idegen számomra a feladat, hiszen leszakadó, munkanélküliséggel érintett régióban, hátrányos helyzetű, nehéz sorsú – nem csak jól tanuló – gyerekek között tettem a dolgomat addig is. Kunhegyesen, egy vidéki középiskolában tanítottam 23 évig, miközben közismereti igazgatóhelyettesként a diákok nehézségeire, körülményeire is rálátásom volt, hátrányos helyzetű tanulókat megsegítő pályázatokban is részt vettünk. Például az Útravaló Ösztöndíjprogramban. Kezdetben a két műszaki szakképző iskola részéről képviseltem a centrumot, majd a szolnoki centrumok összevonása után, mind a hat érintett szakképző iskola összehangolt együttműködésében dolgoztunk a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégiummal közösen az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program (AJKSZP) sikeres megvalósításán.

Örültem a feladatnak, annak, hogy részese lehetek ennek a programnak, ha nem is közvetlenül, de törődhetek a programba bevont gyerekekkel. A koordináló munka az iskolák egyedi arculatának megtartása mellett az összehangolást jelentette. Közös feladattervező és költségvetési terv készült úgy, hogy minden résztvevő iskola megkapta a lehetőséget a diákok egyedi szükségleteit kielégítő fejlesztések, egyedi programok megvalósítására. Az összevonás után a két szakképzési centrum hat iskolájának együttműködését igyekeztünk minél rugalmasabban összehangolni. Ez a program közelebb hozta az iskolákat, a programba bevont kollégákat. Közös mozilátogatást szerveztünk csak programos gyerekek részére, és közös diák- mentor kiránduláson alkalmat teremtettünk nemcsak a diákok, hanem a kollégák esetében is egymás jobb megismerésére.

Mit köszönhetünk a programnak intézményi szinten? Példaértékű módon alakult a részt vevő intézmények közötti kommunikáció. Korábban nehéz volt napi gyakorlattá

tennünk, hogy ami a kollégiumban történik, azt rögtön tudják az iskolákban is, ami pedig az iskolában érintette a programos diákokat, arról a kollégiumban lehetőleg azonnal értesüljenek a nevelők. Örömmel tölt el, hogy az általam koordinált tanévekben a kölcsönös kommunikáció nagyon sokat javult, gördülékenyebb lett azáltal, hogy valóban közös ügyünknek tekintettük az AJKSZP programot, a gyerekek megsegítését. Országosan is egyedi módon a kollégiumi és a szakképző iskolai programrészt különböző fenntartóhoz tartozó intézmények valósították meg, de a két programrész nem működhetett egymás nélkül. A tanulók problémái mindenkit érintettek. A szándékunk közös: a diákokban a bizalmat kiépíteni, az iskolarendszerben tartva őket szakmához, életkezdési lehetőséghez juttatni. Ezen belül olyan élményekben részesíteni őket, ami erősíti az iskolához, a közösséghez, a szakmához való kötődést. A szociális hátrányok csökkentése érdekében pedig mindennemű - pedagógiai, szociális, anyagi - segítséget és támogatást megadni a fiataloknak. Még a digitális oktatás időszakában is rendszeresen tartottunk online koordinátori egyeztetéseket, esetmegbeszéléseket, minden gyerek sorsát figyelemmel kísértük ebben a nehéz időszakban is.

Az AJKSZP pozitívumai közé sorolnám a program során kialakított jó gyakorlatokat, a pedagógiai tapasztalatot. Olyan módszertani tudásra tettek szert a munkába bevont kollégák, amelyet a későbbiekben is alkalmazni tudnak hátrányos helyzetű tanulók pedagógiai megsegítésében. A napi gyakorlatukba beépült, már a sajátjuk, hiszen hasonló helyzetű gyerekek a program „kivezetése” után is fognak az iskoláink falai között tanulni. A programmal sok támogató tevékenység sajnos megszűnik, hiszen anyagi fedezet kell a kirándulások, diákok számára történő vásárlások, egyéni fejlesztések biztosítására. Viszont az a szellemi érték és tudás, amit az elmúlt években a kollégák megteremtettek, nem szűnik meg. De vajon elég lesz-e ennyi a gyerekek megtartásához a program megszűnése után is?

Nagyon érdekes innováció valósult meg a Szolnoki SZC Petőfi Sándor Technikum és Szakképző Iskolában. Érték marad az a feladatbank, amelyet kollégáim a napi szintű szövegértés- és matematikai alapkompétencia-fejlesztés gyakorlatában dolgoztak ki. A tantestület több tagját sikerült megnyerni a módszertan bevezetésének, az első órát tartó kollégák beépítették a tanórába azt a néhány feladatot, amelyek egy folyamatos tréninget biztosítottak a gyerekeknek. Látványos volt az eredmény.

Voltak nehéz esetek, olyan helyzetek, amikor a kollégiumi kollégáknak és a mentoroknak össze kellett fogni. Az egyéni segítségben azt a legnehezebb megélni, hogy ez nem működik a gyerek nélkül, sőt a szülői háttér támogatása is kell a sikerhez. Sajnos nagyon sok esetben beigazolódott, hogy a programba felvett tanulót saját magától nem lehet megvédeni. Ha nem veszi észre a segítő szándékot, hogy jót akarunk, akkor nem tud kiszakadni a hátráltató környezetből. A covid elején előfordult, hogy a gyerek eltűnt a vigyázó szemek elől. A mentor és a kollégiumi programfelelős is mindent megtett, hogy az online órára bejelentkezzen, ne adja fel a tanulást. Végül a kollégium a tankerületi igazgató engedélyével biztosította akár a bentlakás lehetőségét is diákjainknak, mert ezzel tudtuk a folyamatos segítséget, a tanórákba való bekapcsolódást, a gyakorlati helyen való megjelenést biztosítani. Ez az a segítség, amit a program nyújt: az egyéni odafigyelést, a többszintű személyes törődést. Amikor a diák maga kéri, hogy lakhasson a kollégiumban, mert megtapasztalta, mennyivel nehezebb egyedül tanulni, egyedül felkelni, egyedül dönteni.

A program révén megvalósulhatott több fejlesztés. Úgynevezett „Aranykuckókat” alakítottunk ki három iskolánkban is. Ez a diákok számára a biztonság szigete, ahol békes-

ségre, figyelemre találunk. Bútorokat, berendezést vásároltunk a kuckókba. Ide beülhetnek beszélgetni, ahol kicsit otthonosabban érezhetik magukat. Már nem rohannak el az iskolából tanítás után. Szintén a programból támogattuk a zenei tehetségek kibontakoztatását hangszerek vásárlásával.

A közismereti és szakmai tanulmányi versenyeken is eredményesen szerepelnek az „aranyos” diákok, ez a program különös megkoronázása, bizonyítéka annak, hogy a hátrányokkal megküzdve, megfelelő támogató közegben a tehetségnek utat nyitva a lehetőségek megnyílnak a gyerekek számára. Nyelvvizsga felkészítőt indított a Szolnoki SZC Sipos Orbán Szakképző Iskola, ECDL vizsgafelkészítőt szerveztünk a Szolnoki SZC Baross Gábor Műszaki Technikum és Szakképző Iskolában. Ha nincs az odafigyelés, a program által biztosított mentor vagy évfolyamfelelős jó szeme, aki észreveszi a gyerekekben rejlő értékeket, tehetséget, akkor ezeknek a tanulóknak sokkal nehezebb kitérni a többiek közül.

A program további sikere, amit a tanulók nyomon követése is igazol, hogy szívesen tanulnak tovább és a szakmai vizsga után érettségi vizsgát is szeretnének tenni, vagy másik szakmát tanulni, így egyre többen maradnak az iskolákban. A többiek jellemzően sikeresen elhelyezkednek szakmájukban. Elmondhatjuk, hogy szinte mindenki megtalálja helyét a szakma megszerzése után. Ezek nagy eredmények.

Nagy dilemma a hogyan tovább? Amikor már nem lesz a program, amikor a támogatás megszűnik, amikor a plusz odafigyelésre nem lesz ember, amikor a mindennapokban már nem marad energia, akkor is észre tudjuk venni, hol kell a segítség? A közös élmények során kialakult bizalmi kapcsolat ki tud-e alakulni? A pedagógusok megosztják-e tapasztalataikat kollégáikkal, a kollégiumi nevelőkkel? A tapasztalatokat jó lenne átmenekíteni a program utáni időkre. Amikor az utolsó évfolyamot beiskoláztuk, már akkor tudtuk, készülni kell erre az időszakra, hiszen olyan gyerekek, akik jogosultak voltak részt venni ebben a programban, ezután is járnak majd hozzánk.

Attól tartunk, ha nem lesz bérletre, ruházatra támogatás, ha megszűnik a mentorálási rendszer – ami csupán jelképes havi pótlékkal volt honorálva a tanárok számára – nem lesz, aki az „eltűnt” gyereket keresse, aki rátelefonál a szülőre, a gyakorlati helyre, hogy odaért-e gyerek, féltő, hogy ezeket a gyerekeket elveszítjük. Szakmai végzettség nélkül, lehetőségek nélkül milyen jövő vár ezekre a gyerekekre? Ezen gondolkozunk és dolgozunk a mentorokkal, programfelelősökkel.

Hogyan tovább? Akik ebben a programban dolgoztak, azoknak a program megszűntetése nagyon fáj, mert szerették, értékes tevékenységnek tartották és látva az elért eredményeket, elkötelezetté váltak az ügy mellett. Rájuk biztosan továbbra is számíthatunk. A ballagáskor elhangzó köszönet és hála igazol vissza minket, hogy jól tettük a dolgunkat, mert mi már akkor hittünk ezekben a gyerekekben, amikor még ők magukban sem. Igazunk lett. Igen, nem tudtunk minden gyermeket megmenteni, de megtettünk mindent, hogy minél többen legyenek, akik esélyt kapnak a sikeres életkezdésre.

Sipos Edina

2013. Mátraháza, a kifli alakú szánkópályán

2013. Mátraháza, a kifli alakú szánkópályán

Berényi Ildikó

Tanultak – és ma már dolgoznak

Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programban (AJKSZP) eltöltött 11 tanévet életem egyik legmeghatározóbb időszakának tekintem. A programban 2009-től 2020-ig dolgoztam, 2017-ig *Kvaszinger Lászlóné* néven ismertek. A biológia szakom mellé elvégeztem a játék és szabadidő szervező szakot is. A 2009-2010-es tanévben a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium Bán Úti Tagintézményében csoportvezetőként kezdtem a programos pályafutásomat, majd 2010-től 2014-ig a Tiszaparti tagintézményben egy másik AJKSZP-s csoport vezetője voltam. 2015-től 2018-ig a Bán úti tagintézményben már a harmadik csoportom vezetőjének kértek fel. 2018-2020. között programgazdaként segítettem a kollégáim munkáját.

Amikor 2008-ban a szolnoki Városi Kollégiumban nevelőtanárként elhelyezkedtem, teljesen új volt számomra mind a kollégiumi munka, mind a középiskolás korosztály, de gyorsan sikerült beilleszkednem. Kollégáim segítségével rövid idő alatt megismertem a kollégiumi élet elvárásait, követelményrendszerét.

Az AJKSZP-s csoportvezetésre 2009-ben kaptam felkérést. Nagy megtiszteltetés volt, hogy egy év kollégiumi munka után lehetőséget kaptam olyan programban részt venni, ahol ugyan az átlagosnál több a kihívás, de minden alkalom, amikor láttam munkám pozitív hatását, jó érzéssel töltött el, hogy nem volt hiábavaló a küzdelem. A munkát egy érzékenyítő továbbképzéssel kezdtük, ahol a programban dolgozó kollégáktól is sok hasznos tanácsot kaptam. Nagy segítségemre volt *Darázs Tibor* programgazda, aki következetesen osztotta rám a feladatokat. Igyekeztem a lehető legtöbb tanácsát betartani, azt az értékrendet követni, amit ő is helyesnek tartott, mert láttam, hogy a gyerekek körében is működnek ezek.

Az első csoportot egyedül vezettem, de a kollégáim patronáló tanárként segítettek a

munkámat és a gyerekek mindennapjait. Bár a Bán úti tagintézményben a hat csoport közül csak mi voltunk AJKSZP-sek, a diákjaim nagyon gyorsan beilleszkedtek, és mint egy nagy család, úgy éltük a mindennapjainkat a kollégiumban.

A tanév elején a munkát nehezítették többek között a bemeneti mérések, a családlátogatások, a tanulóinterjúk elkészítése, a pszichológus és a fejlesztő pedagógus mérései, az egyéni fejlesztési tervek (EFT) elkészítése team-munkában, a tanulók osztályfőnökeivel, patronáló tanáraival való egyeztetések, a szülőkkel való kapcsolat kialakítása, majd később az egyénre szabott felzárkóztatások szervezése, amibe az iskolák is bekapcsolódtak. Év közben sok feladatot adott a programhétvégék tervezése, szervezése, megvalósítása, az AJKSZP-s rendezvényeken való részvétel, azokra a diákok felkészítése, a szociális igények kielégítésében a szervezési munkák, az egyéni vállalások elkészítése, értékelése félévenként és betartatása. Persze közben sok gond adódott a csoport tanulóival. Előfordult a tanév elején, hogy nem tudta valaki, hol található az iskola, így kézen kellett fogni és elkísérni oda. Többen voltak, akik azért hagyták ott a programot, mert nem bírták a kötöttséget. Év közben néhányan az iskola helyett a városban kötöttek ki, őket be kellett kísérni az osztályukba, pedig tudták hol van az iskola. A patronáló tanárok mellett a pszichológus, a fejlesztő pedagógus, a felzárkóztató tanárok segítettek a programos diákok mindennapjait. Legszívesebben az önismereti foglalkozásokra jártak, amiben közrejátszott, hogy *dr. Hajdúné Kovács Tünde* tanárnőhöz nagyon ragaszkodtak.

A sok erőfeszítés ellenére sajnos félévkor többen is több tantárgyból elégtelent kaptak. Ahogy telt az idő, egyre bátrabbak voltak. Ennek az lett a következménye, hogy napi szinten, egyenként kellett beszélgetnem velük a problémákról. Olyan jól összekovácslódott a csoport, hogy év végén kollektíven elkövettek egy súlyos hibát. Viszont a pedagógusnapi műsor – amin minden tanuló szerepelt – nagyon jól sikerült. Ekkor lehetett lemérni, hogy egy év alatt honnan hová jutottak el a segítségünkkel. A legnagyobb örömet az jelentette, hogy a csoportból mindenki eredményesen zárta az év végét.

Majd jött a változás, a csoportot egy másik kolléganőm vitte tovább, én pedig a Tiszaparti tagintézménybe kerültem, ahol egy újabb csoport vezetésére kértek fel. Új környezet, új kollégák, új diákok, de a feladatok ugyanazok voltak, és ugyanannyi, vagy még több. Kettős csoportvezetéssel szerveztük a csoport mindennapjait, egy patronáló tanár is segítette a munkánkat. Sokkal könnyebb volt így, hiszen a temérdek munkát ketten nagyobb hatékonysággal végeztük. A diákok fejlesztése „szoros emberfogással” zajlott, így a tanulnivaló is „napvilágra került” minden alkalommal. A csoport rövid időn belül nagyon összetartó csapattá kovácsolódott. Csoportvezető társamnak sokat tudtam segíteni az előző évi tapasztalatok alapján, de ő is szívesen átadta azt a tudást, amiben neki nagyobb rutinja volt. A Tiszaparti tagintézményben az AJKSZP-seken kívül gimnazisták laktak, akik irigykedve nézték többször is, hogy milyen összetartás van a csoporttársak között.

Persze ebben a csoportban is voltak többen renitensek, akik az iskola helyett a buszpályaudvart, vagy a plázát választották. Voltak, akik más kihágás miatt kerültek raportra, amikor a tudomásunkra jutott, hogy mit vétettek. Volt olyan nap, amikor a csoportból 14-en sorakoztak az ajtó előtt, mert valamiben nem a megbeszéltek sze-

rint cselekedtek. De volt olyan is, hogy a családi gondokat, tragédiákat, a szerelmi csatlódásokat osztották meg velünk, mert a legtöbb tanulónál jellemző volt, hogy kijutott nekik az élet nehézségeiből. Sajnos voltak olyanok is, akik nem maradtak velünk, akik inkább egyedül küzdöttek tovább.

A tizedik évfolyamon újabb csoportvezető társal folytattuk a diákok nevelését, irányítását. Majd tizenegyedikben egyedül birkóztam meg a feladatokkal. Ebben a tanévben én is tanultam, Egerbe jártam. Talán ebben az éven tanultak a legtöbbet, mert valamilyen szinten a jó példa hatással volt rájuk. Mindig azért noszogattam őket, hogy ne elégedjenek meg a kettessel, hisz többre képesek. Aztán „sikerült” egy tantárgyból pótvizsgáznom. Másnap kíváncsian vártak, hogy sikerült a pótvizsgám. Széles mosollyal dicsekedtem, hogy kettes lett. Ugye, hogy lehet örülni a kettesnek? - kérdezték. Igen, nagyon - válaszoltam. Az utolsó tanévben újból a kollégámmal szerveztük a diákok mindennapjait. Az utolsó két évben valamivel könnyebb volt a tanulás segítése, hiszen elindult a gyakorlati képzés, így minden második héten külső gyakorlati helyen kellett megállni a helyüket. A gyakorlati hely megkeresésébe besegítettünk. Szerettek gyakorlatra járni, pedig sokuknak jóval korábban kellett elindulni reggel, mint ha iskolába mentek volna. Sajnos volt olyan tanuló is, aki sokszor nem jutott el a gyakorlati helyre. A súlyosabb kihágásokkor esetmegbeszéléseket tartottunk, ahol a tanuló, szülő, csoportvezető, osztályfőnök, programgazdák vettek részt. Hogy mennyi ilyen volt négy év alatt? Számptalan. Volt eredménye? Legtöbb esetben igen. De sajnos volt olyan is, aki a programból kikerült, mert nem tudta teljesíteni a megszabott követelményeket.

Időközben *dr. Hajdúné Kovács Tünde* lett a programgazda, aki sokat segített abban, hogy minél több diák vegye sikeresen az akadályokat. A négy év alatt mindig úgy szerveztük a programhétvégeket, hogy élmény legyen számukra minden program. A szolnoki alkalmakon legtöbbször az étkezést úgy oldottuk meg, hogy saját magunk készítettük a reggelit, ebédet, vacsorát. Ez élmény volt mindannyiunk számára. Az elutazós programok is nagyon jó hangulatban teltek. Ami a legjobban tetszett nekem minden ilyen közös programon, hogy étkezésnél együtt ültünk le, megvártuk egymást, és együtt álltunk fel az asztaltól. Étkezés közben pedig a telefonok nélkül jókat beszélgettünk. A tanulást legtöbbször komolyan vették, de azért voltak olyanok is a csoportban, akiknek ez nehézséget jelentett. A legemlékezetesebb időszak a vizsgákra készüléskor ideje volt. Reggeltől estig a tanulással kellett foglalkozni. Pontosan délben átmentünk a Pálffy- Vízügyi Technikumba megebédelni, mint egy nagy család, ahol húsz gyermek van. A vizsgák napján mindig az a tanuló volt a figyelem középpontjában, aki éppen vizsgázott. Őszinte örömmel fogadtuk a visszaérkezésüket, és a hírt, hogy sikeres szakmunkás vizsgát tettek.

Az utolsó előtti programhétvégén meghívtuk segíteni az egyik konyhas nénit, aki két éven keresztül hajnalban nekik külön főzött teát, és korábban jött be dolgozni, hogy a gyakorlatra indulás előtt reggelizni tudjanak. Nagyon megható volt, amikor az ajándékot átadva megköszönték a segítséget. Azt, hogy ki sírt jobban, már nem tudom, de én biztos, hogy pityeregtem. A végzős búcsúztatóra sok szülő eljött, remélem a diákoknak is olyan emlékezetes volt, mint nekem, hiszen a közös négy év itt ért véget. Az egyik tanulóm meg is kérdezte: – Ildi néni szeret majd másokat is úgy, mint

bennünket? – Ez a diák tizedik osztályban nem akarta tovább folytatni a tanulást, de kolléganőmmel többször is elmentünk családlátogatásra. Ennek eredményeként végül sikeres vizsgát tett.

Egy utolsó, közös kirándulással zártuk le a négy évet, ami az egyik legjobban sikerült programunk volt. Később többen leérettségiztek közülük, vannak, akik már családot alapítottak, gyerekeik vannak. Amire a legbüszkébb vagyok, hogy mindenki dolgozik a szakmájában, vagy máshol, de boldognak, küzdenek, haladnak, és ez a lényeg. Ehhez talán a program is hozzásegítette őket valamelyest.

Egy év pihenő után újabb felkérést kaptam a csoportvezetésre, amit örömmel vettem. Újabb nehezített első év kezdődött: családlátogatások, tanulóiinterjúk készítése, pszichológus-, fejlesztő pedagógus általi mérések, az EFT elkészítése, a tanulók osztályfőnökeivel, a szülőkkel való kapcsolat kialakítása, majd később az egyénre szabott felzárkóztatások szervezése. Talán az volt a könnyebbség, hogy mindegyik AJKSZP-s csoport a Bán úti tagintézményben volt elhelyezve, így a programgazda is hatékonyabban tudta segíteni a munkánkat. Mivel az új csoportom már hároméves duális képzésben vett részt, úgy gondolom, ezért nem tudott kialakulni az a fajta szoros kapcsolat, mint az előző csoportom tagjaival. Hiszen az első két év a folytonos „harcunkról” szólt, az utolsó pedig a vizsgára való felkészülésről. Hiányzott a negyedik év ahhoz, hogy „nagycsaláddá” kovácsolódjunk. De ezzel a csoporttal is jókat programoztunk, finomakat főztünk, a három év rajtuk is sokat formált, ami előnyükre vált.

A vizsgaidőszak alatt egész nap tanulniuk kellett, legtöbben ezt komolyan is vették. Vizsganapokon drukoltunk egymásnak, és örültünk a sikeres vizsgáknak. Sajnos nem mindenki kaphatta kézhez a szakmunkás bizonyítványt, mert az a „fránya” szakmai számítás, ami három éven keresztül véres verejtéket csalt a homlokunkra, néhány tanulót megleckéztetett. Így ők csak később szerezhették meg a bizonyítványt. Többen közülük is bent maradtak a kollégiumban, miután jelentkeztek iskolai érettségi képzésre. Mindenki elhelyezkedett, hisz azt a szemléletet sikerült átadnunk nekik is, hogy minden döntésünknek következménye van. Ha úgy döntök, hogy tanuló, eredményeket érek el. Ha a szorgalmat, a kitartást, a megbízhatóságot választom, a munkahelyen megbecsülnek. Ha munkahelyem van, fizetést kapok, ami könnyebbé teszi az életemet, el tudom tartani saját magamat és a családomat is.

2018-tól AJKSZP-s programgazda lettem, ami nagyon szerteágazó és embert próbáló feladat volt. Távolabb kerültem a diákok problémáitól, azokat valójában a csoportvezetőkön keresztül éreztem. Azonban tőlem telhetően igyekeztem segíteni kollégáim munkáját.

A programos tanulókkal való törődés ugyan nagy kihívás volt, de nem volt ismeretlen számomra, hiszen mindig a nehezebb sorsú diákok segítségét tartottam fontosnak. Viszont kudarcként éltem meg, hogy több esetben küzdöttünk olyan diákokért, akik nem folytatták tovább a tanulmányaikat, inkább a kifogásokat keresték, mint a megoldásokat. Legnagyobb problémának azt láttam, hogy a program olyan diákoknak nyújtott óriási lehetőségeket, akik közül több esetben nem volt támogató a családi háttér, hisz más értékrend alapján éltek az életüket. Sok olyan család lett volna, akik

szívesen vették volna a segítséget, de nem voltak jogosultak rá, mert a szülőnek magasabb végzettsége volt a nyolc általános iskolánál. A program megszüntetése váratlanul ért. Ma is vannak olyan tanulók, akiknek nagy szükségük lenne a támogatásra, esetleg átgondoltabb formában. Például a sok-sok anyagi támogatásnak csak a töredékét kapná meg a tanuló, illetve a szakmunkás vizsgával rendelkező szülők gyerekei is jogosultak lehetnének a programba bekerülni. Azt tapasztaltam az évek során, hogy pénzzel a hátrányos helyzetet nem lehet minden esetben kompenzálni, sokkal hatékonyabb lehetne az életszemlélet megváltoztatása. Ahogy a mondás szól: „*Ne halat adj, hanem tanítsd meg halászni!*”

Sokszor gondolok vissza az aktív AJKSZP-s éveimre, azokra a diákokra, akik végig kitartottak és szakmát, nem egyszer érettségit is szereztek. Látom a közösségi hálón egy-egy megnyilvánulásukat, fényképeket a jelenlegi életükből, és sokszor meghatódom: talán a kollégáimmal együtt én is tettem valamit azért, hogy most szép családjuk, munkahelyük van, rendezett környezetben élnek a mindennapjaikat, esetleg – még ha átmenetileg is – másik országban találták meg a boldogulásukat. Jó volt látni, hogy honnan indultak, és miután „kirepültek a szárnyaink alól”, mivé váltak. Volt-e kiemelkedő élményem a 11 év során? Igen, rengeteg. Így utólag a nehézségek eltörpülnek, a kudarcok is elhalványulnak, és emlékekké szelidülnek.

Köszönöm, hogy aktív tagja lehettem a szolnoki AJKSZP-s csapatnak, a lehetőséget, amelyek megerősítettek és tapasztalatokat szerezhettem, köszönöm az elismerést, amit a vezetőimtől kaptam munkám jutalmául.

Berényi Ildikó

2013. Melegítő átadása: Brahmi Ilona intézményvezető, Vágó Ferencné és Oláh Gáborné nevelőtanárok

2014. Turi Gáborné nevelőtanár egy szolnoki pályaválasztási kiállításon

2015. AJKSZP-s tanulók színpadi jelenete a Kollégiumi Tehetség Napon

Csernyánszky Erzsébet

Mentori munkámat az elhivatottság, az elköteleződés segítette

A Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium felkérésére 2013 óta dolgozom az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program mentoraként. Korábban 2008-tól a Kiskunfélegyházi Kossuth Lajos Kollégiumban kollégiumvezető és programfelelősként igyekeztem megakadályozni a halmozottan hátrányos helyzetű kollégisták iskolai „lemorzsolódását”.

A legnagyobb nehézséget a mentori munkámban maga a „célcsoport”, a gyerekek okozták. Az, hogy elhiggyék: értük dolgozunk, az egyéni képességeiket, céljaikat figyelembe véve. Nehézséget okozott a pályaeorientáció, és a szülőkkel való kapcsolat-tartás is. A pályaeorientáció azért, mert a nyolcadikosok pályaválasztását az általános iskolai osztályfőnökeik, szüleik befolyásolják. Azt tapasztaltam, hogy nem a gyermekek képessége és érdeklődési köre volt az elsődleges szakmaválasztási szempont. Gyakran szembesültem ezzel a tanulói döbbenettel: „Nem is ezt a szakmát akartam!” Ez a körülmény a lemorzsolódás megakadályozására komoly többlet energiát igényelt mindenkitől. A szülők sem voltak hozzászokva, hogy figyelembe veszik az igényeiket, elvárásaikat, hogy ráébresztik őket felelősségükre. A folyamatos pozitív visszacsatolás lassan, de képes volt megváltoztatni a szülők iskolával, oktatással szembeni berögzült nézeteit. Segítették a kölcsönös bizalmon alapuló együttműködésünket a Családi napokra szervezett „Rendhagyó” szülői értekezletek is.

A mindennapi munka során a kollégákkal közösen a problémás esetek, tevékenységek megoldására koncentráltunk. Valahogy mindig elmaradt az összegzés a sikerekről, arról, hogy többen voltak, akik szakmai végzettséggel léptek ki az iskolapadból. Sokszor megfélemedtünk arról is, hogy számba vegyük a sikereket. Ilyen volt a karácsonykor kapott telefonhívás egy szülőtől: „Köszönöm, hogy embert neveltek a fiamból!”, de egy-egy országos rendezvényünk élménye, motiváló ereje is csodákat

tett a gyerekeknél. A Toldi- tusa, a művészeti fesztiválok, a Kolimpiák a jövőre nézve komoly motivációs tényezővé váltak. A programban elért eredményeket leginkább a végzettség számával lehet alátámasztani. Ugyanakkor, ha egy-egy tanulót is bármilyen kis sikerhez juttattunk, már érdemes volt ezt a munkát elvégezni! Sok olyan gyermekkel találkoztunk, akik az évek során kapott szakmai támogatás nélkül nem jutottak volna ki az otthoni „ablak nélküli viskóból”.

Az Egyéni Fejlődési Tervek (EFT), a tanulmányi portfóliók megmutatták, illetve megmutatják, hogy ki, honnan indult, hová és meddig jutott el. Mindenki egyéni tanulási utat járt be. A tanároknak, az iskolákban, még mindig tantárgyközpontú a gondolkodásmód, kevesebben vannak, akik képesek a kompetenciaközpontú megközelítésre és tanuló megismerésre a munkájuk során. A csoportvezető kollégiumi nevelőtanárok a kompetenciafejlesztésben professzionális szakmai munkát végeztek. Az EFT-k diákkal és szülőkkel való közös megvitatása, a kölcsönös felelősségvállalás a célok elérése érdekében alapelv és feltétel volt a sikeres tanulmányi út megtételéhez. A mérési szabályzatok szerinti mérések megvalósultak, ugyanakkor a mérőeszközeink nem mindig igazodtak a célcsoport alapkészségeinek szintjéhez. Azok a csoportvezetők, akik gondot fordítottak a mérési eredmények visszacsatolására, eredményesebbek voltak, elsődlegesen a személyiség- és önismeret-fejlesztés terén. Szolnoki siker az alapkészség-fejlesztésre kidolgozott „ötperces feladatok” programja, amelyet kísérleti jelleggel, kontrollcsoport bevonásával az építészeti és faipari technikumban végeztek.

Az intézmények – a kollégium és az iskolák – közötti együttműködés alapja az információk áramoltatásának rendszeressége, amely azon kollégák munkáját segítette, akik felmérték ennek hasznosságát és éltek a lehetőséggel. A programfelelősi értekezletek, a rendszeres tájékozódás mind az iskolák, mind a kollégium számára a tanuló megismerésének és fejlődésének biztosítéka volt. A program megszűnése egyfajta társadalmi hiányt, űrt generál. Elveszi a lehetőséget az elszegényedett réteg gyermekeinek kiemelkedési lehetőségétől, a társadalmi mobilitást akadályozó tényezők erősödéséhez járul hozzá. Kilátástalanná teszi a mélyszegénységben élők lehetőségét a szegénységből való kitöréstől.

Sok mindent őrzök az emlékeim között. Az AJKSZP-s intézmények szakmai hálózatának együttműködése során a szolnokiak által felvállalt országos rendezvények szervezése, az országos tematikus szakmai napok tartalmi és szervezési színvonala hozzájárult a program eredményeinek terjesztéséhez, a jó gyakorlatok, a tapasztalatok megosztásához. A rendezvényeken megvalósult problémamegosztás, tapasztalatcsere fontos informális tanulási lehetőség volt. Az elköteleződés, a hasonló gondolkodásmód, a kitartás és elhivatottság példaértékű volt, megkönnyítette a mentori munkát. A műhelymunkák során kapott visszacsatolás egyben támogatás volt mindannyiunk szakmai fejlődésére. Számomra is biztosította ugyanezt, tanulási folyamat volt.

Csernyánszky Erzsébet

2015. IV. Toldi-tusa a Bán úton – Lukács Emil az autóhúzás versenyszámban

2015. IV. Toldi-tusa - Tóth Éva Elizabet (Szolnok) lány egyéni 1. helyezett és Orosz László (Vásárosnamény) fiú egyéni 1. helyezett

2015. IV. Toldi-tusa országos verseny – tablókép

2015. Játékos „Gólyaavató” a Bán úti tagintézményben

Csirke József

Tizennégy tanév, húsz félmaraton

A 2007-08-as tanévtől a 2020-21-es tanév végéig – 14 tanéven át – folyamatosan vezettem a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium szakiskolai hosszútáv-futóköreit. Vezetésére az Arany János Kollégiumi - Szakközépiskolai Program (AJKSZP) indulásakor Brahmi Ilona akkori pedagógiai igazgatóhelyettestől kaptam felkérést. Hetente egyszer, szerda este 19-21 óra között tartottam a futóedzéseket. A Székhelyintézményben kezdtem, majd a Tiszaparti, illetve a Bán úti tagintézményben folytattam. Az AJKSZP-s kollégisták egyéni érdeklődés alapján, választható programként jelentkeztek a sportfoglalkozásra. Az edzéseket a futóversenyeken való részvétel mellett gyalog- és kerékpártúrákkal, télen korcsolyázós-, szánkós programokkal, uszodalátogatással tettem változatosabbá.

A sportfoglalkozások legfontosabb pedagógiai célja volt, hogy a testi fejlesztésen túl alternatív lehetőségeket biztosítsak aktív szabadidős tevékenységre a gyakran magatartás-, viselkedési problémákkal is küzdő, vagy „csupán” impulzív személyiségű gyerekek számára. Mi motivált a feladat elvállalására? Főként személyes, jó tapasztalataim általában a sport, és a futómozgás jótékony hatásáról. Középiskolás éveim alatt természetjáró és tájékozódási futó szakosztályt alapítottam diáktársaim bevonásával, akikkel igazolt futóként minősítő versenyekre – legtöbbször az Északi- középhegységbe – utaztunk vidám, összetartó kis közösséget alkotva. Érettségi után több – 100, 50, 30 és 20 kilométeres – gyalogos teljesítménytúrán is próbára tettem az állóképességemet, kitartásomat. Már tanáremberként a sportelmélet terén is igyekeztem „kiművelni” magamat a futás élettani hatását illetően. *Jusztin László* volt kollégiumi igazgatóm támogatásával atlétikaedzői végzettséget szereztem.

Meghatározó tapasztalatot jelentett, hogy 1999-ben megalapíthattam a Városi Kollégium Diákszövetsége keretében működő Spuri Baráti Társaságot, illetve 2005-ben az

első maratoni távomat is lefutottam már, amikor két évre rá elfogadtam a felkérést a szakiskolai futókör vezetésére. Így minden adott volt számomra az élménypedagógia – mozgáson, sporttevékenységen alapuló – testi-kinesztetikus tehetségterületen való tudatos alkalmazásához. A növendékeimmel való közös futóedzéseket, a futóversenyeken való részvételeket csaknem 25 éve szervezem. Míg a Bán úti tagintézményben 14 éven át működött, a kollégium Gyermekváros utcai tagintézményében immár 24. éve működtetem a hosszútáv-futókört. Úgy gondolom, jórészt az edző és növendékei által elvégzett munka – a közös élmény és erőfeszítések sorozata – ami egyben tartja ezt a személyi összetételében törvényszerűen gyakran változó, cserélődő, mégis állandó kis közösséget.

Célszerűnek tartottam, hogy mostani összegző tanulmányomban tanévenként mutassam be a szakiskolás kollégisták eredményeit, tanári- sportedzői megfigyeléseimmel, reflexióimmal kiegészítve. A célom ezzel egyrészt, hogy rávilágítsak a testi fejlesztés, és az elért eredmények fontosságára, másrészt, hogy kedvet adjak fiatalabb tanártársaimnak is ehhez a nem könnyű munkához. Hiszen a sporttevékenységek, edzések végzése közben ki kell lépni a megszokott, mindennapi komfortzónánkból, ami bizony erőfeszítéssel, fáradtsággal is jár. A felnőtteknél is így van ez, nem csak a fiataloknál. Utóbbiak felé azonban a személyes példaadás a legjobb motiváció.

Azokkal értek egyet, akik a sportot és a tehetséget egyfajta holisztikus megközelítésben értelmezik. Vagyis olyan fontos tényezőknek tartják, amelyek a nevelés, oktatás során a teljes személyiség kiteljesedését szolgálják testi, lelki, szociális egységben. Ez által elősegíthetjük a felnőttkori teljesebb élet megélését. Természetesen fontos a sporttehetség-gondozás, de ha nem lesz mindenkiből élsportoló, „csak” hétköznapi amatőr sportoló marad valaki, meggyőződésem, hogy már akkor is nagyot fejlesztettünk a személyiségén. Igazolják ezt azok a pozitív, személyesen és írásban kapott visszajelzések, amelyek – emlékezve a futóköri évekre, a versenyeken, túrákon szerzett élményekre – egykori sportoló- futó diákjaimtól folyamatosan érkeznek. Az élménypedagógia mellett – elnyerve vezetőim bizalmát és támogatását – az integrált neveléssel való izgalmas „kísérletezésre” is alkalmam nyílt a sportprogramok szervezése során. Erről majd a későbbiekben lesz szó.

2007-08-as tanév: a kezdeti, „kísérleti” év sikeres volt. Elindult a futókör. *Puzsoma János, Bálint Krisztián, Bede Csaba, Bathó Gábor* a rendszeres edzésekre alapozva három futóversenyen is részt vett. Különösen az utóbbi két tanuló esetében számított nagyon jó eredménynek a budapesti 12 km-es városvédő futás teljesítése.

2008-09-es tanév: *Puzsoma János, Bathó Gábor, Bede Csaba, Bede Péter, Bálint Krisztián, Hegedűs Gergely, Nagy Zsolt, Siklód Erika*. Ősszel NIKE félmaratont futott *Puzsoma János, Bálint Krisztián, Bede Csaba*. Részlet a korabeli tudósításból: „*Dramai csatában a meleggel! Óriási kánikulában, mintegy 35 fokban – dacolva az extrém időjárással – a szolnoki Városi Kollégium nyolc futójának sikerült teljesíteni a 23. NIKE félmaraton 21 km-es távját. A nyolcból három futó az Arany János szakiskolai programban tanul. A nyári felkészülést követően már négyen is megpróbálkoztak a 21 km-es táv leküzdésével. Puzsoma János a rajttól számított 2:27 óra, Bálint Krisztián 2:33 óra, míg Bede Csaba 2:38 óra időeredménnyel vehette nyakába az érmet. Bathó Gábor kénytelen volt feladni*

a versenyt, mert leesett a vércukor-szintje, nem kockáztathatott egy komolyabb rosszul-létet.” Négy tanuló a májusi, hirtelen jött 30 fokos melegben fegyelmetlenül teljesítette a Budapest Maraton Váltó 7 km-es távját. Azt tapasztaltam, hogy az edzésre járókon kívül jóval több tanulónál meg van az igény – ezt el is mondják, amikor találkozom velük – a rendszeres testmozgásra, de nincs elég elszánás bennük, hogy elkezdjék az edzéseket. A tanév érdekessége volt az első lányfutó, *Siklód Erika* rendszeres edzéstárogatása, aki egy rövid versenytávon is rajthoz állt.

2009-10-es tanév: *Puzsoma János, Bathó Gábor, Bede Csaba, Bálint Krisztián, Hegedűs Gergely, Nagy Zsolt, Rüff Ronald, Fehér György, Demeter Rita*. Három futóversenyen hét futó indult. Siófokon félmaratont (21 km-t) teljesített *Bálint Krisztián* (2:10:52 óra) és *Bede Csaba* (2:47:46 óra). Különösen Csaba teljesítménye volt nagyon értékes, mivel végigküzdve a távot, kitartásból jelesre vizsgázott. Újdonság volt, hogy az AJTP-s kollégistáknak a Budai-hegyekbe szervezett 20 km-es gyalogos teljesítménytúrájához négy AJKSZP-s futókörös diák – *Puzsoma János, Bede Csaba, Bede Péter, Bathó Gábor* – is csatlakozott. A kellemetlen szél, a +5 fok mellett egyes helyeken nagy sár, máshol havas, jégbordás, lefagyott turistautak, a nehéz terepviszonyok próbára tették őket, de becsülettel helytálltak. Ekkor kezdtem el tudatosan alkalmazni – amit egy évtizeden át folytattam – az integrált nevelés egy fajtáját, a szociális integrációt. A szakiskolás és gimnazista tanulóknak szerveztem közös szabadidős hétfégi – futóverseny, túra, szánkózás, korcsolyázás – programokat. Két csoportot szerveztem össze két tagintézményből. Az egyikben normál, a másikban speciális szükségletű tanulók is voltak. Megfigyeltem, hogy az egymással való kapcsolatteremtés, kommunikáció, esetenként párkapcsolati szituáció során hogyan változott mindkét csoportban a tanulók társas viselkedése. Voltak kedvező tapasztalatok, aminek azért örültem, mert a gyerekek felnőtt élethelyzetében – munka- lakóhelyi környezetükbe való beilleszkedésükben – azóta már feltehetően vissza is köszöntek ezek a kollégiumi spontán „helyzetgyakorlatok”.

2010-11-es tanév: *Hatvani Imre, Szendi Péter, Karkus Mátyás, Czifra Imre, Matuz László, Nagy Barbara, Ivanics Réka, Nagy Zsuzsanna, Nagy Márta, Blága Krisztián, Pál Gergely, Nyerges Klaudia*. A negyedik éve működő szakiskolás futókör legsikeresebb éve volt. NIKE félmaratont futott: *Puzsoma János* (2:23:31 óra) és *Bálint Krisztián* (2:36:43 óra). Siófokon félmaratont (21 km-t) futott *Matuz László* és *Szendi Péter*. 10,5 km-t futottak: *Nagy Barbara, Nyerges Klaudia, Czifra Imre, Karkus Mátyás, Hatvani Imre*. Sikeres volt a májusi budapesti maraton váltó is, amelyen hat szakiskolás tanuló vett részt, 7-7 km-es etapot teljesítve. A tanév nagy felfedezettje volt *Karkus Mátyás*, aki a futókörben kezdett el sportolni, majd „átigazolt” *Szabó Károly* tanár kollégám erőemelő sportkörébe, ahol a későbbiekben világ- és Európa-bajnokságokon ért el többszörösen dobogós helyezeket.

2011-12-es tanév: *Hatvani Imre, Szendi Péter, Karkus Mátyás, Czifra Imre, Nyerges Klaudia, Giricz Márton, Lipcsei Gergő, Nagy Péter*. Siófokon félmaratont futott *Szendi Péter*. 10,5 km-t futott: *Czifra Imre, Karkus Mátyás, Hatvani Imre, Lipcsei Gergő, Giricz Márton*. Mátraszentlászlón, szánkós programon vett részt *Czifra Imre, Karkus Mátyás, Szendi Péter, Hatvani Imre, Nyerges Klaudia*. A tavaszi budapesti futóversenyen nyolcan futottak 6,2 km-t: *Szendi Péter, Hatvani Imre, Czifra Imre, Fehér Róbert, Sipos Zsigmond, Nyerges Klaudia, Lipcsei Gergő, Somogyi Réka*. Budapesten, a maraton váltón

hét km-t futott *Bathó Gábor*, 14 km-t *Karkus Mátyás*, 21 km-t *Szendi Péter*. *Karkus Mátyás* és *Szendi Péter* az áprilisi AJKSZP-s 15 km-es kerékpártúrán is részt vett. A tanév végi beszámolómban jó okkal írtam ezt *Darázs Tibor* AJKSZP-s programfelelősnek: „Egész éves teljesítménye alapján kiemelt dicséretre javaslom: *Szendi Pétert* és *Karkus Mátyást*.”

2012-13-as tanév: *Szendi Péter*, *Hatvani Imre*, *Hegedűs László*, *Farkas Dávid*, *Szabó József*, *Kiss Krisztián*, *Czifra Lilla*, *Suki Sándor*, *Németh Dzszenifer*, *Tóth Éva Adrienn*, *Gál Balázs*. Az edzéseket váltakozó gyakorisággal, és rendszerességgel látogatták a szakiskolás diákok. Összesen 17 tanuló jelent meg a tanév során, 2-11 közötti alkalommal. A nagy szóródás a szakiskolás tanulók személyiségéből – a kitartás, belső motiváció, koncentráltóság gyakori hiánya, stb. – adódott. A külső motivációt részben a futóversenyek szervezésével sikerült biztosítanom. Siófokon – két félmaraton páros csapatban – négyen futottak 10,5 km-t. A 130 csapat között a *Hegedűs László-Farkas Dávid* páros 33., a *Szabó József-Kiss Krisztián* páros pedig a 91. helyen végzett. A szolnoki Vivicitá futóversenyen négyen, a szánkós programon a Mátrában 12-en vettek részt. A kollégák visszajelzése szerint a gyerekek a fizikai erő kifejtéssel járó edzések és versenyek után mentálisan nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak lettek egy időre. A korábbi években is azt tapasztaltam, hogy a magatartási-, és tanulási problémával küzdő gyerekekkel a futóversenyeken alig akadt gond.

2013-14-es tanév: *Haouas Rachid*, *Német Róbert*, *Tóth Barbara*, *Baranyi Adrienne*, *Viczián Renáta*, *Mága Melinda*, *Somogyi Attila*, *Kökény Beáta*, *Szücs Krisztián*, *Nagy Péter*. Ebben a tanévben is jellemző volt az edzéstáboroknál a váltakozó részvétel. A tartós érdeklődés kialakulását hétfői futóversenyek szervezésével igyekeztem erősíteni. A siófoki versenyt leszámítva erre kevesebb lehetőségem adódott a program pénzügyi támogatásának KLIK általi időleges korlátozása miatt. Siófokon a *Haouas Rachid-Német Róbert* félmaraton páros a 245 csapat között a 201. helyen végzett.

2014-15-ös tanév: *Puporka Imre*, *Mészáros Péter*, *Haouas Rachid*, *Sike György*, *Fekécs Réka*, *Suki Sándor*, *Lakatos Borbála*, *Siklódi Márton*. A versenyzetetésre az előzőekhez képest ebben a tanévben is kevés lehetőséget kaptam. Az edzéstáborokhoz a tanulói motiváltságot csupán két futóverseny szervezésével sikerült szinten tartanom. A siófoki futóversenyen indult: *Lakatos Borbála*, *Suki Sándor*, és *Siklódi Márton*. Utóbbi félmaraton (21 km-t) teljesített. A budapesti Vivicitá futóverseny 10 km-es távját *Mészáros Péter* és *Puporka Imre* teljesítette.

2015-16-os tanév. Legaktívabb futók voltak: *Csorvási Attila*, *Temesvári Márk*, *Oláh Pál*, *Korcok József*, *Puzsoma Dóra*, *Haouas Rachid*. A Pelikán 20 km-es gyalogtúrával indítottuk szeptemberben a futóévet *Csorvási Attila*, *Korcok József*, *Puzsoma Dóra*, *Tóth Zoltán*, *Pataki Dezső*, *Barta Richard*, *Temesvári Márk* részvételével. A hőségnap ellenére a természeti környezetben, a Zagyva menti galériaerdőben, ligetes tisztásokon, kék búzavirággal borított réteken át, a változatos vízi világ mellett vezetett túraútvonal kellemes programot nyújtott a gyerekeknek. Öt tanulóval – *Temesvári Márk*, *Csorvási Attila*, *Korcok József*, *Oláh Pál*, *Haouas Rachid* – részt vettem a siófoki félmaraton futóversenyen, ami további motivációt jelentett az edzések látogatásához. A januári pedagógus-minősítő vizsgám egyik órája sportfoglalkozás volt: hosszútáv-futókori

edzés elmélete és gyakorlata. A 14 résztvevő tanulót a Gyermekvárosi utcai és a Bán úti futóköröm legaktívabb tagjaiból szerveztem. A tanulók fegyelmezetten, kiválóan teljesítettek a foglalkozáson. Májusban a szolnoki Erdei Futó Versenyen *Korcok József* 10 km-t futott. A jászberényi jégkorcsolyázáson részt vett futókori tagok: *Csorvási Attila*, *Temesvári Márk*, *Korcok József*, *Puzsoma Dóra*, *Haouas Rachid*.

2016-17-es tanév: *Csorvási Attila*, *Temesvári Márk*, *Csordás Attila*, *Korcok József*, *Lukács Emil*, *Kardos Krisztofer*. A rendszeres edzéstáborok iránti motivációt elősegítette a budapesti és siófoki versenyeken való részvétel. NIKE félmaraton (21 km-t) teljesített *Korcok József* (2:40:23 óra), *Temesvári Márk* (2:40:24 óra), *Csorvási Attila* (2:03:32 óra). Részlet a korabeli tudósításból: „A fiúk egy éve járnak a kollégiumi futóedzésekre. A nagy kánikulában már az is komoly teljesítmény volt, ha végigfutott valaki az útvonalon, és nem adta fel a versenyt. *Csorvási Attila* 2:03:32 órás időeredményével a 8166 induló között – az abszolút sorrendben – a 2715. helyen végzett, ami kiváló eredménynek számít. Életkor szerinti kategóriájában a 71 induló között a 39. helyet szerezte meg, egy oroszországi futót is megelőzve. Attila a „házi versenyünket” is megnyerte, edzője – e sorok írója – 2:15:15 óra – időeredményt ért el. Attila komolyan vette a nyári felkészülést, otthon is szorgalmasan edzett.” Siófokon már 1:52:09 óra idővel futott *Csorvási Attila*, tovább javította ezzel a félmaraton időeredményét! 10,5 km-t futottak *Lukács Emil*, *Kókai Mercédesz*, *Csirke János*, *Csordás Attila* és *Temesvári Márk*.

Az őszi alapozás megtörtént a tavaszi évad elé, viszont az extra hideg idő és levegőszennyezés miatt szüneteltettük néhány hétig a téli edzéseket. Kiegészítő programok voltak: 15 km-es téli gyalogtúra Martfűre. A kilencfős csoporthoz két futókori tag: *Csorvási Attila*, és *Temesvári Márk* is csatlakozott. 20 km-es tavaszi gyalogtúra a Budai-hegyekben: *Csorvási Attila*, *Lukács Emil*, *Baga Roland*, *Burai Attila*, *Kardos Krisztofer*, *Csirke János*, *Széman Róbert*. Éjszakai 20 km-es teljesítménytúra augusztus 19-én a Budai-hegyekben Budapest-Hűvösvölgyből elindulva. Teljesítette: *Kardos Krisztofer*, *Csorvási Attila*. A kánikulai meleg nap után fülledt, 20 fokos melegben túráztunk. Nehéz terepviszonyok és éjszakai sötétség közepette éjfél után fél egykor érkeztünk meg a Széchenyi hegyi célba.

2017-18-as tanév. Legaktívabb futók voltak: *Csorvási Attila*, *Temesvári Márk*, *Berki Evelin*, *Pécsi István*, *Bíró József*, *Bobvos Márk*, *Kiss Tibor*. A tanév elején 15-en jelentkeztek a futókörbe. Ez a szám a korábbi évekhez hasonlóan a negyedére apadt. A kitartás, rendszeresség, elköteleződés olyan személyiségjegyek, amelyek hiányát a szakiskolás gyerekeknél sajnos „természetes” hiányosságként kellett meg tapasztalnom. Voltak azonban kivételek! Siófokon szép eredmények születtek. Félmaraton (21 km): *Bobvos Márk* (1:47:42 óra), *Csorvási Attila* (1:53:13 óra), és *Temesvári Márk*, aki váratlan egészségügyi problémával, de végigfutotta a távot. Negyedmaraton (10,5 km): *Gabella Pál*, *Hajnal Márk*, *Montay Krisztián*, *Berki Evelin*, *Pécsi István*. Szolnokon a májusi Erdei Futó Versenyen első alkalommal indultunk. Teljesített távok: *Csorvási Attila* 2,75 km, *Balázs Martin* 5,5 km, *Burai Edit* 5,5 km. Kiegészítő programként kollégiumtörténeti sportsiker született! A Pelikán gyalogtúra 50 km-es távját öten teljesítették szeptemberben: *Csorvási Attila*, *Ecsedi Miklós*, *Lukács Emil*, *Kardos Krisztofer*, *Csirke János*, míg a 20 km-es távot: *Temesvári Márk*, *Balázs Sándor*, *Csordás Attila*, *Bereczki Roland*, *Nikolasz*, *Murvai István*, *Nyeső Norbert*, és *Burai Attila*. A tavaszi „Gyermekvasút

nyomában” 20 km-es gyalogtúrát heten teljesítették: *Csorvási Attila, Bobvos Márk, Kiss Tibor, Temesvári Márk, Burai Edit, Bíró Vanessza, Négyesi Kitti.*

2018-19-es tanév: rendhagyó tanév volt, mivel az első félévben a Bán úti kollégium felújítása miatt ideiglenesen a Gyermekváros utcai tagintézményben láttam el ügyeleti teendőket, és a kollégistákat is elköltöztették. A fentiek miatt nem tudtam működtetni a futókört. A második félév sem sikerült jobban, mivel az új összetételű Bán úti tanterület és a kollégiumi közösség csak február elejére kezdett „egy csapatként” dolgozni. Kollégiumi sport- és egyéb foglalkozásokat tanév közben elindítani nagyon nehéz. Egy-két alkalmi jelentkező akadt ugyan az edzésekre, de nem sikerült egy stabil futóközösséget kialakítani. Korcsolyázást szerveztem több alkalommal, márciusban pedig a 20 km-es budapesti teljesítménytúrára utaztam hét szakiskolással: *Kiss Tibor, Burai Edit, Bíró Vanessza, Polák Ibolya, Balázs Martin, Dömök Patrik, Gabella Pál.*

2019-20-as tanév: *Balkuz László, Turo Sándor, Turó Patrik, Csonka Richárd, Batka Alex, Pozák Roland.* A munkavállalói jogviszony-változásom miatt november közepén tudtam elkezdni a rendszeres futóköri munkát. Előtte a nyugdíjazás miatti felmentési időmet töltöttem. Az elmaradt tanév elejei toborzás ellenére kialakult egy lelkes futóköri kis csapat. Október végén négy szakiskolás futóval csatlakoztam Szolnok határában a Szabadság Napja Emlékfutás országos katonai váltóhoz. A váltófutást a Magyar Köztársaság kikiáltásának 30. évfordulója tiszteletére szervezték meg. A Tisza gátján, majd a százlábú Tisza-hídon át a Kossuth térig kísértük futva a váltót. A programot *Darázs Tibor* igazgatóhelyettes, a kollégiumi diákszövetség elnöke segítette. Februárban kiegészítő téli edzésként uszodalátogatást szerveztem Martfűre nyolc szakiskolás – főként futóköri tagok – részvételével, mivel Szolnokon nem volt erre lehetőség. 2020. március 16-tól a digitális tanrendre áttérve a heti 2 óra foglalkozás helyett Messenger-csoportot létrehozva, heti egy órában adtam az otthoni egyéni edzésekhöz módszertani, és gyakorlati tanácsokat, küldtem feladatokat.

2020-21-es tanév: *Balkuz László, Turo Sándor, Horváth Tamás, Mizsei Gábor, Temesvári Patrik, Jancsovics Máté, Rezes István, Bendó Ádám.* Két hónap futóköri alapozás után 2020. november 10-től újra bevezették a digitális oktatást. A heti 2 óra foglalkozás helyett ismét Messenger-csoportban, heti egy órában adtam motivációs feladatokat az otthoni edzésekhöz a futóköri tagoknak. 2021. május közepéig tartott ez az időszak. A tanévből hátralévő rövid egy hónapban gyors szervezéssel sikerült egy kollégiumi Jubileumi Futófesztivált „tető alá” hoznom, mivel ebben a tanévben ünnepelte 25 éves fennállását az intézményünk. Az emlékfutáson a Bán úti futókörösök közül öten – *Horváth Tamás, Mizsei Gábor, Temesvári Patrik, Rezes István, Bendó Ádám* – vettek részt 4, illetve 6 km-es távokat lefutva.

A 14 év legfontosabb tapasztalatai és eredményei:

1. A szabadban végzett futás – mint sportmozgás – jó hatással volt az indulatproblémás, személyiségzavaros gyerekek többségének fejlődésére és egészségi állapotára. A fizikai erőfelfejtással járó edzések, versenyek után mentálisan is nyugodtabbak lettek. A szaktanárok elmondása alapján jobban koncentráltak, esetenként a tanulásban

eredményesebbek, motiváltabbak voltak. A futóedzések egyéni törődési alkalmakká váltak, sajátos pedagógiai szituációban.

2. A növendékek és az edző által közösen, rendszeresen végzett sportkörü foglalkozások és versenyalkalmak, valamint egyéb kiegészítő sporttevékenységek – gyalogos és kerékpáros túrák, korcsolyázás, szánkózás, úszás, stb. – lehetőséget adtak az élmény- és integrált pedagógia alkalmazására, ennek során a kollégisták jobb megismerésére, a tanár és tanuló közötti kölcsönös bizalom alapuló, tiszteletet felmutató és elváró, elfogadó kapcsolat kiépítésére, a személyiség fejlesztésére. Magam is 32 félmaratont és 11 maratoni távot teljesítettem az elmúlt 24 év alatt.

3. Javasolom, hogy a fizikai aktivitást kívánó sportkörök – mint a hosszútáv-futókör – eredményes vezetésére olyan tanárok vállalkozzanak, akik maguk is egészségesek, jó fizikumúak, kiemelkedő helyen áll értékrendjükben a sport, rendszeresen mozognak, sportolnak valamit, jó humorérzékük van, és szeretnek együtt játszani, sportolni a fiatalokkal. E feltételek megléte esetén a kollégiumban szervezett bármiféle sportkör hosszú távon is életben maradhat, és garantáltan jönnek majd az eredmények.

4. Statisztika: a **14 tanév során mintegy 130 szakiskolás** próbálta ki a hosszútáv-futást. Közülük 82-en több éven át jártak rendszeresen futóedzésre. **Tíz futó összesen 20 félmaratont (21 km-es távot) teljesített.** A teljesítők – zárójelben a félmaratonok száma: **Bálint Krisztián (3), Szendi Péter (3), Csorvási Attila (3), Bede Csaba (3), Puzsoma János (2), Temesvári Márk (2), Matuz László (1), Siklódi Márton (1), Korcsok József (1), Bobvos Márk (1). Ecsedi Miklós, Kardos Krisztofer, Csorvási Attila, Lukács Emil, Csirke János 50 km-es gyalogos teljesítménytúráját is teljesített!**

A 2007-ben indított AJKSZP 16 év után megszűnik. Felmenő rendszerben kifut a program. A Gyermekváros utcai tagintézményben 1999 óta, immár a 24. tanévben vezetem folyamatosan a hosszútáv-futókört. A 10 szakiskolás félmaratonfutó mellett a tehetésgondozó programban eddig ugyancsak számos félmaratonfutót és hat maratonfutót – 42 km-es távot teljesítő – kollégistát sikerült kinevelnem. Edzői munkám minden fáradsága megtérül, amikor látom diákjaim arcán szétáradni a sportsikerek keltette flow-élményt, örömet. Ez motivál még mindig a további munkára.

Csirke József

2016. +Dr. Juhász Róbert szolnoki ügyvéd sakk szimultánja a Bán úton

2016. Kollégiumi tanulmányút Egerbe

Domokosné Budai Anna

Mélyült a szociális érzékenységem

A Szolnoki SZC Sipos Orbán Szakképző Iskola és Kollégium magyar nyelv és irodalom szakos tanára vagyok. Iskolánk testületének 2017. elején lettem a tagja. A 2017-18-as tanévben *Szilvás Ágnes* igazgató asszony felkérésére vállaltam el az iskolai AJKSZP programfelelősi feladatainak ellátását. Ezt nagyon szívesen tettem, annak ellenére, hogy tapasztalatom nem volt ezen a téren. A 2022-23-as immár a hatodik tanévem.

Korábban nem foglalkoztam hátrányos helyzetű – önhibájukon kívül szociális és kulturális hátrányok között felnőtt – középiskolás korú fiatalokkal. Ugyanakkor a feladat kezdetektől fogva nem jelentett nehézséget, gyorsan megtaláltam a hangot mind a tanulókkal, mind az iskolavezetéssel, illetve a kollégium, és a szakképző centrum vezetőivel. Minden ember életkörülménye más. Úgy gondolom, hogy egy szociálisan nehezebb sors egyenlő a szomorú sorssal. Mindig is úgy éreztem, hogy a tanulók előtt nem a mézesmadzagot kell elhúzni, hanem meg kell őket tanítani az életre, hogy talpon tudjanak maradni, ha kudarc éri őket. Ha ez megtörténik, tudjanak felállni, sőt másoknak is példát tudjanak mutatni!

Munkám során mindvégig támogató segítséget kaptam a programok megvalósításához a vezetőimtől, a gazdasági ügyintézőtől, a kollégiumi kollégáktól. A tanulók nagyon sok segítséget kaptak tőlünk, amellyel az iskola részéről megvalósult a program hátránykompenzáló, felzárkóztató célja. Felzárkóztató órákat, programokat, egyéni mentorálást szerveztünk nekik, és szociális juttatásokban részesítettük őket. Ezek által megvalósult a programban a kompetencia alapú fejlesztés. A fejlesztő foglalkozások nyomon követését is fontosnak éreztem. Leginkább a tanulás-módszertani, és szabadidős programok szervezésével járó feladatokból vettem ki a részemet.

A kollégium és az iskola közötti együttműködésben nagyon fontos volt a kollégiumi kollégákkal a heti szintű, de bizonyos esetekben a napi szintű kapcsolattartás. Ez nagyon hatékonynak bizonyult a tanulók jelenlétének ellenőrzésénél, és a tanulmányi eredményeikben való javítás miatt. A szolnoki kollégium tanáraival legtöbbször a kollégiumi közös programokon, megbeszéléseken kerültem munkakapcsolatba. Úgy vettem észre, hogy a munka során mélyült a szociális érzékenysémem. A programok, feladatok időnként az átlagosnál jobban megterheltek, de mindig időre, a tanulóknak örömet szerezve végeztem a munkámat. Ezért cserébe sok-sok tanulói mosolyt, és vidám kollégákkal való beszélgetéseket kaptam.

Szép emlékeim vannak a szolnoki kollégiumról, és az AJKSZP-ről. Őrzöm a fél-évi, év végi beszámolóimat. Ezek fényképekkel illusztrálva, részletesen bemutatják a programban eltöltött minden tanévemet. Már többször elővettem és nézegettem a beszámolókat, felidézve a múltat. Minden program, esemény örökre bevésődött az emlékeimbe. A program megszüntetésével kapcsolatban azt gondolom, hogy minden bezárt kapu egy új ajtót is kinyit egyben. Bízom benne, hogy valamiféle új formában - ha már így nem működhet tovább -, lesz lehetőség a folytatásra. Köszönöm a megtiszteltetést és a lehetőséget, hogy „egy szelete lehettem” ennek a nagy történetnek!

Domokosné Budai Anna

2016. Kollégiumi tanulmányút Kassára

Fejes Edit

Boldogabb embereket nevelhettünk

Eredeti végzettségem magasépítő mérnök. A szakképzésben 32 évet töltöttem el mérnök-tanárként, három éve pedig a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégiumban dolgozom. A 2022-23-as tanévtől a kollégium Tiszaparti tagintézménye vezetőjeként. Előző munkahelyemen, a Szolnoki Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Technikum és Szakképző Iskolájában 2007 szeptemberétől működik az Arany János Kollégiumi - Szakközépiskolai Program (AJKSZP), amelynek 2020 nyaráig voltam az iskolai koordinátora, programfelelőse. Az AJKSZP segítségével közelebbi kapcsolatba kerültem a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal, problémáikkal, ezek kezelésével.

Magam és kollégáim pedagógusi hozzáállása a tanulókhöz folyamatosan alakult, változott. Ez volt talán a leglényegesebb tényező, ami a program melletti elhivatottságot megerősítette. Kezdetben „hihetetlennek” tűntek számomra azok a körülmények, ahonnan néhány diákunk érkezett. Megfogalmazódott bennem, hogy a családi tragédiák, a mélyszegénység hatásai a fejlődő, alakuló személyiségekre vajon mennyire lehetnek maradandóak? Milyen mértékben pótolhatók a hiányosságok, mennyire vagyunk képesek iskolai, kollégiumi keretek között korrigálni ezeket?

Három, korábban általam írt dokumentumból való részletekkel szeretném bemutatni a programmal való kapcsolatomat, és a programnak a tanulókra, a tanárookra, az iskola egészére gyakorolt hatását.

A dokumentumok:

1. A program 10. évfordulójára készített összefoglalóm „Az AJKSZP 10 éve” címmel.
2. A pedagógus szakvizsgámra készített szakdolgozatom.
3. A mesterpedagógus programom: „Mindennapos kompetenciafejlesztés”.

Az AJKSZP 10 éve

Munkámban az intézményre jellemző eredményeket, tevékenységeket és hatásait próbáltam összegezni. Nagyon egyszerű kérdőíveket állítottam össze a kollégáknak és a tanulóknak, melyek elsődleges célja egy, a programban országosan résztvevő intézmények által készíthető emlékkönyvben való megjelentetés volt. Ez volt az első alkalom, amikor egy összegzést készítettünk a program hatásairól. Igen tanulságos volt, bár nagyrészt a szubjektív véleményemre alapozódott.

Az AJKSZP 10 éve - Aranyos vagy? - IGEN!

A Szolnoki Műszaki SZC Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája az első évben csatlakozott a Szolnoki Városi Kollégiumhoz. A kezdeti két főről lassan növekedett a létszám, a legtöbb tanuló létszám húsz volt.

Mit kapnak a tanulók? Mentorok segítségét a mindennapi életben; fejlesztő, felzárkóztató, orientációs órákon vehetnek részt; egy komoly szakmai csoport odafigyelését; anyagi juttatásokat személyes szükségleteikre; csapatban lehetnek, melyeket közös kirándulásokon erősítünk; megfelelő munkakörnyezetet: Arany János terem; klubszoba; a szakmai vizsgára való külön felkészítési lehetőséget.

Mit mondanak a tanulók? „Jó < aranyosnak > lenni, mert a program 100 százalékban állja a távolsági és az összvonalas bérletet és külföldre is visznek kirándulni. Ruhákra is kapunk pénzt.”; „Kicsit sok a csoportfoglalkozás és a programhétvégéken mindig honvágyam van.”; „Nagyon kedvelem a külföldi kirándulásokat, szerintem Svájcba soha nem jutnék el. Otthon sokat meséltem róla.”; „A sportrendezvények a kedvenceim.”; „A tanárokkal bizalmasabb a kapcsolatom, mint egy átlagos osztálytársamnak. Erre néhányan irigyek is.”; „Ha valami nem megy, rögtön segít valaki.”; „Otthon könnyebb a családnak.”

Mit kapnak a tanárok, a tantestület? Sikeres szakmai kapcsolatot más oktatási intézménnyel, a Városi Kollégiummal; megismerheti, megtapasztalhatja más intézmény működését, munkáját, elvárásait; módszertant, szakmai továbbképzéseket; saját „jó gyakorlat” kialakítását; nyílt órák tartásának lehetőségét; csapatmunka lehetőségét; ismeretsegeket városon belül, országosan; tanulmányutakon való részvétel lehetőségét; sikert (kudarcot).

Mit mondanak a tanárok? „Sokkal privátabb, közelebb kerülök a nálam tanuló programos gyerekekhez.”; „Sokkal jobban megismerem a tanulót, mivel többet vagyok vele. Családlátogatáson a környezetét is megismerhetem.”; „Toleránsabb lettem a hátrányos helyzetű tanulókkal szemben. Nagyobb odafigyelésre ösztönöz más tanulók felé is.” „Tetszik benne, hogy egy tanulót sok tanár, segítő követ nyomon, így látni lehet a fejlődést, hiányokat. A gyereket nem csak számokkal jellemezzük vagy adatokkal, hanem odafigyelünk rá, elősegítjük céljai megvalósítását, néha célokat is adunk neki!”; „Tetszik a sok program, kirándulás, ami nehéz: a gyerekeket a felzárkóztató órákra becsábítani!”; „Nem értem, hogy egyes tanulók miért vállalják nehezen a programmal járó kötelezettséget...” „Sok mindent másképp látok a hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban. Felnyitotta a szemem az őket érintő hétköznapi problémákra.”; „Empatikusabb lettem.”; „A továbbképzéseken megújulhattak pedagógiai módszereim.”; „A tanulók egy osztályközösségen belül megtanulták elfogadni a „megkülönböztető”

segítségnyújtást.”; „A nem Arany János-os tanulók is tudnak profitálni belőle (külön órák, módszertani változtatások...)”; „Olyan tanulók szereznek szakmai képesítést, akik egyébként nagy valószínűséggel lemorzsolódtak volna.”; „A tanárok komoly tanulási, elfogadási és tanári módszertan változtatási folyamaton mentek/mennek keresztül nemcsak a programban közvetlenül résztvevők, de az egész tantestület.”; „Formálja a tantestületet is.”

Szakdolgozat a pedagógus szakvizsgára

Szakdolgozatomban azt vizsgáltam, hogy alkalmas-e a program: 1. a hátrányos helyzettel induló tanulók társadalmi beilleszkedésének elősegítésére a tanulmányi munka és a szakmai vizsga hatékonyságának, eredményességének javításával; 2. az érintett tanulók szocializációs képességei fejlesztésére, a tanulmányi munka (pl.: földrajz, történelem, kulturált szórakozás), így az élet egyéb területei iránti érdeklődésének felkeltésére; 3. az intézményben folyó módszertani munka, a pedagógusok és a tanulók pozitív szemléletmódjának kialakítására, fejlesztésére.

Kérdőívek segítségével a tanulók, a tanárok és a szülők véleményét, tapasztalatait igyekeztem feltárni, a kapott eredményeket feldolgoztam, elemeztem és értékeltem. Az 1. hipotézisem valójában a program lényegének, elsődleges céljának bizonyítását célozta meg. Ezt tartom talán a legfontosabbnak, hiszen az eredeti célkitűzés, miszerint minél több HHH-s gyereket segítsen a program egy szakma megszerzéséhez, ha nem bizonyítható, akkor megkérdőjelezhető lenne a program létjogosultsága. A kollégiummal közösen készített fejlesztési tervek, az iskolai programok, tantárgyi fejlesztések, felzárkóztatások, módszertani foglalkozások mind ezt célozzák meg. A tanulóknak és a szülőknek is az egyik legfontosabb, a szociális hátrányt kompenzáló anyagi és utazási támogatás. A tanulók, mivel beépült mindennapjaikba, jobban érzékelik és értékelik is a tanulás megsegítését. A tanárokhöz való viszonyulásuk, tanulás módszertani fejlődésük megítélése is nagyon komoly eredményt mutat. A szülők és a tanulók egyaránt a program eredményének ítélik meg a hiányzások csökkenését, a magabiztosság erősödését és a tanulás megsegítését is! Ezek a tények bizonyítják állításomat.

A 2. hipotézisem által a tanuláson kívüli célokat és eredményeket mértem fel. Az intézményi munka és a tanári megítélés egyértelműen mutatja, hogy mennyire fontosnak tartják az iskola által szervezett rendezvények, bemutató órák, sport és kulturális rendezvények tanulókra való hatását. A könyvtári fejlesztések, szakkönyvek, folyóiratok pedig nem csak a programos, hanem az egész iskola tanulóinak segítik az élet egyéb területei iránti érdeklődés felkeltését. Ezt a tanári kérdőív erősíti meg. A műveltségük kiterjesztését a tanulók és a szülők is 80 százalék felettinek ítéli meg. A kirándulások elsősorban a tanulók szerint nagyon építő jellegűek. Minden felsorolt tény alátámasztja az eredeti állításomat!

A 3. hipotézisem elsősorban az intézményben folyó munkára való hatást feltételezi. Itt a tanárookra koncentráltam a kérdések feltevésénél. Bebizonyosodott számomra, hogy a kollégák zömére nagy hatást gyakorolt a program a szociális különbségek érzékelésére, azok kezelésére és a speciális segítségnyújtás igényének kialakulására. A másik rendkívül fontos tényező a tanárok módszertani megújulásának kezdemé-

nyezése, új módszerek megtanulása és ami a legfontosabb, hogy ezeket alkalmazzák is! Ezek hatása megmutatkozik a tanulók és a szülők megítélésében is!

Az eltelt évek tapasztalata alapján elmondható, hogy az AJKSZP elindításából nemcsak a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, hanem az iskola többi tanulója is profitálnak, hiszen sok segítséget jelent a problémák megértésében, megoldásában a tanulói életkörülmények, a magatartás, a tanulászavarok okainak közvetlen megismerése, melyek indokolják a hagyományos pedagógiai módszertani kultúra változtatásának szükségességét. Mindhárom állításomról bebizonyosodott – a kérdőívek eredményei, az iskolai munka elemzése és az esetleírásban leírtak alapján – hogy igazak. Ezek egyben a program létjogosultságát is alátámasztják!

Természetesen szükség van az ilyen és ehhez hasonló célú programokra, pályázatokra, hiszen a gyerekek szociális különbségei egyre szembetűnőbbek! Az AJKSZP országosan hét kollégiumban működik, a hozzájuk csatlakozott szakközépiskolákkal. Véleményem szerint érdemes lenne átgondolni a kiterjesztését az ország több intézményére is, ami által lehetőség nyílna több rászoruló gyermeket is támogatni. A programot már működtető intézményekben felhalmozódott tapasztalatok átadása pedig olyan lehetőség, amit nyugodtan állíthatom, luxus lenne figyelmen kívül hagyni! Többször felmerült már bennem és kollégáimban is: tényleg megéri? A sok energia, az állam által befektetett pénz. Lehet egyáltalán ezeket „mérni”? Voltak már próbálkozások, ahol megkísérelték kimutatni, hogy az egy tanulóra három év alatt fordított pénz mennyi idő múlva és hogyan térül meg. Már azzal, hogy munkába áll, hogy képes lesz eltartani magát és családját, hogy remélhetőleg gyermekeit, környezetét képes lesz más értékrend szerint nevelni, alakítani, szerintem kimondható az eredményesség. Reményeim szerint tájékozottabb, kulturáltabb, érdeklődőbb, a mindennapokban jobban eligazodó, magabiztosabb és boldogabb embereket nevelhetünk az AJKSZP segítségével.

Mindennapos kompetenciafejlesztés

Személyes, tantestületemben és más, hasonló típusú intézményekben dolgozó kollégáim tapasztalatai is megegyeznek abban, hogy a szakközépiskolába kerülő tanulók általában nagyon hiányos ismeretekkel kerülnek be intézményünkbe. Ezt az is alátámasztja, hogy az országos kompetenciaméréseken folyamatosan gyengén teljesítenek tanulóink, többször kellett már intézkedési tervet készítenünk, amelyben javaslatokat tettünk az eredményesség javítására. A szakközépiskolákban megfogalmazott, elvárt követelmények azon alapulnak, hogy az alapfokú intézményben elvárt kompetenciákkal rendelkeznek a tanulók, erre vannak tehát építve a követelmények.

Sokszor hallottam az értekezleteken, személyes beszélgetéseken, tanár társaim panaszkodását, gyakran az általános iskolára való mutogatást kudarcaink problémájaként. Évekig tartott, amíg a tenni akarásból megfogalmazott cselekedetek lettek. Ebben döntő hatású volt, hogy az AJKSZP programfelelőseként 2007. óta foglalkozom a kiemelten hátrányos helyzetű tanulókkal. Nekik az iskolai átlag alatt vannak általában ezeken a területeken is a teljesítményeik.

A program volt a legnagyobb hatással arra, hogy a gyenge eredményekkel beérkező tanulók fejlesztésének lehetőségén elgondolkodjam. Őket minden év elején külön

mérőlappal is mértük matematika és magyar tantárgyi ismeretekből. Ezek általában az átlagnál is rosszabbul sikerültek. Ezért döntöttem úgy, hogy egy általam tanított osztályban az óráimon – lehetőség szerint minden iskolai napon – felzárkóztató, kompetenciafejlesztő feladatokat oldjunk meg. A feladatok összeállításához egy-egy magyar és matematika szakos tanár segítségét kértem. Ezt megelőzte egy tanulmány készítése, ami által próbáltam feltárni a program nyújtotta lehetőségeket, segítségeket, és tanulói, illetve tanári fejlődési mutatókat megállapítani.

A fentiek adták az alapot ahhoz, hogy mesterpedagógus minősítésemet is ennek a programnak a kiterjesztésével készítsem el.

A program általános célja: az általános iskolából középiskolánkba bekerülő tanulók matematika és anyanyelvi (magyar) területen való kompetenciáinak – minden elméleti tanítási napon való – fejlesztése. Részletezve: 9. osztálytól egy kiválasztott osztályban, három éven keresztül az elméleti tanítási napokon 5-8 perces kompetenciafejlesztő feladatok megoldása matematika és anyanyelvi (magyar) kompetencterületen; a megoldások javítása, értékelése; évfolyamonként különböző fejlesztendő területek, témakörök kijelölése és ezeknek megfelelő feladatbankok létrehozása; egy ciklus (3 év) eltelte után a komplex értékelés ismeretében a fejlesztés átgondolása mind tartalmilag, technikailag, mind a kiválasztott csoport mennyiségének tekintetében az adott lehetőségek és eredmények figyelembevételével; a következő két év ezeknek megfelelően folytatódik.

Célok / várható eredmények:

Személyes céljaim: megalapozni, ez által megkönnyíteni a szakmai/egyéb tantárgyak tanítását; tanulói motiválási módszereim bővítése, iskolai szinten való alkalmazása; tanulóimat sikeresebbé tenni; szakmai/egyéb vizsgákon, tanulmányi versenyeken még jobb eredményeket elérni; kollégáimnak lehetőséget mutatni, bevonni őket a fejlesztésbe.

Iskolai célok: sikeresebb tanulók - jobban kezelhetők - magatartási problémák javulása; minden tantárgyból való fejlődés lehetősége (pl. szövegértés fejlődésével); országos kompetenciamérésen jobb eredmények elérése; tantestületi összefogás erősítése; olyan feladatbank létrehozása évfolyamonként, ami bárkinek elérhető és egyszerűen alkalmazható; iskolai jó gyakorlat kialakítása; más intézmények felé való megjelenés lehetősége.

Tantestületi célok: minél több kollégának változzon meg a szemlélete; egyre több tanárnak bővüljön a módszertani palettája; tantárgyanként az eredmények javulásának lehetőségének megteremtése; közös célok, módszerek, sikerek elérése nagyobb belső kohéziót jelenthet.

Tanulói célok: sikeresebbé tenni őket; kompetenciaeredményeik javulhatnak; év végi tanulmányi eredményeik javulhatnak (ösztöndíjas szakmában ösztöndíjuk emelkedhet); szakmai vizsgán jobb eredményt érhetnek el, esetleg könnyebben érhetik el ugyanazt az eredményt; szakmai versenyeken jobb eredményt érhetnek el, esetleg könnyebben érhetik el ugyanazt az eredményt; továbbtanulási szándékukban gátlásaik csökkenhetnek; magabiztosabb fellépés megalapozása.

Fejes Edit

2016. AJKSZP-s lányok a kassai tanulmányúton

2016. Tablókép Kassán, a Rodostói ház előtt a kollégiumi tanulmányúton

Horváth Henriett

Együtt sírtunk, és nevtünk!

A nevelőtanári munkámat Mátészalkán kezdtem 1995-től, majd Szolnokon folytattam 2001-től, 2004-től pedig a szolnoki Városi Kollégiumban. Minden kollégiumi csoportomban volt nehéz sorsú, hátrányos helyzetű tanuló, illetve szakiskolai tanulmányokat folytató, tanulási nehézségekkel küzdő diák. Mindig érdekelt ez a terület, a diplomamunkámat is ebből írtam. Jelentős tapasztalattal rendelkeztem, amikor 2007-ben felkértek erre a munkára. Az előző tanévben – az akkori csoportomban végzett munkám – sikeres tanérvárást eredményezett. Úgy gondolom, ezzel hívtam fel magamra a figyelmet. A vezetőimmel – *Jusztin László igazgató, Brahmi Ilona igazgatóhelyettes és Szabó Eszter kollégiumvezető* – sokat beszélgettünk az újonnan induló programról, ahol még több lehetőséggel, anyagi támogatással, talán még sikeresebb is lehetnék. Sokat jelentett, hogy empatikus tudtam lenni a vidéken élő, hátrányos helyzetű tanulókkal. „Azonosultam” a küzdelmeikkel, hiszen nehéz utat kellett nekik bejárni ahhoz, hogy kiemelkedjenek, előre juthassanak, meghaladják szüleik sorsát. Így lettem a legelső AJKSZP-s csoport vezetője. 2007-2012 között egyedül vezettem a kollégiumi tanulócsoporthoz, patronáló tanár kollégáim segítségével.

Az által, hogy másik két várossal együtt – Vásárosnamény, Hajdúböszörmény – Szolnokon is az elsők között kezdtük el a programot, nagyon nehéz feladatra vállalkoztunk. Ki kellett dolgozni, szinte napról napra haladva a szakmai programot, a feladatokat rendszerezve, és indikátorokkal ellátva. A legszokatlanabb a folyamatos monitorozás volt. Szinte nagyító alá került minden szakmai lépésünk, tevékenységünk. Ez nagyon távol állt az addig megszokott nevelőtanári munkától. Lélekben letaglózó volt a gyerekek és családok nehéz sorsa, a borzasztó életkörülmények, a tragédiák, amelyek rányomták terhüket egy-egy diákra, akivel a kollégiumban egyéni fejlesztési terv keretében dolgoztunk. A programban nagy segítség volt, hogy egész szakember csoport foglalkozott a tanulókkal, szorosan együttműködve az iskolákkal, a szakmai szervezetekkel. Valóságos mini szociális háló jött létre körülöttük, ami megvédte őket a szakmai végzettség megszerzéséig.

A csoportvezető, mint egy „lelki patikus” pedig folyamatosan egyensúlyt próbált teremteni közöttük a mindennapokban. Hiszen ezeknek a diákoknak nem volt előzetes programos tapasztalata, illetve a szüleik sem tudtak ebben segíteni. Gyakran a buktató is ebben volt, visszahúzta őket a szülői háttér, az addigi szokások, hagyományok. Ahogyan haladtunk előre, az is kiderült, hogy készség-, képességhiányokból is bőven van, amit nem, vagy csak nagyon nehezen, évek alatt lehetett pótolni valamelyest. Ami nagyon hiányzott nekem, amire szükség lett volna, az a munkából adódó fokozott stresszt oldó rekreáció lehetősége. Bizony sokszor nem volt már honnan erőt merítenem csoportvezetőként.

Ugyanakkor a mai napig büszke vagyok arra, hogy aki végigjött velem ezen az úton, az szakmai végzettséget szerzett. Egy szakmával a kézben pedig diákjaim már tudták mire alapozni az életüket. Egy szakmával a kézben, családos, dolgozó emberek lettek. Természetesen, aki kimaradt – és ilyenek azért akadtak – azt kudarcként éltem meg, bár néhány diákról tudom, hogy nyomot hagyott bennük is a program, és átsegítette őket a kezdeti nehézségeken, amit tőlünk kaptak. Úgy gondolom, komoly esélyt kaptak a tanulók, hogy meghaladva szüleiket, immár önmaguknak, majd gyermekeiknek, egy jobb életet biztosítsanak. Azt is fontosnak tartom, hogy egy sikeresen végzett tanuló példáját látva, a szülőhelyéről, a volt általános iskolájából, a rokonságából egyre többen indultak el ezen az úton. Így az esélyteremtés másoknak is megadatott.

Többen megfogalmazták: nagy létbiztonságot jelent saját maguk és családjuk számára, hogy van mire alapozni az életüket. Voltak, akik leérettségiztek, különböző OKJ képzéseket is elvégeztek, nem álltak meg a szakmunkásvizsgánál. A program megmutatott egy másik világot, ahol, ha okosan használja valaki a képességeit, a lehető legjobban boldogul. Maximálisan megvalósult a hátránykompenzáció, illetve a felzárkóztatás. Igaz, teljesen csak a végzésüket követően tudott ez beépülni az életükbe. Voltak, akik nem tudták megszokni az ötéves programmal járó kötöttségeket, és 16, vagy 18 évesen elmentek betanított munkát végezni, mert segíteni kellett otthon a családját, gyermekeit egyedül nevelő anyát.

A program egyik kiemelkedő feladata volt a folyamatos mérés-értékelés, valamint a készség-, és képességfejlesztés. Ez teljes mértékben megvalósult. Ezek a mérések támasztották alá a meglévő hiányosságokat, és mutattak rá a tanulónként eltérő fejlődésre. A szaktárgyi korrepetálások, a kiscsoportos tanulás-, kompetenciafejlesztés, a tanulásmódszertani segítő tevékenység, a patronáló tanári tevékenység, a folyamatos lelki megsegítés, az életpálya tervezése, a munkakeresés és a munka világára való nevelés, a nevelő hatású pedagógiai környezet, ezek a mindennapi tevékenységek vitték előre a programot, napról- napra.

Ami gyakran gondot okozott a kollégiumban: a tanulók nem jelentek meg, vagy csak késve a foglalkozásokon. A tanulók zömére folyamatosan az volt a jellemző, hogy megvárták, amíg a tanár utánuk megy, és megkeresi őket. Azoknál viszont, akik komolyan vették a program kínálta lehetőségeket, és lelkileg is megszületett bennük az akarat, jelentős javulás volt tapasztalható. A vizsgákra való felkészülés során is látszott, hogy ki „teszi magát oda” a feladathoz, és ki az, akit ebben a helyzetben is napi szinten kellett támogatni, patronálni, hogy sikeres szakmai vizsgát tehessen. A tanulók kollégiumi közösségbe való beintegrálása szintén komoly nehézségeket okozott. Ehhez több időnek kellett eltelnie. Akár csak a higiénés-, erkölcsi alapok, a normák és szabályok megszilárdításának. Olyan személyiségformáláson mentek át az élmény alapú nevelés – a kirándulások, programok –

révén, ami az évek során, csökkentve a hátrányokat, közelebb hozta őket egymáshoz. Ezek emléke örökre velük marad, soha nem felejtik el.

Úgy gondolom, mivel teljesen új szakmai programot kellett előkészíteni és indítani, a kezdeti időszak maximálisan a közös munkáról, ötletezésről szólt, amit folyamatosan segített sok szakmai továbbképzés, mentorálás. Vállvetve dolgoztunk a vezetőinkkel, tanultunk és gyűjtöttük a tapasztalatokat a programhoz. Később pedig okulva a becsúszó hibákból, korrigáltuk azokat. Kollégáimmal a legszorosabb együttműködésben, egymást támogatva végeztük a napi feladatokat. Mindez olyan összefogást, szakmai együttműködést hozott a kollégiumi nevelőtestület számára, ami garanciát jelentett a sikerre. A folyamatos monitorozás pedig akaratlanul is előre mozdította a szakmai igényességet, a nevelőtanári attitűdök jó irányú változását. Ez tartós energiaforrás maradt. Személyes sikerként értékelem a szakmai munkám elismeréseként – ebben az időszakban – kapott, az esélyt teremtő pedagógusoknak adományozott Teleki Blanka- díjat.

Többféle tanulócsoporttal dolgoztam 13 éven át a szolnoki kollégiumban. Lehetek halmozottan hátrányos helyzetűek, vagy tehetséges gimnazisták, mindegy volt. Szerettem a gyerekek között lenni, velük foglalkozni. Sok emlékem maradt, amiket örökre megőrzök. Legfőképpen azt a szakmai tudást, tapasztalatokat, amelyeket a kollégiumi műhelymunkában, a képzéseken szereztem. A későbbi pályámat meghatározták ezek. Jelenleg Budapesten egy kollégiumot vezetek, amely munkához szükséges volt az a szakmai felkészültség, amit a szolnoki kollégiumnak, és az AJKSZP-nek köszönhetek. Ezért mindig hálás leszek. Jó szívvel emlékezem a kollégium művészeti életére, a rendezvényekre, a művésztanár kollégákra, akik színt hoztak az életünkbe. A kiállításokra, rendezvényekre, a hagyománnyá vált ünnepekre. Együtt sírtunk és nevtünk. Jelen lenni egy diák örömteli pillanataiban, segíteni neki, ha valami fáj neki, ezek olyan minőségi idők voltak mindkettőnk életében, ami ezen a pályán megtartott.

Úgy gondolom, jó ötlet volt támogatni ezeket a gyerekeket, esélyt adva nekik. Ez volt a program legnagyobb ajándéka. Sajnos a további támogatás hiánya hosszabb távon megmutatkozik majd. Egyre kevesebben tanulnak majd ebből a rétegből, vagy legalább is nagyon nehéz lesz nekik. Mindig nagy veszély volt a vidék lemaradása, ez ismét előtérbe kerül. Az AJKSZP talált egy kis rést a felemelkedésre, ami most bezárult. Nagyon sajnálom, hogy a program véget ért.

Végezetül szeretném megköszönni a bizalmat, hogy meglátták bennem a vezetőim, képes leszek erre a munkára. Szakmai téren nekem ez olyan sokat adott, mintha elvégeztem volna egy egyetememet. Mégis azt gondolom, immár több év távlatából, hogy nagyon sok időbe telt lelkileg és fizikálisan is egy ennyire megterhelő program után regenerálódnom. Mindazt, amit megtanultam, amit tudok, napjainkban a fiatal kollégák betanításánál igyekszem átadni. Ezt kötelességemnek érzem.

Az alábbi sorokat a szolnoki kollégiumi csoportom ballagására írt versemből idézem: „*Eljön a nap, amikor a lelkek útra kelnek, / Szemükben izgatott félelmek. / De szeretném megkönnyíteni a táncot, / Erőt adni, hogy életük szebben játsszon.*”

Horváth Henriett

2017. Pályaválasztási nap Törökszentmiklóson – az AJKSZP iránt érdeklődő tiszabői tanulók és tanárnőjük a kollégium standja előtt

2017. Flashmobe – villámcsődület az Arany János emlékében kollégistáinkkal és Nagy Zoltán Vilmos gitároktatóval a szolnoki Kossuth téren

Kocsis Orsolya

Esélyt kaptak tanulóink a jobb élethez

Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programmal a 2007-es indulásától kapcsolatban vagyok. Mindig jártak a Szolnoki SZC Baross Gábor Műszaki Technikum és Szakképző Iskolába halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók, akik célcsoportja voltak az AJKSZP-nek, és akiket szaktanárként én is tanítottam. Az akkori iskolavezetés kért fel az iskolai programfelelősi feladatok elvégzésére, melyet a mai napig ellátok. Eddig szaktanárként, osztályfőnökként találkoztam a HHH-s tanulókkal és problémájukkal, az irántuk való szorosabb elköteleződésemmel a programban végzett munkám során alakult ki.

Visszagondolva az eltelt 16 évre, a kezdeti időszakok voltak a legnehezebbek. A program célkitűzéseit, tevékenységét nem csak a tanulókkal, de az iskola oktatóival is el kellett fogadtatni. Sokan úgy érezték, hogy a program résztvevői kivételezésben részesülnek, „őket nem lehet megbuktatni”, és túlzásnak tartották a munka nélküli juttatásokat. Az iskola pedagógusai úgy gondolták, hogy a juttatásokért meg kell dolgozni, azért tenni kell, arra méltónak kell lenni. A program céljainak megértésében nagy segítséget jelentettek a mentorok által szervezett tréningek, beszélgetések.

Szerintem a program legnagyobb sikere, hogy rengeteg tanulónak tudtunk segíteni a szakma megszerzésében. Akik eljutottak a szakmai vizsgáig, szinte valamennyien eredményesen szerepeltek, le tudták zárni középiskolás tanulmányaikat. Ezzel esélyt kaptak a jobb életkörülmények megteremtésére maguk, s leendő családjuk számára. Ugyanakkor kudarcként éltük meg, amikor tanulóinkat minden erőfeszítés ellenére sem tudtuk megmenteni a „lemorzsolódástól”. Különösen fájó volt, amikor a tanuló az utolsó tanévben hagyta ott a kollégiumot és az iskolát. Úgy gondolom, a program elérte a célját. Tanulóink a társadalom periferiájáról kerültek a programba, támogatás

nélkül nem lett volna esélyük sikeresen befejezni az iskolai tanulmányaikat.

A megszerzett szakma esélyt adott számukra a társadalmi felzárkózáshoz, egy jobb élet kialakításához. A számtalan fejlesztő, kulturális, szabadidős tevékenység lehetőséget adott szociális lemaradásaik leküzdésére, önmaguk megismerésére, reális célok kitűzésére és elérésére.

Tanulóink körében folyamatosan valósult meg a kompetencia alapú fejlesztés a középiskolai tanulmányaik során. A kilencedik évfolyam elején sokoldalú bemeneti mérést végeztek a kollégium és az iskola pedagógusai. Az eredmények kölcsönös átadásával minden tanuló számára személyre szabott fejlesztési terv készült, és a szükséges területeken folyamatos fejlesztés történt. Ez nagymértékben hozzájárult a tanulók reális énképének kialakításához. Az iskola alapvetően a tanulók iskolai munkáját segítette, folyamatos tantárgyi felzárkóztatás történt. Pályaorientációs tevékenységünket segítették az iskolai nyílt napok, a szakmai tanulmányi kirándulások.

Az iskola és a kollégium rendszeres, napi szintű kapcsolatot tartott fenn. Ezt nagymértékben segítette földrajzi elhelyezkedésünk, hiszen a két épület közötti távolság csupán néhány méter volt. A kapcsolat jól működött tanulói szinten – iskolai mentortanár, osztályfőnök és kollégiumi nevelő között –, de a legfelsőbb vezetés szintjén is. Programfelelősként több kezdeményezésem volt az iskolai programban résztvevő tanulók számára. Szakmai kirándulásokat, felzárkóztató foglalkozásokat szerveztem. Az iskola vezetése támogatta munkámat, a tanulók jól érezték magukat a rendezvényeken. Kissé nehezemre esett viszont, amikor a napi tanítás után az iskolában kellett még maradni, pótolni a hiányosságokat, felzárkóztatni valamelyik nehezebb tantárgyból. A rendszeres programfelelősi megbeszélések alkalmával személyes kapcsolat épült ki a kollégium vezetésével, nevelőtanáraival. Nagyon sok emléket őrzök az AJKSZP-ről és a kollégiumról. Közös, hangulatos kirándulások, pályaválasztási rendezvények, karácsonyi ünnepek rémlenek fel. Nagyon jól szolgálta mindegyik a hivatalos feladatokon túl a személyes kapcsolatok kialakítását is.

Sajnos a hátrányos helyzetű tanulók Magyarországon nagyon nehéz helyzetben vannak. Sok esetben találkozhattunk a programban napi megélhetési gondokkal. Többen élnek csonkacsaládban. A legalapvetőbb életkörülmények több esetben okoznak problémát. Gondot jelent a fűtés, tisztálkodás, a számlák kifizetése. Nagyon „mélyről” érkeztek tanulóink a programba. Többségük a program támogatása nélkül nem lett volna képes befejezni az iskolai tanulmányokat. Mert szükség volt rájuk az otthoni munkában, illetve pénzkeresetük a családjuk számára jelentette a megélhetést. Nagyon sajnálom, hogy megszüntetik a programot. Már érezhető ennek hatása a 9-10. évfolyamos tanulóink között. Többen vannak, akiknek ott lenne a helye a programban, de már nem kerülhetnek be. Ezt a fajta, mindenre kiterjedő komplex segítségnyújtást csupán ösztöndíjakkal pótolni nem lehet.

Úgy gondolom, a program révén én is sokkal érzékenyebbé váltam napjaink társadalmi problémái iránt. Az emberi sorsok megérintettek, nem tudom pusztán kívülállóként kezelni tanulóink nehézségeit.

Kocsis Orsolya

Kovács István

Az AJKSZP számomra is jó lecke volt

Pedagógiai asszisztensként kezdtem el dolgozni 2009 őszén a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium Bán Úti Tagintézményében. Rögtön a mély vízben találtam magamat, mivel munkaköri feladatul kaptam az Arany János Kollégiumi – Szakközépiskolai Program (AJKSZP) tanulóinak mentorálását. A sport világból érkeztem, ezért a kollégiumpedagógia részeként – akkor már két éve működő – olyan országos programba kerültem, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek mindennapi tanulását, az első szakmaszerzésükhöz vezető nem könnyű – sokszor bizony göröngyös – utat kellett egyengetnem, a szabad idejük hasznos eltöltését pedig folyamatosan szerveznem kollégiumi körülmények között.

Pedagógus hivatásom szempontjából is nagyon hasznos, tapasztalatokban gazdag tíz teljes tanévet töltöttem a Bán úton. A program számomra is nagyon jó iskola, nagyon jó lecke volt. Mindent kipróbálhattam a gyakorlatban, amit tanultam, és még sok mindent pluszban. A 2019-20-as tanévtől kezdve átkerültem a szolnoki kollégium Székhelyintézményébe, ahol már a negyedik tanéveimet töltöm. Az áthelyezésemért kezdeményeztem, hogy felfrissüljek egy kicsit, más jellegű munkát végezzek, noha ugyanúgy kollégiumi nevelőtanárként dolgozom. Talán most többet foglalkozhatok a sporttal is, a szakterületemmel.

A Bán úton töltött évtized alatt egy csoportot vittem végig három éven át a szakmunkás vizsgáig, és ötször voltam kilencedik évfolyamos csoportvezető. Ez a fajta „beszoktató” munka nagyon fontos volt a kollégiumban, és a programban, hiszen a gyerekeknek egy teljesen új, a megszokott családi környezettől eltérő közegbe kerülve kellett új szabályoknak, közösségi normáknak megfelelni, az addigi – sok esetben helytelen – szokásokat félretéve, felszámolva. Nagy türelem kellett hozzájuk nekem

is, de igazán sosem volt ezzel problémám. Az akkori igazgató is láthatta, elég rugalmas vagyok, ezért is kért fel évről évre erre a feladatra.

Korábban nem volt ilyen intenzív kapcsolatom hátrányos helyzetű gyerekekkel, ezért nagyon érdekes volt megismernem ennyiféle eltérő életvitelű fiatalembert. Sokszor éreztem úgy, hogy én nagyon jól, szinte minden probléma nélkül élek hozzájuk képest. Erre gondolva felértékelődött a saját értékrendem is. Ez jó volt, mert ez motivált a gyerekek segítségénél. Kijelenthetem, hogy az AJKSZP-ben végzett munka a nevelőtanári pályám meghatározó része lett, és az is marad. Nem volt kérdés, amit az iskolában tanultam, azt a programban meg kellett valósítani ahhoz, hogy eredményes legyek. Hiszen az egyéni bánásmód alkalmazása azt jelentette, hogy ebben a programban akár pszichológussá is kellett válnom egyik pillanatról a másikra. Minden gyerekkel másként kellett bánni, beszélni, egy-egy szituációban. Ez volt az egyik legfontosabb „kulcs” ahhoz, hogy meg tudjuk őket tartani a programban. Úgy gondolom, egyik erősségem volt ez a fajta megtartó képesség. Úgy tudtam kötődni a tanulókhöz, hogy ők is kötődtek hozzám ez által. Az öt kilencedik évfolyamos csoportomban is nagyon minimális „lemorzsolódás” volt, biztosan nagy szerepe volt ebben a kölcsönös kötődésnek.

Az AJKSZP nem csak nekem, de mindenki számára új munka volt, új kihívás, az addig megszokott kollégiumi munkán belül is. Komolyan vett kitűzött célunk volt, hogy lehetőleg az összes gyereket megtartsuk, és „vigyük el őket” a sikeres szakmaszerzésig. Ezért kőkeményen meg kellett dolgozni. Sikerélményeim közé tartozik, hogy a mai napig rendszeresen írnak, üzennek nekem a volt AJKSZP-s mentoráltjaim. Volt egy fiú, akivel iszonyatosan sokat dolgoztam három éven át, végül levizsgázott. A mai napig köszöni a segítségemet. Azt is sikernek tudom be, hogy a volt diákok megállítanak az utcán, és váltunk néhány mondatot. Nem fordítják el a fejüket, hogy mellettem elhaladva motyogjanak magukban valami halk üdvözlésfelét. Azt tapasztalom, szeretettel gondolnak rám nagyon sokan. Úgy számolom, talán 150 programos tanulóval dolgozhattam együtt. Ha legalább 30-nak tudtam segíteni, hogy értékes, sikeres ember legyen, az már nagyon jó. Ha további 60-70 fiatal pozitívan gondol rám, az már óriási siker.

Persze ha valaki ezt a munkát lelkiismeretesen végzi, rengeteg hullámvölgygel is találkozhat. A kudarcot időnként nem lehet elkerülni. Sőt, bele is lehet fáradni. Nem szeretem ezt a szót, hogy kiégés. Helyesebb a motivátlanság. Talán a legnagyobb kudarcom az volt, amikor a végigvitt csoportomból egy gyerek azért nem vizsgázott le, mert az egyik tantárgyból miután megbukott, nem ment el a pótvizsgára. Mindenki más sikerrel levizsgázott. Ez egy kivételes évfolyam volt. A programos gyerekek gyakori normaszegése, nem megfelelő viselkedése azért nem zavart, mert ezért kerültek hozzánk, ők így működtek. Az volt a munkám, hogy ezen próbáljak változtatni. Szép lassan lehetett is őket formálni. A tíz év alatt sok hétvégi utazáson, kiránduláson, programon vettem részt velük. A viselkedésükkel nem volt kiugró probléma. Arra törekedtem a hétvégi program összeállításánál, hogy úgy érezzék, ők találták ki. Ehhez megkérdeztem őket, mihez lenne kedvük, sőt, dönthettek egyes programelemekről. Ettől kezdve másként viszonyultak a programhoz, és hozzám is, jobban viselkedtek.

A tanulószobai foglalkozásokon sajnos nagyon alacsony szintű volt a többség motivációja. Néhányan tudták csak, mit is akarnak elérni. Az ingyenes étkezés, az utazási támogatás, a félévente kapott cipő, a motivációs pénz arra azért elég volt: „... na,

akkor végezzük el a sulit is.” Ezekért tanultak inkább, nem azért, hogy a választott szakmában majd dolgozzanak. Az utóbbi években az első évfolyamhoz képest az is változás volt, hogy nagyon sok testvér, unokatestvér, rokon került be a programba. Főként az előbb sorolt anyagi támogatások miatt. Egyre természetesebbé, és vonzóbbá vált az ingyenesség. Talán bővíteni kellett volna – esetleg a tanyavilággal – hogy kiket és honnan veszünk fel a programba. Persze menni kellett volna a gyerekek után. Ez mind még több idő, energia lett volna a már amúgy is feszített munkát végző beiskolázási csoport részére.

A Bán úti tagintézmény fő „profilja” az AJKSZP volt. Általában három programos csoport tanulóinak az életét szerveztük egyszerre a kollégiumban. Volt néhány év, amikor kimondottan kiváló, egymást jól értő kollégákkal, összetartó kollektívában dolgozhattam. Mindenki egy irányba haladt. Az nagyon jó volt! Az iskolákban azokkal a kollégákkal sikerült igazán emberi, partneri kapcsolatot ápolni, akikkel személyes, jó ismeretségbe kerültem. Az iskolai programfelelősök mindenben segítettek, emlékeztetett szakmai programokon vettünk részt együtt. Kéretlenül is jöttek-mentek közöttünk a tanulói információk. Ilyen kollégák voltak a teljesség igénye nélkül: *Nagyné Julika, László Tibor, Majercsik Erzsébet, Fejes Edit*. Jó érzéssel gondolok rájuk.

Volt még egy dolog, amiben nagyon szerencsésnek tartom magamat. A versenysportoló múltam, a sportolói habitusom rengeteget segített. Egyik este a kollégiumban kosárlabdáztam a gyerekekkel, középük beállva, másik este pedig már a csoportom jött ki a Tiszaligetbe megnézni, hogyan játszom a bajnoki mérkőzésen. Példát mutattam, hogyan kell ezt a játékot játszani. De példát mutattam a fegyelemből, pontosságból, kitartásból, helytállásból is, ami nem csak a sportban kell, hanem az életben való előrehaladáshoz is fontos. Tiszteletet vívtam ki magamnak ez által, ami megmaradt, és végig kísérte a tanulókkal együtt töltött időszakomat. Ha ez nem lett volna, teljesen más helyzet alakult volna ki. Úgy gondolom, valamivel nehezebb, mint így.

A program megszüntetését nagyon sajnálom, mert biztos, hogy nagyon sok gyereknek, családnak tudtunk segíteni. Bízom benne, valami hasonló lesz majd helyette. Életre szóló pozitív emlékeim között őrzöm – többek között – néhány igazán hangoztatott Kolimpia sikerét, ami az Arany János Programok országos, hagyományos, évente megtartott sportrendezvénye lett. Egyébként pedig ennyi év elteltével csak a szépre emlékezem.

Kovács István

2017. Medves-hegység: a kazári riolittufánál programhétvégén

2017. Kollégista lányok a gyöngyösi Mátra Múzeumban

Nagyné Majercsik Erzsébet

A világnézetemet is formálta

Amikor *Pásztó Dániel* kollégám 2013-ban munkahelyet váltott, *Bartha Lászlóné* akkori igazgatóhelyettes megkért, hogy legyek én az intézményi programfelelős. Egészségügyi szaktanár munkakörben dolgoztam, ahogy jelenleg is a Szolnoki SzC Vársárhelyi Pál Két Tanítási Nyelvű Technikumban. Kissé megijedtem a felkéréstől és a felelősségtől, hiszen akkor még szinte semmit nem tudtam a programról. Addig szociálisan hátrányos helyzetű fiatalokkal csak tanórai keretek között dolgoztam a szociális ápoló és gondozó szakmacsoportban. Más, ilyen jellegű korábbi tapasztalatom nem volt.

A legnagyobb nehézséget kezdetben a 17 tanuló koordinálása, nyomon követése jelentette három évfolyamon, illetve magának a programnak a megismerése. Minden hónap új volt számomra. Egy teljes tanévet kellett végigdolgoznom ahhoz, hogy megértssem a program felépítését és jelentőségét. Utána már évről évre könnyebb volt, hiszen a tanulókat is megismertem és elfogadtattam magamat velük. Kölcsönösen jó kapcsolat alakult ki közöttünk. Nagyon sok segítséget kaptam a munkámhoz *Ecseki Mihélynétől*, a Szolgáltatási Szakközép- és Szakiskola akkori igazgatóhelyettesétől, aki a négy tagintézmény Arany János programját fogta össze.

Emlékezetes maradt számomra egyik nagy kudarcom, amikor egy tanulóért, amit csak lehetett, mindent megtettem - ruhátámogatást, komplett szakmai munkaruhát intéztem, tisztálkodó szereket, fejlesztő órákat kapott sok egyéni beszélgetéssel - ám ezek után nem sokkal kilépett a programból és az iskolából is. Könnyen megtehetette, már nem volt tanköteles korú. Akkor azt éreztem, hogy teljesen felesleges volt a sok munka. Nem tehettem róla, hogy a gyerek sorsa így alakult, de akkor nagyon magamra vettem, kétségek gyötörtek, talán mégsem tettem meg érte mindent.

Szerencsére sikerélményeim is voltak. Az egyik, amikor már néhány évvel korábban végzett tanulónk testvérével találkoztam az iskola kilencedik évfolyamán. Elmondta, hogy sok jót hallott a testvérétől a programról, és az egész képzésről. Sikerélményeim közé tartozott, amikor félévkor és év végén nem voltak bukások a szakmai tantárgyakból, és a szakmai vizsgán is kiemelkedően teljesítettek a tanulók. Fegyelmi tárgyalást csak nagyon elvétve kellett tartani. Így a programfelelősi megbeszéléseken soha nem volt „szégyenkezni valóm” a tanulók miatt. Büszke voltam mindig a teljesítményükre!

A munkám során azt tapasztaltam, hogy amelyik gyerek és családja élt a felzárkóztatást szolgáló, hátránykompenzáló lehetőséggel, azokban az esetekben a program elérte a célját. Minden esetben megkapták a maximális támogatást a gyerekek és rajtuk keresztül a családok, a többi, hogy mennyire lettek sikeresek, már csak rajtuk múlt.

A kompetencia alapú fejlesztés során a kollégiummal együtt gondoztuk az egyéni fejlesztési terveket. A kilencedik évfolyamon a magyar, matematika és az alapkompentenciák, az írás, olvasás, számolás és a mindennapi élethez kapcsolódó nyelvtani, számtani műveletek önálló végzésére irányuló fejlesztés történt. A pszichológus által végzett tanulói mérések is sokat segítettek. A tanév során negyedévenként elvégeztük a kompetenciák felülvizsgálatát, és szükség szerint felzárkóztató órákat szerveztünk. Ebben a folyamatban mentorként, intézményi programfelelősként, és egészségügyi szaktanárként is részt vettem. Ezek a tanulói szoros nyomon követések nagyon hasznosak voltak, hiszen így időben beavatkozhattunk a tanulmányi munkába az előrehaladás érdekében, amely a sikeres szakmai vizsgához vezetett.

A kollégiumi programgazdával általában heti munkakapcsolatot tartottam, ám időnként ez napi rendszerességű volt. Jó együttműködési rendszer alakult ki a tanulók programban tartása érdekében. Mindig a lehető legjobb megoldásra törekedtünk. Úgy gondolom, mindent meg tudunk beszélni a kollégiumi nevelőkkel is. Amikor a kollégiumban tartottam a felzárkóztató órákat, mindenki nagyon szívélyesen fogadott, a kollégák készségesek voltak. Ez jól esett, mert ott a tanuló volt „otthon” én pedig a „vendég” voltam. Büszkén mutatták meg a szobájukat, így más oldalukról is megismertem a tanulókat.

A kellemes emlékeimet felsorolni sem tudom, olyan sok volt. A legkedvesebbek a tanulók által előadott karácsonyi műsorok voltak a kollégiumban. Mindig nagyon megható, szívbemarkoló előadásokat lehetett látni, hallani. Ezeken őszinte egyszerűséggel, tisztasággal szólaltak meg. Szívesen gondolok vissza a programfelelősi szakmai megbeszélésekre is, amikor egy cél érdekében sok szakember konzultált. Nem maradhatnak ki a kellemes emlékeim közül a kulturális programok, a többnapos tanulmányi kirándulások. Olykor kora hajnalba nyúló beszélgetéseket folytattunk - sok nevetéssel fűszerezve - a pedagógus kollégákkal. Biztos vagyok benne, ha az „AJKSZP” betűszóval bárhol is találkozom a jövőben, egy nagyon jó, kellemes érzés kerít majd hatalmába.

Sajnálom, hogy egy ilyen jól működő programot megszüntetnek. Én csak a szolnoki programot ismertem, de a mentori ellenőrzések eredményeiből tudom, hogy nagyon jó, országosan kiemelkedő teljesítményt nyújtott. Nem tudom lesz-e még egy olyan program, ami ennyire széles körben támogatja, segíti a hátrányos helyzetű tanulókat a szak-

maszerzésben. Úgy gondolom, hogy a jelenlegi magyarországi helyzetben egyre több és több hátrányos helyzetű tanuló lesz, akiknél még inkább aktuális lenne a program további működtetése. Örülök, hogy 10 évig a program részese lehettem, és közelről is beleláthattam a hátrányos helyzetű gyerekek sorsába, ami a világnézetemet is formálta.

Nagyné Majercsik Erzsébet

2017. Fellépés a kollégium 20 éves fennállására szervezett jubileumi ünnepségen

2018. Kollégiumi nyílt nap – szakmabemutató

2018. Iskolai szakmai tanulmányút a dunaujvárosi Dunaferr Dunai Vasműben

Pöstényi Attila

Élményekkel teli közösségépítés

A Szolnoki Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Technikum és Szakképző Iskola tanáraként már a kezdetekkor, 2007-ben kapcsolatba kerültem az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programmal. *Fejes Edit* kolléganőm, az akkori iskolai programfelelős úgy gondolta, hogy alkalmas lennék a mentori feladatok ellátására, és felkért erre. Már akkor is nagyon jó kezdeményezésnek tartottam, hogy hátrányos helyzetű tanulókat külön is tudunk segíteni. Iskolánkban akkor és most is nagyon sok hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek tanul, akik közül nagyon sokan le is „morzsolódnak”. Azt is láttuk, hogy iskolai- és osztályszinten kevés eszköz van a kezünkben, hogy támogassuk, segítsük őket.

Azonban már a projekt elején megmutatkozott, hogy a kollégium és az iskola közös összefogásával, az egyéni odafigyeléssel, fejlesztésekkel, anyagi segítséggel, a felvett tanulók programból való kimaradása elkerülhető, kivédhető. Azért, hogy minél hatékonyabb lehessenek az új munkaterületen, elvégeztem egy 30 órás tanuló-mentorok továbbképzést is „A tanulókat segítő mentorok képzése” címmel. A program sikereit látva az évek során, már nemcsak azokkal a tanulókkal foglalkoztunk, akik önként kilencedik évfolyam elején jelentkeztek a programba, hanem az osztályfőnökök javaslatai alapján nehéz helyzetbe került tanulókat is sikerült beintegrálnunk. Ezzel több tanulót is megtudtunk menteni a biztos „lemorzsolódástól”. Mindezt óriási sikerként értékelem. Már egy tanuló megmentése is hatalmas siker, de a program segítségével több tucat tanulót sikerült az iskolában tartanunk, és szakmai bizonyítványhoz juttatnunk.

A program rendkívüli erejét a már említett tevékenységek mellett a közösségépítésben, -formálásban látom. Az iskolán kívüli szabadidős programok rengeteg élményt adtak mind a diákoknak, mind a mentoroknak. A közös kirándulások, táborok hangulata és közösségformáló ereje felbecsülhetetlen. Az elmúlt 15 év rengeteg közös élményt

adott, amelyekre nagyon szívesen emlékszem vissza. A mentor-tanuló kapcsolat is sokkal közvetlenebb, bizalomteljesebb lett ezeknek köszönhetően.

Az a megtiszteltetés ért 2020 szeptemberében, hogy *Fejes Edit* kolléganőm távozása után én vehettem át a programfelelősi feladatokat az iskolában. Nagy lelkesedéssel vágtam bele az új munkába. Azt gondolom, hogy az elmúlt két évben próbáltam a legjobb tudásom szerint koordinálni az iskolában folyó munkát. A pandémia ellenére sikerült kétszer is eljuttunk táborba a tanulókkal, és többek között részt vettünk egy válogatott labdarúgó mérkőzésen a Puskás Arénában. Egy-egy program után szívemengető tapasztalat volt, hogy már másnap kérdezték a diákok, mikor megyünk legközelebb, mert olyan jól érezték magukat. Ezek a visszajelzések adnak további lendületet a munkánknak.

Sajnos az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program 16 év után bezárja kapuit. Nem nagyon értem, hogy egy sikeresen működő programot miért kell megszüntetni? Az biztos, hogy ez a lehetőség nagyon fog hiányozni a szakképző iskolákból.

Pöstényi Attila

Sánta Mihály

Tanulságos hat év a programban

2018. Hortobágy, madárkórház - programhétvége

Amikor 2013-ban felkérést kaptam – akkori nevén – a Szolnok Városi Kollégium Bán Úti Tagintézményében az AJKSZP-s csoportvezető nevelőtanári feladatra, a gyerekek között azonnal a tanulók személyiségének megismerésére, motivációikra, céljakra helyeztem a hangsúlyt. A beilleszkedés és a közösségi lét elfogadtatása után legnagyobb problémát ugyanis az jelentette, hogy a kollégisták többsége csak eltűrte, hogy neki tanulni kell.

Főként a Tisza menti, többségben romák által lakott településekről jöttek. Halmozottan hátrányos helyzetük miatt oktatásuk az általános iskolában is nagyon nehéz volt. Kollégiumba érkezésükkor csekély ismerettel rendelkeztek mind a humán, mind a reál tárgyakat tekintve. A középiskolába, illetve a kollégiumba érkezve – a motiváció hiányán kívül – gondot jelentett az értő, és a hangos olvasás, a matematikai alpműveletek. Ezeket újra kellett nekik tanítani. Sajnos nem voltak hozzászokva a rendszeres tanuláshoz sem. A tanulmányi munkán kívül sok esetben nem volt egyszerű a közösségi élet írott és íratlan szabályainak, a higiénés követelmények alapvető normáinak kialakítása, betartatása, mert ezek egy része addigi szokásaiktól nagymértékben eltért, különbözött.

Közöttük nagyon sok volt a pszichésen sérült, támogatásra szoruló gyerek. Esetükben hiányzott, vagy igen alacsony volt – többnyire külső kényszeres – a motiváció, mivel az otthonról hozott minták példaértékűek voltak számukra a tanulás terén is. A szülők nagy része éppen csak, vagy éppen nem rendelkezett nyolc általános iskolai végzettséggel. A szociokulturális környezet – amelyből jöttek – gyakran sajátos értékrendet mutatott. A programba történő belépéskor szinte csak az otthonról hozott mintát ismerték, fogadták el. Ezt szokták meg, e mellett voltak elkötelezettek, ezt tartották követendő példának, s a program nélkül ezt örökítették, adták volna tovább. A kötöttségeket és

a szabályokat ezek a gyerekek nehezen túrték. Voltak, akik a normákat és a közösségi-, kollégiumi életet nem is tudták megszokni. Emiatt a program nem egyszerűen veszített el tanulókat. Szociokulturális hiányosságaik plusz terheket róttak a pedagógusokra, akik kiemelten nagy figyelmet fordítottak az új értékek átadására és az értékfeltárára. A kollégiumra nem egyszer újrászocializáló szerep hárult, mert a tanuló szociális ismeret- és szereprepertoárja túlzottan hiányos volt, vagy éppenséggel nem is volt. Az együttműködési készség a kollégiumba történő első beköltözéskor szinte mindegyikükből hiányzott. Fontosnak megjegyezmem, hogy a kollégium valamennyi dolgozója személyes példájával, a tanulókkal történő valamennyi interakciójával nevel. Ez kollégiumunkban – az intézmény irányítói időben felismerték, ösztönözték s ennek hatásaként – nagyon jól működött. A környezet egységes, azonos értéket közvetítő, azonos irányú nevelő hatása alapozhatja meg a kollégiumi és véleményem szerint az iskolai nevelés sikerét, hatásosságát.

A szakmunkásképzésbe belépő – AJKSZP-be felvett – tanulókat sajnos nem, vagy csak nagyon ritkán támogatta a megfelelő családi háttér. A szülő – mint mintá – gyakran inkább hátráltatta, mintsem segítette a gyermeket, mert sokszor saját ügyeinek elintézésére is segítséget kellett igénybe vennie. Az otthonról hozott hátrányok kompenzációja a tanuló iskolai osztályfőnökére, de leginkább a tanuló kollégiumi csoportvezetőjére hárult. A csoportvezetőnek gyakran – a szülő kérésére, aki alkalmatlannak érezte magát a döntések meghozatalára s ezért megpróbálta átruházni azokat – a tanuló érdekének szem előtt tartásával – nagyon fontos döntésekben kellett tanácsot adni már az első tanítási, képzési évben. Például abban, hogy a szintvizsga letétele után a tanuló az iskola tanműhelyében maradjon-e, vagy valamelyik külső, céges képzőhelyen töltse szakmai gyakorlatát. Az AJKSZP kiemelt célja volt a tanulók szakmaszerzésének segítése. A gyakorlati hely kiválasztásánál – szem előtt tartva a munkaerő-piaci elvárásokat – arra kellett törekedni, hogy a tanulók a végzést követő álláskereséskor – a lehető legjobb esélyekkel indulhassanak. A legtöbbször beilleszkedési, magatartászavaros, gyenge monotónia tűrésű, gyakran lelkileg instabil, pszichésen és fizikálisan könnyen fáradó gyermekek elvárásainak és a gyakorlati hely követelményeinek egyeztetése fontosabb feladat volt, mint azt bárki gondolná. A csoportvezetőt komolyan próbára tette, hiszen az AJKSZP-s csoport általában húsz főből állt, ahol hét, vagy nyolc szakmát tanultak a gyerekek. Csoportonként legalább hat szakképző iskolával, ugyanannyi osztállyal, és az iskolai tanműhelyeket nem számolva is legalább 12-14 céges gyakorlati hellyel kellett kapcsolatot tartani.

A kollégiumi tanulás, tanulássegítés során elsősorban az iskolai oktatáshoz próbáltunk alkalmazkodni, nem egyszer pótolni a – tanuló számára – sikertelen tanórai tanítást. Ehhez a kulcs kompetenciák – az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök alapfokú használata – ismerete elengedhetetlenül szükséges, mert erre épül a hatékony önálló tanulás, hogy azután a motivált személy kialakíthassa saját, az egyéniségének legjobban megfelelő tanulási stratégiáját céljai elérése érdekében. A kollégiumban folyó nevelési és tanítási tevékenységek a tanulószobai és az egyéni tanulás nemcsak a házi feladatok elkészítésének segítésére és ellenőrzésére irányultak, hanem a tanuló felkészítésére, hogy a következő nap sikeresen szerepelhessen az iskolai tanórákon.

A tanulás tanítása foglalkozásokat megelőzően felmértük a tanulók tudatosan, vagy spontán módon – leggyakrabban ezzel találkozunk – kialakult tanulási stílusát és

tanulási orientációját, majd megismertettük velük az elemi tanulási technikákat: szöveg hangos olvasása; néma olvasás; az elolvasott szöveg elmondása; elmondás más személynek; ismétlés; beszélgetés a társakkal a tanult információról, stb. A tanulási stílus alatt az információ felvétel módját értjük. Ezek közül a hét legfontosabb faktor: az auditív, a vizuális, a mozgásos, a társas, a csendes, az impulzív és a mechanikus. A szervezett tanuláshoz a rendszeresség, jó munkaszervezés a meghatározó. A lényeg, amire törekedtünk, a hatékony, önálló tanulás elsajátíttatása és a sikeres alkalmazás ellenőrzése. Természetesen a figyelem és memória fejlesztése is szerves része volt a tanulási kompetencia fejlesztésének. A kollégiumban nemcsak megismertettük a tanulókkal a különböző tanulási technikákat, hanem segítettünk megtalálni és begyakoroltatni a számukra leginkább megfelelőt, a tanórai felkészítés és a házi feladatok elkészítése során azt remélve, hogy sikeresen alkalmazzák majd további – felnőtt – életük során is.

Tanulóságos hat évet töltöttem a programban. Három csoporttal dolgoztam együtt. Háromdiplomás mestertanárként hagytam abba a pályát. Az eddigiekből is kiderült már, hogy a tanulásmódszertan volt a kedvencem. Miután megismertem a tanulókat, a saját személyiségüknek megfelelően próbáltam a tanulásukat segíteni. Nagy tapasztalat volt számomra, amit tudatosan alkalmaztam, hogy a gyerek mindig a tanárt jegyzi meg, nem a tantárgyat. Ezt a „törvényszerűséget” nagyszerűen visszaigazolták az ötéves találkozóra visszaérkező, volt AJKSZP-s csoport tagjai. Később majd arra emlékszik vissza, hogy a tanár mennyire volt ember, mennyire tudta megérteni, illetve milyen változásokat hozott az életében. A nevelési-oktatási folyamat kulcsa a csoportvezető tanár, az osztályfőnök, illetve az a pedagógus személy, akihez a tanuló érzelmi leginkább kötődni tud. Ugyanakkor a tanulók személyiségformálásához az egész kollégiumi pedagógus közösség kell, a nevelőtanárok sokszínűségével együtt.

Megfigyeltem, hogy a tanulás sikeressége és viselkedésük, szokásaik, leginkább a környezetükben lévő személyekből választott példaképük személyisége – ez lehet tudatos vagy érzelmi alapon kiválasztott – nagyon erőteljesen összefügg. A szóhasználatuk, szókincsük nagyon szegényes volt, beszédükben gyakran domináltak az alpári, vulgáris szavak. Ugyanakkor érzelmi intelligenciájuk nagyon magas volt ezeknek a gyerekeknek, és tisztában voltak a hátrányos helyzetükkel. Szerették a figyelmet magukra irányítani. Egymást akár fizikailag is félrelökve próbáltak a közelemben férkőzni, saját érdekeiket érvényre juttatni. Jellemző volt még körükben a fizikai, és a verbális agresszió, a másikon való uralkodás vágya. Mindezt figyelembe kellett vennem csoportvezetőként. Fontos volt a gyerekek családjával, a korábbi, általános iskolai osztályfőnökkel való kapcsolatfelvétel is. Hagyatkoznom kellett a csoporttagok elvárására, olyan célok kitűzésével, amelyek belátható távon elérhetők. Az is kiderült, ha a tanuló családjából még nem volt, aki szakmát szerzett, nagyon kétségessé vált a sikeres szakmunkásvizsga.

A sok kudarcélmény mellett természetesen voltak sikerek is. Az első csoportomnak nemrég volt az ötéves találkozója. A 18 tanulóból kilencen megjelentek. Örültek egymásnak, és szívesen emlékeztek vissza a kollégiumi évekre. Családos, dolgozó emberek, akiket elismer a munkahelyi közösség is. Önállóak lettek, véleményük van a világról. Nagyon nagy siker mindez. Volt közöttük, aki a program elején nagyon durván viselkedett, a végén pedig megköszönte, hogy szakmát szerezhett. Akadtak, akik két év rátanulással érettségi vizsgát tettek. Nagy változás állt be a személyiségfejlődésükben. Képesek lettek a közösségbe való beilleszkedésre, a társadalom elismert tagjaivá válhattak.

Tanulóim a kollégiumi és országos rendezvényeken is sikeresen szerepeltek. A betlehemes műsorukat – maguk készítette jelmezeikkel, installációjukkal – egy országos szakmai rendezvényen a Néprajzi Múzeumban is bemutatták.

Az AJKSZP-s csoportokat – a tanulókat és a csoportvezető tanárokat – úgynevezett „utazó” mentor tanárok is segítették a kollégiumban. A mentor, mivel távol lakott a kollégiumtól, alkalmanként vett részt egy-egy foglalkozáson, nem tudott bekapcsolódni közvetlenül a csoport életébe, a csoportvezető felé is csak közvetett információkat közölt. Úgy gondolom, mivel nem ismerte igazán a csoport belső kohézióját, szerkezetét, ennek a segítő munkának a gyakorlati jelentősége esetemben nagyon csekély volt. Ezt a tevékenységet jobban át kellett volna gondolni, és olyan személyre bízni, aki közelebb van a kollégiumhoz, jobban megismeri a csoportot, a csoportvezetőt, segítve annak mindennapi munkáját, szakmai fejlődését, előmenetelét úgy, hogy nem csak havonta egyszer látogatta meg a csoportot.

Véleményem szerint a program sikeresen teljesítette a mélyszegénységből kitörni szándékozó, a társadalom elismert, megbecsült tagjává válni akaró tanulók vágyát, esélyt adott a leszakadó, halmozottan hátrányos helyzetű térségekben élő gyermekek számára a szakmaszerzésre, továbbtanulásra. Megszüntetése – a társadalmi szakadék tovább mélyítése, a szakember hiány pótlásának nehezítése – nagy hiba, a döntés – a társadalom egészén kívül – megint csak a legszegényebb réteget sújtja elsődlegesen. Elhamarkodott lépés volt, a leginkább segítségre szorulókat fosztja meg a felzárkózás, a jobb életminőség lehetőségétől.

Sánta Mihály

2018. Nyíregyházi Állatpark – programhétvége

Szilágyiné Bánlaci Gabriella

A boldogságot hozó fülbevaló

Programfelelősként csatlakoztam 2019-ben az Arany János Kollégiumi- Szak- középiskolai Programhoz, miután az iskolából – Szolnoki SzC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola – az előző programfelelős elment. A felkérésnek nagyon szívesen eleget tettem. Gyorsan tájékoztam a programról, és elkezdtem gondolkodni, hogy miben tudnám segíteni a projektben résztvevő gyerekeket. Nem volt nehéz dolgom, tudtam mire van szükségük, mert az Útravaló programban már segítettem családokon, diákokon.

Munkám során a legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy a diákokat hogyan tudjam összehozni, szabaddá tenni egy-egy programra, mert vagy a gyakorlati munkahelyen dolgoztak, vagy családi gondjaik voltak. Szóval nem volt egyszerű feladat. A közös vásárlások, programok, kirándulások nagyon hasznosak voltak, mert akkor „kinyíltak” a gyerekek és sok mindent megtudtam róluk. Arra is rálátásom lett, hogy kinek miben tudok leginkább segíteni. Nagyon nehéz sorsuk volt egyeseknek, és majd megszakadt a szívem. Az viszont erőt adott, hogy az iskolavezetés mindenben támogatt és segített.

Az alábbi eset egy vásárlás alkalmával történt. Mondtam a diákoknak, hogy olyan, a mindennapokban hasznos dolgokat – pl. ruhaneműt – vegyenek, amire nagyon nagy szükségük van. Az egyik kislány egy kis bizsu fülbevalót szeretett volna mindenképpen megvenni, ami csupán néhány száz forintba került. Mondtam neki, hogy sajnos ilyet nem vehet. Sírva fakadt, és ragaszkodott hozzá, hogy mindenképpen ezt szeretné. Nem tudtam mit tenni, megvettem neki. A sztori vége az lett, hogy raportra kellett mennem, mindenki „elszámoltatott”, hogy miért vettem meg a fülbevalót? Az igazat

mondtam: mert ez volt a kislány vágya, kívánsága. Mit tehettem volna? Végül a programvezető a támogatás kifizetéséhez kellően megindokolta a vásárlást, így minden rendben lett hivatalosan is.

Mi a tanulság ebből? A kis dolgoknak néha sokkal jobban örülnek a gyerekek is, és a kislány nagyon boldogan vitte haza azt a pici kis fülbevalót. A program sok esetben elérte a célját, de voltak olyan helyzetek, amikor nem tudtunk segíteni. Sem én, sem a kollégium lelkes tanárai. Ezt kudarcként éltem meg. Az utolsó években már lecsökkent a diákok száma, hiszen új tanulók nem kerülhettek be a programba, mivel 2023 júniusában vége lesz. Nagyon sajnálom, hiszen sok mindent biztosítottunk a gyerekek számára. Korrepetálásokat, felzárkóztató foglalkozásokat, nem is beszélve a sok közös élményről, amiben részük volt a tanulóknak.

Az intézmény és a kollégium között is egyre jobb lett az együttműködés, miután átvettem a programfelelősi feladatot. Azzal, hogy a Szolnoki Szakképzési Centrumban Sipos Edina programfelelős koordinálta több középiskola AJKSZP-s feladatait az utolsó időkben, még egységesebbé, gördülékenyebbé váltak a megoldandó feladatok, programok, amihez az anyagi háttérrel is biztosították számunkra. Köszönet a közös munkáért mindenkinek!

Szilágyiné Bánlaci Gabriella

2019. Iskolai szakmai tanulmányút az ESAB- Mór Hegesztőanyag-gyártó Kft. üzemében

Torzsok Klára

Az utolsó évben sem hagyom el őket!

Pedagógus pályafutásom legjelentősebb részét az egészségügyi szakképzésben töltöttem. Az 1970-es/80-as években az volt a jellemző, hogy erre a szakterületre döntően vidéki, jó szorgalmú, munkára nevelt lányok jelentkeztek. Természetesen a tanulók között nagy százalékban voltak szociális hátránnyal és tanulási gondokkal küzdő fiatalok. Támogatásukat, felzárkóztatásukat az egész tantestület kiemelt feladatának tekintette. Így egyértelmű volt, örömmel csatlakoztunk a kezdetektől az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programhoz (AJKSZP). A program lehetőséget adott a sokoldalú fejlesztésre, a tanulmányi lemaradások kompenzációjára.

Már a program indulásakor tapasztalható volt tanulóink körében, hogy alapvető számolási lemaradásaik vannak az alpműveletek, mértékegységek terén, nehezen értik a feladatok szövegét is. Nyilvánvalóvá vált, ha ezt nem sikerül pótolni, sikertelenek lesznek, kudarcra vannak ítélve. Nem elegendő a számonkérés, az elmarasztalás, a hiányosságok hangsúlyozása. Ezért egyéni fejlesztési tervekkel, az alapok megerősítésével vágtunk a munkába. A pedagógus részéről ez pontos diagnózist és tervezett, célirányos fejlesztő munkát igényelt. A munka során a tanulók személyiségfejlődése látványos volt. Fokozatosan megtanulták, hogy képesek a kudarcok feldolgozására, a nehézségekkel való megküzdési képességük pedig folyamatosan javult. Elhitték, hogy ők is képesek eredmények elérésére.

Harmincöt évet töltöttem a hátrányos helyzetű gyerekek között. A segítségük iránti elkötelezettségem - ami az átlagnál jóval nehezebb pedagógiai kihívást jelent - onnan ered, hogy magam is ösztöndíjas voltam középiskolás koromban, fizikai dolgozók hátrányos helyzetű gyermekeként. A szüleim szakmunkások voltak. Apukám tűzikkovács, anyukám ápolónő. Sok mindent köszönhetek nekik. Megtanítottak dolgozni. Munkára nevelt falusi lányként nőttem fel, hagyományos értékekkel. Véleményem szerint három dolog

határozza meg az életünket: ki milyen családba születik, milyen iskolákba jár, és milyen kapcsolatai vannak. A szüleim mindvégig biztattak: – Kislányom tanulj! A tudást nem vehetik el tőled!

Szakmai végzettségeim okán – alapvégzettségem ápoló – az empátia, a segítség szándéka mindennapos és természetes számomra. Nagy bennem az érzékenység, a szolidaritás. Akkor kerültem kapcsolatba az AJKSZP-vel, amikor az egészségügyi szakképzést integrálták az újonnan létrejövő Szolnoki Szolgáltatási Szakközépiskolába. Már az elején, a 2007-08-as tanévben bekapcsolódtunk a kollégiumi programba. Szakmai igazgatóhelyettesként egyik feladatomból volt a programmal kapcsolatos valamennyi tevékenység, a programfelelős, az osztályfőnökök, a mentortanárok munkájának irányítása, a kollégiummal való kapcsolattartás. A kollégium és az iskola közötti együttműködés szoros, tartalmas volt. Az éves iskolai munkatervet minden esetben a kollégiumi programmal együtt állítottuk össze, melynek megvalósításáért közös felelősséget vállaltunk.

Nagyon sajnálom, hogy megszűnik a program. Arról volt szó, lesz majd hasonló utód program, de még nem hallottam pontos információt. Pedig a szükség egyre nagyobb lesz. Ha eddig sok szegény gyerek volt, ezután még több lesz. Az utolsó évben sem tudom elhagyni őket. Nyugdíjasként 2017-ben szereztem szakács szakképesítést. Az itt megszerzett szakmai számítás tudásomat az utóbbi években a felzárkóztató foglalkozásokon hasznosítom. Amikor a kollégiumvezető megkérdezett, hogy az arra rászoruló szakács, pincér, cukrász tanulók szakmai vizsgára való felkészítését segíteném-e a szakmai számítás tantárgy korrepetálásával, nagy kedvvel vállaltam el. Vezetőként magam is tudtam, mennyire nehéz a tanulókhöz módszertanilag helyesen közelítő, türelmes, az alapoktól kezdeni tudó szaktanárokat találni, mivel a középiskolai tanárok nem ehhez a felkészültségi szinthez szoktak hozzá.

Három cukrász tanulót korrepetáltam 2020-ban, sajnos mind a három megbukott. Ez a nagyon nehéz, koronavírusos időszak volt. Online módon tanultunk, személyes találkozás nélkül. Sokat küszködtem velük. Volt, aki a dolgozatírás alatt hívott fel a telefonján, hogy segítsék. Más pedig éjjel 11 órakor. A kudarcaim közé sorolom azt is, amikor beiratkozáskor azt láttam, jó fejű gyerek jött, de szenved a kötelezettségektől, a kollégiumtól, a gyakorlati munkától. Hiába biztattam, tartsál ki, két héttel vizsga előtt kimaradt. Vezetőként pedig gyakran a pedagógus kollégák megnyerése is nehéz volt ehhez a munkához.

A program sikerességével kapcsolatban úgy gondolom, hogy statisztikával, számokkal mindent ki lehet mutatni. Azt is, hogy esetenként a programot menet közben elhagyók száma túl volt a megengedhető mértéken. Természetesen ezt felfoghatjuk a program kudarcaként, de abban biztos vagyok, hogy az a gyerek, aki bekerült ide, és akár csak két hetet, vagy egy félévet itt töltött, minden egyes napon kapott valamit. Jó szót, olyan értéket, élményt, amiben neki sose lett volna része. Többször kérdezték tőlem: – Ti mindenkit felvesztek? – Igen, aki megfelel a feltételeknek – feleltem ilyenkor. Addig sem az utcán, az aluljáróban vannak. Nagyon sok szabadidős programot szerveztem. Moziba, színházba, koncertre, kirándulásokra mentünk közösen. Olyan helyekre, ahová sohasem jutottak volna el. Ezeknek a gyerekeknek a nagy része korábban Budapesten sem járt. Most befejeződik a program, én is elbúcsúzom.

Torzok Klára

Vatai Soma

Segítő program, valódi tettekkel

Egy teljesen új világ nyílt meg előttem, amikor 2013-ban elkezdtem dolgozni az Arany János programban, a mai Szolnoki SZC Vásárhelyi Pál Két Tanítási Nyelvű Technikumban. Akkor még nem voltam osztályfőnök, de már részt vehettem a programban lévő tanulók iskolai felzárkóztatásában, és ennek kapcsán a kollégiumi szakmai munkába is bekapcsolódtam. Jó érzés volt egy olyan csapathoz tartozni, ahol mindannyian a tanulók sikeres iskolai előmenetelén munkálkodtunk. Ezen túlmenően olyan módszertani ismeretekkel lettem gazdagabb, amelyeket később saját gyakorlatomban is hasznosíthattam.

Korábban a gyámügyi igazgatás és családsegítés területén foglalkoztam hátrányos helyzetű fiatalokkal és családjaikkal. Még azelőtt pedig ifjúsági referensként kapcsolódtam a mindennapi életükhöz. Nehéz és sokszor embert próbáló helyzetekben ismertem meg őket, ahol sokszor a kilátástalan étellel, a „mi lesz velem?” életérzéssel szembesültem, ami nagy hatással volt a szakmai munkámra. Már ekkor azt éreztem, jó helyen vagyok, rátaláltam a szakmai életutamra, és ha másokkal közösen összefogunk, csodákra lehetünk képesek.

A legnehezebb feladat az volt a programban, miként lehet érzékenyíteni egy egész iskolai közösséget a hátrányos helyzetű tanulók iskolai edukációja kapcsán, egyáltalán a szemléletformálásukat hogyan lehetne más irányba fordítani. Kezdetben nagyon sokszor tapasztaltam, hogy csupán általánosításokban tudnak egyes kollégák gondolkodni és nem akarják megismerni, hogy egy tanuló élete mögött milyen életút van. Mert ha ezt tudja az ember, teljesen más megvilágításba kerül az iskolai életük. Az évek múltával aztán a kollégiumi szakemberek áldozatos, bevonódó szakmai munkájuknak köszönhetően ez sokat változott. Lehetőséget kaptam arra, hogy tantestületi értekezleteken

mélyebben megismertessem a kollégákkal mind a programot, mind a gyerekek élet-helyzetét. Ezáltal tettem szert olyan mentor kollégákra is, akik valóban mentoráltak!

Munkám során a legnagyobb kudarcom egy végzős tanulómmal volt. Rendszeresen tanultunk együtt, értelmes lány volt. Az utolsó pillanatban azonban erősebb volt a család befolyásoló negatív – vagy nem negatív, de ez megítélés dolga – hatása, és a szakmai vizsga előtt elhagyta iskolánkat. Sokat gondolkodtam rajta: mit kellett volna másképpen csinálnom? Többet kellett volna a családdal beszélgetni? De van-e ehhez kompetenciám? Aztán évekkel később már felnőttként érkezett vissza az iskolánkba, hogy befejezze szakmai tanulmányait és ekkor azt éreztem, beérett a gyümölcs. Mert valamit mégis csak adtam, adtunk számára, ha most belátta a sok évvel ezelőtti érte való „harcaink” lényegét.

A programot abszolút pozitívnak tartom. Elfogult lehetek, de számomra mégis ez az egyetlen olyan program volt, amely nem csak anyagi oldalról kompenzálta a tanulók hátrányos helyzetét, de egész rendszerszemléletű szakmai beavatkozások során át való-sította meg előrelépésüket a tanulmányaikban is. Ebben a programban valódi szakmai mentorációk valósultak meg, valódi szakmai tettekkel. A kollégium a szó szoros értelmében rendszeres, ha kellett, napi szintű kapcsolatot ápolt velünk. Ez példaértékű volt, más-hoz nem hasonlítható! Folyamatosan volt lehetőség közös programokba való bekapcsolódásra is, ezt az iskolám is támogatta, szabad utat kaptam mindenben, ami a program célját szolgálta. *Brahmi Ilona* igazgató asszonnyal rendszeres munkakapcsolatom volt.

Számomra a mai napig felfoghatatlan a program berekesztése. Úgy érzem, sok-sok értékes, nehéz sorsú tanuló élete lett megpecsételve ezzel, és nem pozitív értelemben. Ez a program egy komplex szakmai háttérrel segítette a tanulókat és családjaikat az életben való sikeres boldogulás elérése érdekében.

A legkedvesebb emlékem egyike, amikor az osztályomból a programban résztvevő lányok meghívtak egy családi napra, és mérhetetlen szeretettel főztek nekem ebédet. Akkor sem és most sem tudok erre szavakat találni, mert ez egy lélektől- lélekig érzés volt! Itt érezhettem meg egy olyanfajta lelki kapcsolódást, amire az iskolában nem volt mód. Bensőséges beszélgetés, könnyek, sorsok, életek... ez mélyen megmaradt bennem, életemet végig kíséri ez az emlék!

Véleményem szerint a hátrányos helyzetű tanulók segítségénél nem feltétlenül a jelenlegi törvényi szabályozás a legjobb út. Mert a pénz csak egyfajta motiváció ezeknek a családoknak, ettől sokkal többre van szükség. Nem látom pozitívan az iskolákban a hátrányos helyzetű tanulókat elfogadó légkör megerősítését, hiányoznak azok a nem formális pedagógiai módszerek, amelyek azt a célt szolgálnák, hogy valós inklúzió valósuljon meg. Rengeteg szakmai tennivaló van a program megszűnése miatt, s talán egyszer majd újra indul, és mindent kezdünk előlről. Fontos volna a komplex iskolai érzékenyítés, mind pszichés, és módszertani szempontból is. Köszönettel és hálával tartozom a szolnoki kollégiumnak, hogy a csapatuk tagja lehettem, és megerősítettek abban a szakmai hitemben, hogy jó, amit csinálok, és nem szabad feladnom!

Vatai Soma

Bense Mariann

Nagy kaland volt, szép emlékekkel

Hálás vagyok, hogy részese lehettem az Arany János Kollégiumi – Szakközépiskolai Programnak. Ez egy nagy kaland volt, melynek során nagyon sok jó embert és tanárt megismerhettem. Ha visszagondolok a programban eltöltött évekre, csak jó dolgok jutnak az eszembe. Annak különösen örülök, hogy a kollégiumban ismertem meg a barátomat, a mostani férjemet. A kapcsolatunk már csaknem nyolc éve tart. Van egy hároméves kislányunk és egy féléves kisfiunk. A felszolgáló szakmában tettem sikeres vizsgát, majd elkezdtem az érettségire való felkészülést, de a munkavállalás miatt sajnos abba kellett hagynom. Kecskeméten kezdtem el dolgozni térszaktársaiként, később gépkezelőként foglalkoztattak. Jelenleg gyeseen vagyok. A férjem dolgozik értünk, amit nagyra értékelek.

Nyolcadikos koromban, a pályaválasztáskor, illetve a továbbtanulási beiratkozáskor ajánlották a kollégiumot, és az Arany János szakközépiskolai programot. Egyik unokatestvérem már bent volt a programban, és csupa jót mondott róla. Szereti nagyon – mondta. Nagyon fájdalmas érzésekkel költöztem be a családom miatt. Tudtam, ritkábban találkozunk majd. Vajon milyenek lesznek a szobatársaim? – ezen gondolkodtam. Szerencsére volt egy lány, akit már ismertem. Az alkalmazkodás nehéz volt, és kezdetben furcsa, hogy sokan voltunk együtt, akikkel tanulni kellett. Azonban az évek során teljesen hozzászoktam ehhez. A szobatársam viszont ugyanazt tanulta, mint én, így segíteni tudtunk egymásnak.

Főként a jó emlékeket őriztem meg a kollégiumról. De a csínytevésekre is „büszkén” tekintek vissza. Több sikerélményem is volt. Magyar és matematika versenyen vettem részt, első helyezett lettem olvasás- és szövegértésből. Kollégiumi rendezvényeken szíve-

sen voltam segítő diák, de szerepeltem is, ha kellett. Nagyon szerettem a programokat, mert ezeken ki lehetett engedni az „aznapi gőzt”. A két-három napos programhétvégén pedig összekovácsolódott a csapat. A tanulószobai foglalkozások kellemesen teltek, kivéve az utolsó tanévet, akkor már nem igazán kedveltem ezeket az órákat. Nagy segítség volt, hogy „állta” a program az étkezési és utazási költségeket, illetve ha jól tanultunk, vásárlási utalványt is kaptunk. *Sánta Mihály*, a kollégiumi csoportvezető tanárom, és a többi tanár is mindenben segített. Hálával tartozom ezért nekik is.

Sajnos van egy magánjellegű, szomorú emlékem is ebből az időszakból. Tizedikes voltam 2015-ben, amikor meghalt a tatám. Abban a tanévben nagyon sokat rontottam a tanulmányi eredményemen. Nagyon sajnálom, hogy megszűnik a program. Sok gyerekeknek ez jelentette a motivációt, nagy lehetőségeket felkínálva a felnőttkori élethez. Ezért végtelenül szomorú vagyok.

Bense Mariann

2019. Cyberjump Buda Trambulin Park – programhétvége

Czakóné Farkas Erzsébet

Sok jót átéltem, szerencsés vagyok

Annak idején a szolnoki ruhaipari középiskolában végeztem el a női ruhakészítő szakmát, ami ötéves képzési idejű volt. A szakma megszerzése után sajnós nem tanultam tovább, az akkori páromhoz költöztem, és elmentem az Aunde Kft.-hez, ahol autó ülészeteket varrtam. Másfél év után kismama lettem, 21 évesen szültem az első lányomat, aki 2023-ban lesz kilencéves.

Sok helyen dolgoztam – nem csak varrónőként –, ma már férjnél vagyok, és született még egy kislányom, aki most két éves. Saját kertés házunk van Szolnokon. Boldogan élünk, és nagyon örülök, hogy a program segítségével nagyon sok szép helyre eljutottam. Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program az utazásokon túl nagyon sok mindent adott nekem. Barátokat, jó tapasztalatokat. Sok segítséget kaptam a tanároktól is. *Heni nénitől, Anikó nénitől, Gyöngyi nénitől, Darázs tanár úrtól.* Amire legszívesebben emlékszem, azok a külföldi jutalomutazások, az Adriai-tenger. Most már külföldre nem jutnék ki. Nagyon szerettem a belföldi programhétvégeket, kirándulásokat is.

Amikor valamit nem értettem, nagyon nagy segítséget jelentettek a kollégiumi tanárgyi különórák, foglalkozások. A ruhatámogatás is sokat segített a helyzetemen, mert a szüleim sajnós nem tudtak volna ennyi pénzt ruhára költeni. Úgy gondolom, a program nélkül lehet, hogy nem sikerült volna tanulnom, szakmát szerezni. Egyik „felem” visszamenne a kollégiumba, de a másik itt maradna, hogy a sok emléket meg tudjam osztani a családommal. Már csak az emlékek miatt is jó lenne egy kollégiumi találkozót szervezni. Nem értek egyet azzal, hogy megszűnik a program, mert nagyon sok gyereknek elkelne ez a fajta segítség jelenleg is, amit én kaptam. Ezért nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy azt a sok jót átélhettem.

Czakóné Farkas Erzsébet

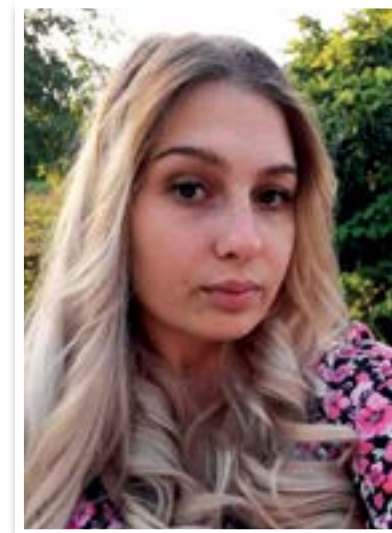

2019. Családi nap a kollégiumban

2019. Családi nap a kollégiumban

Hamar Adrienn

Életem legjobb időszaka volt a kollégiumi program

A Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium Bán Úti Tagintézményében laktam öt éven át. 2018-2022. között voltam kollégista. Cukrász szakon végeztem a Szolnoki SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskolában, majd a Baross Gábor szakképző iskola kétéves nappali tagozatán 2022-ben érettségi vizsgát tettem. Kissé nehéz volt, de sikerült csaknem négyes átlagot elérnem.

Eredetileg nem az Arany János programba jelentkeztem, csupán kollégiumi elhelyezést kértem a Baross úti Székhelyintézménybe. Az első félév végén – miután felajánlotta az iskolában *László Tibor* tanár úr, hogy átmehegtem a Bán úton működő programba – átjelentkeztem és 2018. januártól lettem programos tanuló. A barátnőmmel együtt mentem át, és ezzel a döntéssel életem eddigi legmeghatározóbb négy és fél éve vette kezdetét. Jó viszonyba kerültem a tanárokkal, és sok barátot szereztem. Két év után pedig a kollégiumi diákönkormányzat elnöke is én lettem.

Magáról a programról nyolcadik osztályban hallottam, de akkortájt a családommal egyetértésben nem terveztem az ide való jelentkezést. Amikor később átkértem magamat a programba, nem bántam meg, kellemes csalódást okozott. Nem nagyon zavartak a kötelező dolgok, utazni pedig mindig szerettem, ezért a programhétvégéken is szívesen maradtam a kollégiumban. Olyan szép és érdekes helyekre jutottam el, amiről sok gyerek csak álmodhat. A legemlékezetesebb a horvátországi tanulmányút volt tizedikes koromban, amikor a sós tengervízben fürödhettem. Nagyon szép emlék maradt. A kollégiumi „aranyász” címet háromszor is elnyertem.

A tanáraimtól is sok segítséget kaptam. Osztályfőnököm, *Jegesi Jácint* cukrász szakoktató versenyekre kísért. Első helyezést értem el a Pelikán Kupán, Tatán pedig segítő tanuló voltam. Az általam mentorált lány jó helyezést ért el. *Jegesi tanár úr* a mai napig sokat segít, bármilyen szakmai kérdéssel felkereshetem. A kollégiumi beilleszkedésemet na-

gyon megkönnyítette Kovács Anita csoportvezetőm. Mint „pótanyukám”, dicsért, szidott, mikor mire volt szükségem. Neki köszönhetem, hogy DÖK-elnök lettem. Bár ezt nem terveztem előre, de már az általános iskolában is szerettem szervezni, nyüzsögni. A kollégiumban további jó tapasztalatokat szereztem. A gyerekek bíztak bennem, többször is megválasztottak elnöknek, én pedig újszerű programokat találhattam ki. Ilyen volt a húsvéti csokitójas-keresés. Az utolsó „Gólyaavatót” teljesen egyedül szervezhettem. Mivel korábban sokan „féltek” a tréfás feladatoktól – olyan tanév is volt, hogy többen hazautaztak –, ezért a pontos idejéről nem szóltunk előre. A feladatokat pedig nagyon körültekintően találtuk ki, hogy jól érezzék magukat a ceremónia alatt. A „Ki mit tud?” szervezése volt a legnehezebb. Ebben Kerekes Henriett tanárnő segített. Éjszakánként néha alig aludtam, a programokon gondolkodtam. Szeretem a határaitam általában is feszegetni.

Amit nagyon sajnálok, hogy hiába tudtam a szakmát, a műhelygyakorlat alatt elvették a kedvemet a cukrászattól, olyan csúnyán beszéltek velünk. Ezért nem szívesen dolgoznék másik cégnél. A vizsgára való felkészülésben az osztályfőnökömmel gyakoroltam sokat. Magával a szakmával nem szakítok, egy kávézós- sütis vállalkozást szeretnék indítani, ahol foglalkoztatnék cukrászt is. A munka pénzügyi részét én vállalnám, ehhez szeretnék elvégezni egy kétéves pénzügyi szakot, utána pedig a mérlegképes könyvelői tanfolyamot. Esetleg egy rendezvényszervező szakképzettséget is hozzátennék. Ezt terveztem már három éve. Elhelyezkedni nagyon nehéz, folyamatosan nézem a munkalehetőségeket, de sajnos a legtöbb helyen falba ütök, mert 2-3 éves munkatapasztalatot kérnek. Kérdem én, honnan lenne ez, ha eddig tanultam? Ismeretség nélkül nem megy. Azt viszont látom, ahhoz hogy rugalmasan mozoghassak, a jogosítványt mielőbb meg kell szereznem.

A kollégiumban nagy segítség volt számomra a ruhapénz juttatás. Ha valaki jól tanult, több pénzt kapott, amit személyes szükségletei szerint elkölthetett. A kötelezően választható esti szabadidős foglalkozásokon való részvételhez azonban nem sok kedvem volt. Azért volt ez fárasztó, mert az iskolai órák után mindössze egy óram volt pihenésre, utána kezdődtek a kollégiumi tanulószobai foglalkozások. Vacsora után inkább kimenőre mentem. Viszont a jó tanulmányi eredményt elérőknek adható szobai tanulási lehetőségnek örültem, mert a szövegértelmezéshez nekem csendre volt szükségem. Szerencsére jó szobatársaim voltak, akik nem zavartak. A kollégiumi csoportból többen is kimaradtak. Legtöbbször csak maguknak köszönhették, nem tanultak rendesen, és rosszul viselkedtek. Ők nem kaptak pénzt, nem jöhettek programhétvégére. Nekem is volt nehezebb korszakom, de átvészeltam. Korrekt volt a kollégium. „Ha teszel érte, akkor kapsz támogatást!” – ebből indultak ki. A többség élt is a lehetőséggel. Az utolsó évben jó kis csapat lettünk! Sajnos elvesztettük azokat, akik nem így gondolkodtak. A rosszak kihullottak, a jobbak maradtak. Életre szóló barátságok születtek. Nekem szerencsém volt, mert a kollégiummal szembeni kezdeti ellenérzés után otthon támogattak mindenben, látták, hogy jó helyen vagyok. Ma már büszkéek rám, arra, amit elértem.

Sajnálom, hogy véget ér a program. Mindenhol vannak, lesznek is hátrányos helyzetű gyerekek. A rászoruló fiatalokon úgy segítek, hogy a régi plüss játékaimat, a kinőtt ruhákat rendbe teszem, és odaadom nekik. Átérezem, mit élhetnek át, amikor mosolyt látok az arcukon. Másoknak is szólok, van-e felesleges dolguk, hogy ezzel is örömet tudjanak adni. A lelkemnek is jobb egy kicsit, hogy tudtam segíteni.

Hamar Adrienn

Nagy Gréta

Építem, fejlesztem az üzletemet

Számomra már nem volt újdonság az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Program, mert előttem egy évvel a testvérem, Nagy Márta is bekerült a programba. Amikor elkísértem őt egy nyílt napra a szolnoki kereskedelmi szakképző iskolába, akkor hallottam vele együtt először erről a lehetőségről. Jól emlékszem, mennyire aranyosak, és kedvesek voltak a kollégiumi tanárok, akik bemutatták a programot. Az általános iskolából 2011-ben ballagtam el, és amikor mesélt nekem Márta a kollégiumi, az iskolai életről, már biztos voltam benne, hogy ezt én sem szeretném kihagyni.

Ruházati eladónak tanultam, majd intenzív tagozaton megszereztem az érettségit. Ezt követően pedig a kozmetikus szakmát tettem le. A második szakmám kitanulása után rögtön vállalkozást indítottam. Jelenleg is építem, fejlesztem az üzletemet, tanfolyamokra járok és folyamatosan tanulok. Öt év párkapcsolat után 2022-ben férjhez mentem. Egy nagyon szerető és támogató családba kerültem, akik mindenben segítenek. Jelenleg a családalapítás és a házfelújítás időszakában vagyunk.

A kollégiumi lehetőségnek nagyon örültem, mert új közösségbe kerültem. Mindig is szerettem új emberekkel megismerkedni, különösnek találtam, milyen lehet idegekkel együtt élni, aki nem a családod. Mint kiderült, eléggé izgalmas. Szerencsére olyan szakmát választottam, amit imádtam, ezért nem kifejezetten volt nehézségem a tanulás során. A tanulmányi eredményem miatt tanulhattam a kollégiumi szobámban, a saját tempómban. A gyakorlati munkahely és az órarendi beosztásom miatt elég sűrűn csak vacsorára érkeztem vissza a kollégiumba, ezért inkább csak másnap délelőtt jutott időm a tanulásra. Ha nem értettem valamit, vagy elakadtam, mindig akadt olyan nevelőtanár, aki szívesen segített.

Vágó Ferencné Rozál néni volt a csoportvezető tanárom, akinek első évben Kovács István tanár úr is segítette a munkáját. Rozál néni ízig-vérig tanító személyiség volt. Akkor dicsért, amikor kellett, és akkor szidott össze, amikor megérdemeltem. Mindig lehetett rá számítani, akár iskolai-, akár magánügyben volt problémám. Következetes és szerető nevelőnk volt, nem majomszeretettel fordult felénk, ami a mi javunkat szolgálta. Nagy szerencsénk volt vele, mert mindig a legtöbbet hozta ki belőlünk, de el is várta a legjobb teljesítményt. Nagyon sok műsoros fellépésre készültünk vele. A programhétvégéket is nagyon szórakoztató, tartalmas foglalkozásokkal tervezte meg. Nem csak a kollégiumban, az iskolában is nagyon segítőkész volt mindenki. Az ottani tanárok is partnerek voltak és mindenben támogattak. Ellenőrizték, rendben vannak-e a dolgok körülöttem. Nagyon bensőséges viszony alakult ki köztünk, jobban megértettek, és figyeltek rám.

Úgy gondolom, az a segítség, amit a program nyújtott egy halmozottan hátrányos gyerekeknek, bőven túlmutatott azon, amit remélhetett. Amit a testvéremmel kaptunk azokban az években, az akkor nagyon nagy dolog volt édesanyánknak is. Az utazás és lakhatás, a napi három étkezés biztosítása a gyermekeinknek. Akkor ezek egyértelműnek tűntek, de most egyre inkább látom, mekkora terhet jelentenek egy-egy családban. Az már csak ráadás volt, hogy évente kétszer ruhapénzt is kaptunk, és gyönyörű helyekre utaztunk. Aki odatette magát és tanult rendesen, azt mindig megjutalmazták valamivel.

Szomorú vagyok, hogy nem lesz több gyermek, aki átélheti azt a miliót, amit a program adni tudott, amiért nem is lehetünk eléggé hálásak. Nagyon nehéz a mai helyzetben megteremteni a továbbtanuláshoz szükséges hasonlóan jó anyagi feltételeket. Sajnos azoknak a gyerekeknek, akiknek ez a program létre lett hozva, nem az a legnagyobb bajuk, hogy milyen ruhát vegyenek fel, hanem az, hogyan jutnak el az iskoláig, és ehetnek-e napi háromszor. Remélem, valamilyen formában megtalálják rá a módot, hogy a reménytelen helyzetből kitörni vágyó fiatalokat ezután is támogassák.

A szolnoki kollégium és a kereskedelmi szakközépiskola mindig egy kitüntetett helyen lesz a szívemben. Életem egyik legtartalmasabb és legszerencsésebb időszaka volt. Szerettem a kollégiumban élni és az iskolában tanulni. Jó voltam abban, amit csináltam és meg is kaptam érte a dicséretet. Lehet, hogy apróságnak tűnik, de a sikerekre emlékszik leginkább az ember. Ahogy ezeket a sorokat írom, eszembe jutnak az átélt helyzetek, szép pillanatok. Örülök neki, hogy részese lehettem a programnak. Jókora voltam jó helyen. Köszönök mindent!

Nagy Gréta

Nagy Márta

Nyaralás a Fülöp-szigeteken

Büszkén mondom, hogy magabiztos, temperamentumos, határozott embernek tartom magamat, ezért tartok ott az életben, ahol vagyok. Amikor felszolgálóként végeztem a kollégiumi szakiskolai programban, kacérkodtam a gondolattal, hogy rátanulok még, és leteszem az érettségi vizsgát. Azonban a gyakorlati munkahelyemen – a szolnoki Tisza-parton, a Galéria étteremben – olyan jól éreztem magam, mintha egy kis családban lennék. Ezért ott maradtam, és elkezdtem dolgozni. Két év múlva ugyan mégis csak elkezdtem az érettségire való felkészülést, de az első év után abba is hagytam.

Külföldre mentem inkább dolgozni az akkori barátommal, mert anyagilag így jártam jobban. Szinte semmi angol tudással indultam el a Jersey-szigetre, ami a La Manche-csatornában, az észak-franciaországi partokhoz közel fekszik. Húszéves voltam, ott „nöttem fel”, ott váltam felnőtté. A sziget nagyon szép, biztonságos hely London és Franciaország között, harmadik tagállambeli országnak számít. Hat évig voltam ott felszolgáló. A külhoni munkát azért vállaltam, hogy saját családi házam legyen, amit idehaza meg tudok venni majd a félretett pénzemből.

A jelenlegi párommal – akivel a szigeten ismerkedtem meg – két éve vagyunk együtt, és most azért jöttünk haza a család, a barátok meglátogatása mellett, hogy a házvásárlást is lebonyolítsuk. Egy-két hónapig pihenünk itthon, közben elmegyünk nyaralni a Fülöp-szigetekre, utána Skóciát vesszük célba. Úgy tervezzük, hogy két év múlva végleg hazajövünk, de előtte még Floridába is szeretnék kimenni, végigdolgozni legalább egy szezont. Aztán végleg hazaköltöznénk a családalapításhoz. A felszolgáló szakmában odakint a minimálbérből is kényelmesen meg lehet élni, még pénzt is félre lehet tenni, és marad elég a megélhetésre, pihenésre. Tavaly például Mexikóban voltam. Nagyon jó érzés az a tudat, hogy úgy tudok most is itthon lenni hónapokon át fenntartva magamat, hogy nem szorulok másra.

Magamról a legfontosabbak: Szolnokon születtem, majd Mezőtúrra költöztünk. Kicsi gyerek voltam, amikor édesapám elhalálozott. Nevelőapával éltem együtt tíz éven át, ami nagyon nehéz időszak volt. Ezután Törökszentmiklóson, majd egy Karcag melletti anyaotthonban is laktunk. Több helyen jártam általános iskolába, végül Karcagon fejeztem be a nyolcadik osztályt. Az Arany János program sokat segített a családomnak. Az utazási költségek támogatása alanyi jogon járt, de a személyes szükségletű napi cikkek – legyen az egy hiányzó pulóver, vagy nadrág – megvásárlására adott utalványokat már „ki kellett érdemelni” jó tanulással, közösségi vállalásokkal. Ez nagyon jól motivált a tanulmányi munkában.

Elég sok probléma volt velem, kezdetben nem szerettem bejárni a kollégiumba. Szerencsére a csoportvezetőm, *Berényi Ildikó* tanárnő „addig rugdosott, hogy ott tartson”, hogy végül sikerrel járt, amiért hálás is vagyok. Egyébként Ildikó nénire mindig lehetett számítani, mindenben segített. A tanulószobát nem igazán kedveltem, nem szerettem úgy tanulni, hogy sokan vannak körülöttem. Mire aztán utolsó éves lettem, az eredményeim miatt jutalmul, a kollégiumi szobámban tanulhattam önállóan. A tantárgyi segítséget is, amit kaptam – főleg angolból –, így utólag már nagyra értékelem. Nagyon kell a biztatás, motiválás egy 14 éves gyereknek, erre később mindenki rájön, ahogy egyre inkább idősebb lesz. A programot elég nehéz időszakban szüntetik meg, amikor azon kell gondolkodni a szülőknek, hogy tudok-e új cipőt venni a gyerekeknek, vagy inkább enni adjak neki? Ezért szomorú vagyok.

Nagy Márta

2020. Kollégiumi farsang

Nagy Richárd

Jó társaság lettünk a végére

Velünk kezdődött a program 2007-ben, ami egy izgalmas útkeresés volt négy éven át. Teljesen új volt, nem csak nekünk, a tanároknak is. Volt egy protokoll, ennek sok részletéről kiderült, hogy nem működik, felesleges. Volt egy menetrend, amivel próbálkoztunk, tanárok és diákok szinte napról- napra együtt alakítottuk a programot. Emlékszem, az elején borzasztóan gyűlöltük a tesztek, szinte megalázónak tartottuk. Később jött egy mentálhigiénés szakember, vele sokat beszélgettünk, nagyon jó volt. Az első év nehézségei után egyre jobb lett, a negyedik évre pedig már nagyon jó társasággá váltunk. Szerintem közrejátszhatott ebben az is, hogy a csoportlétszám lecsökkent, és csak az elhivatott diákok maradtak bent a programban.

A Békés megyei Ecsegfalváról indulva – ahol felnőttem – mindenáron kollégista akartam lenni. Ezért jelentkeztem a szolnoki kollégiumba. Beköltöztem a Baross útra, és egy hét múlva mondták, hogy indul ez a program, szeretnék-e részt venni benne? Adtak egy papírt, vigyem haza, beszéljem meg otthon. Talán a második voltam a kollégiumban, aki rábólintott: kérem a papírt. A családom mellém állt a döntésben, akkortájt két felnőtt bátyám már katona volt, édesanyám varrónőként, apukám traktorosként dolgozott. A program nagy anyagi segítség volt a szüleimnek az ingyenes kollégiummal, a távolsági és helyi járatos buszbérlettel, az ingyenes étkezéssel, a negyedévente kapott vásárlási utalványokkal. A programhétvégék, az utazások, a színház- és mozi látogatások a világlátásomat segítették. A külföldi utak csak az első évben jártak alanyi jogon, később már nagyon meg kellett érte dolgozni. A tanulmányi átlagtól, és a közösségi vállalásoktól függött. Így jutottam el Bécsbe, Aradra, Horvátországba és Szlovéniába. Különösen az utóbbi út vált nagyon kedves emlékemmé. Ha éppen nem utaztunk el hétvégén, csak Szolnokon maradtunk, akkor is teljes ellátást kaptunk. Az étkezésen túl sportolhattunk, moziztunk, sok érdekes programot szerveztek nekünk. Teljesen jó volt. Mindez sokat jelentett a személyiségünk fejlődésében.

A kollégiumi együttélést külön meg kellett szokni. Három szobaközösségben is voltam, végül a negyedikbe beilleszkedtem. A programosok általában egy szobában laktak, én kivétel voltam. Kissé különc módon viszonyultam mindenhez. Talán az életkori sajátosságból is adódott, hogy – akár a korosztályomban – bennem is volt lázadás. De igényes is voltam a szobatársaim viselkedésével szemben. Akik kulturálatlanok voltak, azoktól elhatárolódtam. Sajnos ezek a tanulók megmértelyezték a környezetünket. Úgy emlékszem, csaknem általános megvetés övezte miattuk a programot, a diákok részéről. Egy kalap alá vettek bennünket, holott nem érdemeltük meg. Volt ebben persze irigység is, a kapott juttatások miatt. Amikor a „problémás” személyek „ki lettek iktatva”, javult a helyzet – és a megítélésünk. Persze mi sem mindig könnyítettük meg a tanáraink dolgát. Utólag is elnézést kérek, ha nem jól viselkedtünk. Mindig kellemes emlékként gondolok a kollégiumra.

Két év elméleti és két gyakorlati év után karosszerialakatosként végeztem. A Jász-kun Volánál voltam gyakorlaton. Ikarus autóbuszokon dolgoztam. Amikor látok egy ilyen járművet, ma is félmosollyal megyek el mellette. A mai napig nem értem, miért ezt a szakmát választottam!? Senki nem befolyásolt benne. Nem gondolom, hogy egy 14 éves gyerek komolyan el tudja dönteni, hogy mi legyen. A választásomat elfogadták otthon, mert tudták, hogy szeretem az autókat. De melyik fiú nem szereti? Szöszmötölős voltam, nem szerettem kidobni semmit, amíg meg lehetett javítani. A tanulás nem okozott nehézséget. A kézügyességem is meg volt hozzá. Egy kalapács kéziszerszámokkal való elkészítése volt a mestermunkám. Jól sikerült, hazavittem, apukám pedig beedzette, benyelezte. Sokáig használta. Már én vagyok az őrzője, a szerszámosládámban van. Szép emlék.

A szakma megszerzése után nagy útkeresésbe kezdtem. Egyéves „kikacsintás” következett a továbbtanulás irányába. Egy kéttannyelvű rendészeti iskola nappali tagozatára jelentkeztem. Jó lett volna, csak a motiváció hiányzott. Rájöttem egy év után, hogy nem kell erőltetnem. Mivel a kollégiumi évek során belekóstoltam a nagyobb szabadságba, nem szerettem volna otthon maradni tovább Ecsegfalván. Hirtelen ötlettel vezérelve elköltöztem Tatabányára, mert munkát vállaltam a közelében lévő bicskei húsüzemben. A vállalkozás biztosította a lakást, a bejáráshoz szükséges szolgálati autóval együtt. Az ott töltött öt év nagyon jó tapasztalatszerzést jelentett. Függetlenedtem. Mivel időközben megismerkedtem a Karcagon élő kedvesemmel, kéthetente hazajártam Ecsegfalvára, illetve Karcagra. Fura kettősség alakult ki az életemben. Szerettem Tatabányán lakni, de vágytam haza is, az Alföldre. Mivel szépen, lassan kezdett becsődölni a munkahelyem, és a juttatásaimat is szűkítették egyre- másra, nem volt értelme Tatabányán maradnom. Felmondtam. Hazajöttem Karcagra. Irodai pozíciót vállaltam egy helyi raktárközpontban, ahol áruleadó vagyok. A logisztika mindig érdekelt, ezért nem esett nehezemre a munkahely-váltás. Megnősültem. Egy hároméves kisfiunk és ikreink is vannak. Kislány és kisfiú. Egyévesek lesznek hamarosan.

A program megszűnésén nem lepődtem meg nagyon, de elkeserítőnek tartom, hogy éppen a rászoruló családoktól veszik el a gyermekeik – sokrétű juttatással, támogatással kiegészített – ingyenes taníttatásának lehetőségét. Akkor, amikor egyébként is sok a baj. Újabb megszorítások, tanártüntetések és az egyre növekvő infláció van napirenden.

Nagy Richárd

2020. Kollégiumi farsang

2020. Családi nap a kollégiumban

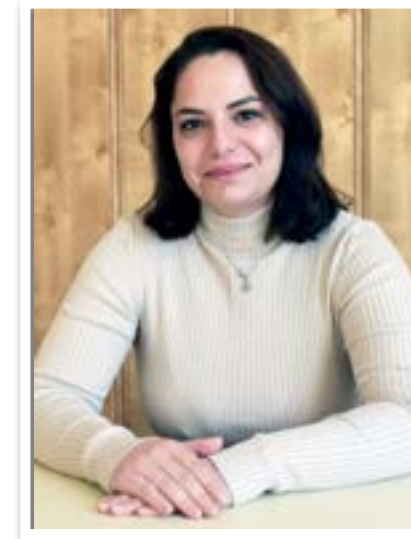

2020. Családi nap a kollégiumban

2021. Szolnoki kalandpark – programhétvége

Nyerges Klaudia

Nem hagytak elkallódnni a tanárain

Ledöbbsentem, amikor meghallottam, hogy megszűnik a program. Nekem nagyon sokat jelentett. Nem csak a sikeres szakmatanulás, és utána a Petőfi Sándor technikum két éves intenzív tagozatán megszerzett érettségi vizsga miatt, de azért is, mert nem kaptam hátrányos megkülönböztetést csak azért, mert roma vagyok. Ezt nem tudom, de nem is akarom letagadni. A romák között nem vagyok eléggé roma, a magyarok között pedig nem vagyok eléggé magyar, de ez sosem volt probléma számomra. Leginkább nem volt az, a négy éven át tartó Arany János programban. Ezért is mondok véleményt, mert úgy érzem, ezzel tartozom a kollégiumnak, és az iskolámnak. A felkérést köszönöm, bármikor visszajövök a jövőben is, ha beszélhetek az Arany János szakiskolai programról.

Rengeteg jó emlékem van. A máig tartó barátságok, a diáktársakkal való összekovácsolódás. Itt találtam rá a két legjobb barátnőmre, Nagy Márti és Szekeres Erzsébet személyében. Őket is a programnak köszönhetem. Berényi Ildikó tanárnő, a kollégiumi csoportvezetőm olyan volt, mintha a második anyukám lett volna, akár csak Ladár Edit, az iskolai osztályfőnököm. A Petőfi Sándor iskolában pedig Gazdagné Lados Zsuzsa osztályfőnököm ugyancsak pótanyukám lett. Nagyon jó tanáraink voltak. Darázs Tibor programfelelőssel együtt egyengették az utamat, hogy ne kallódjam el. Sok programot szerveztek nekünk, a kultúrával, történelemmel is foglalkozhattunk. Szívesen sportoltam. Kézilabdáztam, fociztam, futókorre jártam. Országos sportversenyre, a Kolimpiára is elvittek. Az eredményeim miatt külföldi tanulmányutakon is ott lehettem. Egyébként „nagyszájú” voltam, de imádtam mindenkit.

Az életkörülményeim által lettem jogosult a programra. Ami emberileg különösen megérintett, hogy én is, mint a legtöbb programos diák, sok gyerekkori traumán átesem, de már a kollégiumban megkaptam a lehetőséget a segítő beszélgetésekkel ezek fel-

dolgozására. A traumák leküzdése nekem végtelenül hosszú ideig tartott. Már nagyon boldog vagyok, mert úgy érzem, hogy 2022 októberében sikerült ennek a „hosszú útnak” teljesen a végére érnem. Sokat költöztem a gyerekkoromban. Az általános iskolát öt különböző helyen elvégezve, megjártam a hadak útját. Kaposváron születtem 1994-ben, a városhoz közeli Gigében nevelkedtem 11 éves koromig anyukámmal, *Orsós Katalinnal*, és apukámmal. Amikor elváltak, anyukámmal, a két testvéremmel, *Eszterrel* és *Imrével* Szolnokra költöztünk. *Levente*, a legkisebb öcsém 2014-ben született. Ekkorra megtanultam a tiszteletet, becsületességet, alázatot anyukámtól, és apukámtól is, akik tiszta szívvel, őszintén neveltek.

Azért választottam hivatásul az ápolási asszisztensi szakmát, mert az általános iskolai napköziben az egyik osztálytársamnak eleredt az orra vére, ami olyan hatással volt rám, hogy a magam módján próbáltam neki segíteni. Már ekkor, a pályaválasztás előtt eldöntöttem, hogy egészségügyi dolgozó leszek. Ezután természetes módon következett a szolnoki négyéves szakiskolai képzés a kollégiumi programban. Az iskola az Abonyi úton volt, én pedig a Tiszaparti kollégiumban kaptam elhelyezést.

A szakmaszerzés után megélhetési, anyagi okok miatt 2016-ban kiköltöztem Angliába, ahonnan 2020-ban hazajöttem. Magyarország az én hazám, nem kívánok a jövőben elmenni innen. Jelenleg Törökbálinton dolgozom, mint ápolási asszisztens. Szeretnék köszönetet mondani minden tanáromnak, és minden szakembernek, aki a programban foglalkozott velem, segítve ezzel a tanulmányaimat, bővítve az ismereteimet, és példát mutatva az egészséges életmód gyakorlásából. Ez által magabiztosan léphettem ki a „nagybetűs életbe”.

Nyerges Klaudia

2022. Kollégiumi Ki? Mit? Tud?

Puzsoma János

Van munkám - „sínen” vagyok

Hegesztőként végeztem 2011-ben a szolnoki – akkori nevén – Halmazottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programjában. Nyugodtan kijelenthetem, nem volt rossz szakmaválasztás, és eddig minden munkahelyemen megálltam a helyemet. Öt évig a Stadler vasútjármű-gyártó cégnél, újabb öt évig pedig a szintén szolnoki McHale Hungária Kft.-nél dolgoztam. Az utóbbi helyen voltam tanuló is, ahová már korábban is visszamehettem volna, mert az iskolai gyakorlati évek során mutatott hozzáállásommal nagyon meg voltak elégedve. Mindkét munkahelyen sokat tanultam, hasznos tapasztalatokat szereztem, ami úgy gondolom stabil alapot jelent majd a további munkavállalásaimhoz is. Azáltal, hogy „pisztolyt keveset fogtam”, vagyis nem kézi-, hanem robothegesztőként foglalkoztattak, egyfajta továbbképzésben is részesültem.

A szakmunkásvizsga után elkezdtem ugyan az érettségire való felkészülést, de időhiány és a kétműszakos munkabeosztással járó elfoglaltság miatt ezt abbahagytam. Tanítási napok maradtak ki, nem tudtam folyamatosan járni az oktatásra, illetve egyéb problémák merültek fel a továbbtanulásomnál. Időközben persze rájöttem, hogy mégis csak kellene az érettségi vizsga, ha a jelenleginél komolyabban szeretnék a hegesztő robotokkal foglalkozni. Most azonban az anyagiakra, a pénzkeresetre koncentrálok. Munkát mindig találok, ezzel nekem nincs gondom. Immár másodszor éppen Németországba indulok a napokban, CNC burkolatokat készít az a cég, ahová hegesztőként készülök. Az utóbbi egy évben tettem egy kis kitérőt. Tavaly decemberig – amíg be nem zárt a vállalkozás – egy német cégnél voltam targoncakezelő, majd hazajöttem. A januári pihenő után egy itthoni cég alkalmazott ipari festőként. Magasfeszültségű villanyoszlopokon dolgoztam Ausztriában, Németországban és hazai városokban. Az alpinista munkával újabb tapasztalatokat szereztem. Most ismét Németország következik, hiszen nekem és a családomnak sem mindegy, hogy „mennyi az

annyi”. Két gyermekem van, a kisfiam ötéves, a kislányom két éves. A feleségem vállalkozó, jogvédelemmel foglalkozik. Úgy gondolom, „sínen” vagyok a magánéletemben is.

A program a kollégiumi lakhatással nagyon sokat segített, mert Abádszalókról nehéz lett volna naponta bejárnom Szolnokra. Ez a lehetőség megkönnyítette a dolgomat. Magát a programot a szolnoki középiskolában ajánlották, ott hallottam róla. Ha jól emlékszem *Brahmi Ilona* asszony tartott nálunk egy tájékoztatót, kaptunk egy kérdőívet is. Nagyon új program volt, kezdetben „sodródtunk az árral”, a kollégiumi csoportvezetővel, a nevelőtanárokkal együtt. A Bán útra költöztem be, onnan vittek át a Baross útra az első hét után azokkal, akiket még beválogattak a projektbe. Nagyon szép helyekre eljutottam a programhétvégéken, és sok hasznos dolgot tanultam. A havi utazási bérletek, az étkezés térítése, a cipő- és ruhavásárlások sok terhet levettek a szülők válláról, de a tanulmányi segítség is jól jött. Matematikából például *Varga Csaba* tanár úr korrepetált, de a többi kollégiumi nevelő is segített a saját szakterülete szerint. Ki mihez értett, abban segített.

Persze a kollégiumi kötöttségek alól próbáltunk kibújni, mert a privát szabadidőre igényt tartottunk. Az esti kimenő pillanatok alatt elszaladt. Néha nagyon körbe kellett magyarázni, miért akarunk egyes foglalkozásokról távol maradni, ami nem volt egyszerű. A kollégiumban szerettem a futókört, végig jártam a négy év alatt. Két félmaratonot is teljesítettem, akkor nagyon jó kondícióban voltam. Az első két év elmélet, iskolai tanulás volt, a következő két év pedig gyakorlatos. Ez volt a nehezebb, két nap iskola, három nap munka a gyakorlati helyen. Próbáltunk lazítani, de a kollégiumban azért mindig tudták hol vagyunk, a heti órarendet, a munkahelyi beosztást ugyanis előre le kellett adnunk. Úgy gondolom, ha nem segített volna a program, akkor sokkal nehezebb lett volna szakmát szerezni. Ha nem szüntették meg, nagy segítséget jelentene a jövőben is a nem tehetős szülőknek.

Puzsoma János

2023. Az utolsó AJKSZP-s csoport Budapesten a Csodák Palotája előtt

Suki Anita

Imádtam minden pillanatát!

Az Arany János Kollégiumi- Szakközépiskolai Programot egyik ismerősöm ajánlotta 2014-ben, aki akkor már programos tanuló volt. Ezen kívül unokatestvéremtől is hallottam róla. Nagyon izgatottan vártam, kíváncsi voltam, hogy milyen lesz. Nem csalódtam! Imádtam minden pillanatát a kollégista éveimnek.

Örültem, hogy sikerült megszerezni a szakács szakmai végzettséget. A kollégiumi beilleszkedéssel nem volt problémám, az eltelt évek alatt sem adódott különösebb nehézségem, ha mégis volt valami, azt a kollégiumi csoportvezetőmmel megoldottuk. A tanuláshoz is megkaptam tőle, de a többi kollégiumi nevelőtől is a szükséges segítséget. Az anyagi, pénzben juttatott támogatás is nagyon jól jött a családomnak. Ilyen volt az ingyenesen biztosított havi utazási bérlet.

A kollégiumban nagyon szerettem a csoport-, és a sportfoglalkozásokat, a programhétvégéket. A program megszüntetését nem tartom jó döntésnek, mivel vannak, és lesznek is még olyan gyerekek, akiknek ez a program hatalmas lehetőség lenne az életben. Sokan a nehéz anyagi körülmények miatt nem tudnak továbbtanulni és ez a program erre is lehetőséget nyújtana a számukra. Nagyon sokféle emléket őrzök. Imádtam a karácsonyi műsorokat, a színházi előadásokat, a programhétvégéket, a sporteseményeket. Mindezekre nagyon jó visszagondolnom.

Suki Anita

2023. Kollégiumi teremfoci bajnokság a Gyermekváros utcai tagintézményben

2023. Ballagási tablókép a Bán úti tagintézményben

FOTÓALBUM

Volt egyszer egy AJKSZP

2007 – 2023.

2009. Fekvenyomó verseny a Bán úti tagintézményben

2011. Maraton váltó futóverseny Budapesten: Szendi Péter, Karkus Mátyás, Hatvani Imre

2010. Siófok, utcai futóverseny - Karkus Mátyás felemelt kézzel

2012. AJKSZP tanévzáró kiskonferencia Szolnokon – jelenet a tanulók műsorából

2012. AJKSZP pedagógusnap

2012. Siófok, szezonzáró félmaraton futóverseny

2012. AJKSZP pedagógusnap

2013. Tisza-tó, programhétvége

2013. Tisza-tó, programhétvége

2015. Éremeső a siófoki futóversenyen. Balról jobbra: Korcsok József, Csorvási Attila, Temesvári Márk, Csirke János, Oláh Pál, Gálik András, Kánya Zoltán

2015. A játékos „Gólyaavató” egyik jelenete

2015. Karácsonyi ünnepség a Bán úti tagintézményben

2015. Karácsonyi ünnepség a Bán úti tagintézményben

2015. Pénzügyi ismeretek foglalkozás a „Pénz 7” tematikus héten a Bán úton

2015. Korcsolyázás a jászberényi fedett jégpályán

2015. Iskolai szakmai kirándulás a Hortobágyra

2016. Kerékpártúra a Szolnok- tiszaligeti horgásztóhoz

2016. Pedagógusnapi rendezvény a Bán úti tagintézményben

2016. Kolimpia, országos sportvetélkedő, Kiskunfélegyháza

2016. Felkészülés a sárkányhajózásra Szolnokon

2016. Sárkányhajózás Szolnokon, a Tisza belvárosi szakaszán

2016. Látogatás a szolnoki Vadasparkban

2016. Családi nap a kollégiumban – jutalmazás az ügyességi vetélkedő után

2016. V. Toldi-tusa a Bán úton – a szolnoki versenyzők tablóképe

2016. V. Toldi-tusa országos verseny a Bán úton

2016. Iskolai tanulmányi kirándulás az Országházba

2016. V. Toldi-tusa – a szolnoki Tasi Adrián 1. helyezett (Toldi) egyéni összetettben

2017. Látogatás a budapesti Magyar Vasúttörténeti Parkban

2017. Dobogásaink a rendőrségi tehetségkutató megyei döntőjén.
Balról jobbra: Nagy Zoltán Vilmos felkészítő tanár, Mága Alex, Mága Dávid (gitár),
Tasi Adrián (vers), Csirke János (ének)

2017. Családi nap jutalom átadása

2017. Családi nap játékos- ügyességi vetélkedővel a Bán úton

2017. Családi nap játékos- ügyességi vetélkedővel a Bán úton

2017. Gyöngyös- Sástó, Oxygen Adrenalin Park

2017. Tiszapüspöki, település bemutatás programhétvégén

2017. Gyöngyös- Sástó, Oxygen Adrenalin Park

2017. Te Szedd! hulladékgyűjtés a Tisza-parton

2018. Túlélőtábor a Börzsönyben, kötéltechnika

2019. Iskolai program - Nagyvisnyó, Boróka tábor

2019. Családi nap a kollégiumban

2019. Látogatás a gumiabroncsokat feldolgozó Green Tyre Zrt. újszilvási üzemébe

2019. A Kollégiumi Ki? Mit? Tud? egyik jelenete

2019. Ballagás a Bán úti tagintézményben

2019. Ballagás a Bán úti tagintézményben

2020. Kollégiumi Ki? Mit? Tud? – díjátadás

2021. Poroszló, iskolai kenu túra

2022. Kollégiumi Ki? Mit? Tud?

*„Hogyan mondjam el neked,
Amit nem lehet?
Mert szó az nincs,
Csak képzelet! Indulnék, indulnék,
Ha egy utat, csak egyet tudhatnék.”
(Szenes Iván)*

Hátsó borító – felső kép: a Szolnoki Szakképzési Centrum központi épülete.
Alsó kép: a Szolnok Városi Tehetséggondozó Szakkollégium Székhelyintézménye.

Fotók: Pogány Attila, Csirke József.

Nyomdai munkák, tördelés:

Repro Nyomda Kft.
nyomdai munkák, könyvkötészet

5000 Szolnok, Ostor u. 2/a • Tel.: 56/420-324
e-mail: repronymdakft@gmail.com
repro2@t-online.hu

 [Repro Nyomda Kft.](#)

 [repro_nyomda](#)

 [Repro Nyomda Kft.](#)